

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

До захисту допустити:

Завідувач кафедри,

Максим БУЛИК

«15» грудня 2023 р.

**«ВПЛИВ ВИБОРІВ США НА РОЗВИТОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ
ВІЙНИ У 2022-2023 РОКАХ»**

Кваліфікаційна робота

здобувача вищої освіти другого

(магістерського) рівня вищої освіти освітньо-

професійної програми «Політологія.

Політична аналітика та експертиза»

Лучакової Єлизавети Андріївни

Науковий керівник: Трофименко А. В.,

к.політ.н., доцент кафедри політології та

міжнародних відносин

Рецензент: Черкас Б.О., к.політ.н., доцент

кафедри міжнародного релігіознавства

Інституту міжнародних відносин Київського

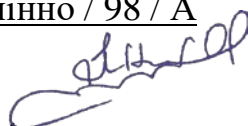
національного університету імені Тараса

Шевченка

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою відмінно / 98 / А

Секретар ЕК

Максим БУЛИК

«17» січня 2024 р.

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	12
Висновки до розділу 1.....	43
РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ФАКТОР ВИБОРІВ У КОНГРЕС США У 2022 РОЦІ.....	45
Висновки до розділу 2.....	88
РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ США НА РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ.....	90
Висновки до розділу 3.....	121
ВИСНОВКИ.....	124
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	130
ДОДАТКИ.....	148

ВСТУП

Актуальність теми. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну стало вирішальним чинником не тільки розвитку нашої держави, але і одним з ключових факторів розвитку системи міжнародних відносин, як на європейському континенті, так і в світі в цілому. Російсько-українська війна обумовлює необхідність розширення та поглиблення партнерських відносин України із західними державами для посилення власної позиції, залучення політичної, економічної і авжеж військової допомоги. Особливе місце серед західних партнерів традиційно посідають США, які наразі виступають найбільшим донором для України – військова допомога на кінець 2023 року сягає більше 40 млрд. доларів.

Традиційно відносини з США виступали одним з пріоритетних напрямків зовнішньої політики України з огляду на їх підтримку демократичних та антикорупційних реформ, надання військової і фінансової допомоги під час періодів кризи, а також необхідність пошуку стабільних і надійних партнерів. З США Україну пов'язують тісні зв'язки в економічному співробітництві, торгівля та американські інвестиції в нашу важку промисловість. В цьому контексті Сполучені Штати Америки виступають надійним і передбачуваним союзником по ряду причин: економіка США є найбільшою у світі, співпраця з США слугує іміджевою складовою та сприяє створенню позитивного образу України на світовій арені, США є країною з давно працюючими демократичними інститутами, тому Україні доцільно переймати їх досвід передбудови економіки і суспільства на демократичних основах. На підставі цих факторів відносини США традиційно вважаються одним із пріоритетних напрямів зовнішньої політики України. В період військової агресії зі сторони РФ залучення лідеру демократичного світу до проблем України звучить як потреба і необхідність.

З 2014 року в контексті російської агресії проти України США зайняли чітку позицію щодо підтримки українців, що висловлювалось у визнанні територіальної цілісності України, засудженні окупаційних дій з боку Росії і

підтримці у провадженні демократичних ініціатив. З початком широкомасштабної війни США зайняли позицію лідера щодо надання військової, матеріальної допомоги Україні та підтримують українську позицію щодо необхідності відновлення визнаних кордонів 1991 року.

Аналіз внутрішніх політичних подій в США є важливою компонентою для усвідомлення подальших дій американської влади, оскільки Сполучені Штати займають провідне місце на міжнародній арені, а напрямки їх зовнішньополітичної діяльності охоплюють всі континенти. Відповідно, Україні, яка отримує військове постачання, також необхідно розуміти політичний порядок денний. Від партії, яка очолює Конгрес США, залежить подальші дії держави на міжнародній арені. Його рішення мають найбільший вплив серед всіх органів законодавчої влади.

На момент початку вторгнення Демократична партія займала більшість місць у Конгресі США. Проте у листопаді 2022 року відбулись вибори в обидві палати Конгресу. Вибори в Конгрес США називаються проміжними, тобто такими, котрі відбуваються в середині строку президента.

Повномасштабна війна перетворилася на одне з ключових питань порядку денного світової політики, що обумовило її актуальність і для внутрішньої політики США, поставило її в центр дискусії в політичних колах. Закономірно, що ця дискусія посилилася в умовах передвиборчого процесу.

Проміжні вибори у США в листопаді 2022 року здатні змінити підхід до російсько-української війни, можлива зміна є предметом наукових досліджень та активно обговорюється аналітичними центрами. Щоб розуміти зміни у політичних поглядах конгресменів та ступінь їх підтримки України, ми повинні проаналізувати їх довиборчу та післявиборчу діяльність, даний аспект неможливо виконати без вивчення самих виборів, у котрих війна як фактор впливу на американських виборів грає не останню роль. Війна та вибори є взаємозв'язаними речами, тому що війна використовується як тема, позицією щодо котрої можна схилити на свою сторону більше електорату. В той же час події під час виборів, такі як виділення пакетів військової допомоги та

публічна риторика безпосередньо впливають на хід війни та її сприйняття американським суспільством.

Проблематика нашого дослідження має практичну складову, ми маємо визначити, наскільки перерозподіл місць у Конгресі США впливає на надання військової допомоги Україні.

Об'єктом дослідження є проміжні вибори у Конгрес США 2022 року.

Предметом дослідження є вплив проміжних виборів у США на надання допомоги Україні у війні з росією.

Хронологічні рамки дослідження охоплюють період від початку 2022 року до кінця 2023 року.

Історіографічна база дослідження характеризується значною кількістю робіт закордонних та українських дослідників, котрі можна розглянути за проблемним принципом та поділити на наступні групи.

Першу групу дослідження складають роботи, присвячені дослідженню виборчих систем та виборів, котрі допомогли встановити понятійно-категоріальний апарат нашого дослідження. До них можна віднести Філіпс А. (Phillips A.) «Що таке проміжні вибори?» («What are the midterms?») [78], Георгізова, І. Л. «Виборча система в США: переваги та недоліки» [113], Стукаленко В.А. «Теоретичні аспекти мажоритарної виборчої системи» [141], Токвіль А. «Про демократію в Америці» [85], Сенюта І. «Визначення поняття «вибори» та «виборча система» [140], Сарторі Дж. (Sartori J.) «Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів» [14], Романюк А. «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: Монографія» [139].

Друга група робіт присвячена вивченню електоральної культури в США. Це роботи таких авторів, як Гаміо Л. (Gamio L.) «Міська та сільська Америка стає все більш поляризованою» («Urban and rural America is becoming increasingly polarized») [30], Джимпел Дж. (Gimpell G.), Ловін Н. (Lovin N.), Мой Б. (Moy B.), Рівз А. (Reeves A.) «Місько-сільська прірва в американській політичній поведінці» («The Urban–Rural Gulf in American Political Behavior»)

[33], Инглхарт Р. (Inglehart R.), Бейкер В. (Baker W.) «Модернізація, культурні зміни та стійкість традиційних цінностей. Соціологічний огляд» («Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values. American Sociological Review») [45], Зубченко О. С. «Електоральна культура: поняття, сутність, структура» [116], Лучакова Є. «Детермінанти формування електоральної культури в США» [118], Морозова О. С. «Електоральна культура: поняття і основні функції» [124], Поліщук І. О. «Поняття «електоральна культура» [135].

Третя група робіт стосується висвітлення виборів останніх років та виборів 2022 року, наприклад, роботи «Міжнародні виміри електоральних процесів: Росія, США, і вибори 2016 року» («International dimensions of electoral processes: Russia, the USA, and the 2016 elections») [47], Сайдерс Д. (Siders D.) «Середньострокові надії демократів зникають: «ми досягли піку трохи раніше» («Democrats' midterm hopes fade: 'We peaked a little early'») [79], Тренде С. (Trende S.), Байлер Д. (Byler D.) «Як Трамп виграв: Середній Захід» («How Trump won: The Midwest») [87], Гетьманчук А. «Загроза від Трампа, і не лише. Як вплинуть на Україну вибори-2022 у США» [114], «Прищепя Я., Лісовська Р. «Між партіями не буде розбіжностей»: конгресмени США відвідали Київ напередодні виборів та запевнили у підтримці» [138].

Четверта група робіт розкриває роботу партійних систем та американської зокрема, серед яких можна виділити: М. Дюверже «Політичні партії» [119], М.І. Обушний, М.В. Примуш, Ю.Р. Шведа «Партологія. Навч. Посіб.» [131], Примуш М.В. «Структуризація політичних партій та партійних систем» [137], Шведа Ю. «Методологічні застереження Дж. Сарторі щодо аналізу партійних систем» [150], Шведа Ю. «Соціологія партійних систем Моріса Дюверже» [151].

П'ята група робіт присвячена аналізу військової допомоги Україні у 2022-2023 роках та її ролі для України: Бабб Ц. (Babb C.) «Всі 31 танк в Україні, підтверджує американський військовий виданню ВОА» («All 31 Abrams tanks in Ukraine, US military confirms to VOA») від новинного видання

VOA News [9], Фікс Л. (Fix L.), Кіммейдж М. (Kimmage M.) «Стратегія стримування для України» («A Containment strategy for Ukraine») від аналітичного видання Foreign Affairs [26], «Табло звіту Конгресу Республіканської партії» («GOP Congressional Report Card») від сайту «Республіканці за Україну» [35], «Америка втомлюється від тривалої війни в Україні?» («Is America growing weary of the long war in Ukraine?») від аналітичного видання The Economist [48], стаття «Джо Байден жертвує зброєю для Тайваню, як це робив для України» («Joe Biden donates weapons to Taiwan, as he does to Ukraine») від аналітичного видання The Economist [49].

Шоста група робіт стосується проміжних виборів 2022 року та аналізу їх складових: Габбетт А. (Gabbatt A.) «Республіканці та демократи витрачають мільярди на рекламу - з дуже різними повідомленнями» («Republicans and Democrats are spending billions on ads - with very different messages») [29], Гібсон Б. (Gibson B.) («Низький рейтинг схвалення Байдена важить на невирішених виборців» Biden's low approval rating weigh on undecided voters») [32], Горман Л., Міллер Н. ((Gorman L., Miller N.) «Не просто танцювальні відео: як кандидати використовують Тікток в проміжних виборах» («Not just dance videos: How candidates are using Tiktok in the US Midterms») [36], Вибори у США: як «фактор Трампа» може вплинути на підтримку України [110], Кай Чен Дж., Алькантара Ц., Гаскін Е. (Kai Chen J., Alcantara C., Guskin E.) «Як різні групи проголосували відповідно до екзит-полів та AP VoteCast» («How different groups voted according to exit polls and AP VoteCast») [52].

Джерелознавча база складається з нормативно-правових документів, які регулюють проведення президентських і парламентських виборів та документів, що висвітлюють пріоритети національної безпеки США, а також матеріали офіційних веб-сайтів владних структур США стосовно російсько-української війни та військового забезпечення України. Серед них:

- нормативно-правові документи США про вибори та національну безпеку: «Constitution of the United States» [17], «National Security Strategy» від 2022 року [65], Закон про громадянські права 1964 року [16], Закон про виборчі

права 1965 року [89], Закон про федеральні виборчі кампанії 1972 року [15], Закон про державну реєстрацію виборців 1993 року [38], «Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» від 1994 року [121];

- матеріали офіційних веб-сайтів владних структур щодо військової допомоги Україні з боку США: «Biden Administration Announces New Security Assistance for Ukraine» [11], «GOP Congressional Report Card» [35], «\$700 Million in Additional Security Assistance for Ukraine» [100], «\$1 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine» [97], «More Than \$3 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine» [62], «H.R.2471 - Consolidated Appropriations Act, 2022» [39], «S.3811 - Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022» [77], «Remarks by President Biden on the Request to Congress for Additional Funding to Support Ukraine» [73], «IMMEDIATE RELEASE Fact Sheet on U.S. Security Assistance to Ukraine» [25];

- інтерв'ю українських політиків і соціологічні дослідження американських аналітичних центрів: «Андрій Єрмак зустрівся з головою Fox Corporation Лакланом Мердоком, який відвідав Україну» з сайту Президента України [102], «Американці охочіше приймають українців, ніж інших, хто тікає від насильства» («Americans are more willing to welcome Ukrainians than others fleeing violence») аналітичного видання»), «Погляди американців на війну розкривають вражаючий розрив між поколіннями» («Americans' views on the war reveal a striking generational divide») від аналітичного видання The Economist [3], [7], «Американці впевнені в Зеленському, але мають обмежене знайомство з деякими іншими світовими лідерами» («Americans confident in Zelenskyu, but have limited familiarity with some other world leaders»), «Занепокоєння американців щодо війни в Україні: ширший конфлікт, можливе зіткнення між США та Росією» («Americans' concerns about war in Ukraine: Wider conflict, possible U.S.-Russia clash») від соціологічного центру Pew Research Center [4], [6], Десільвер Д. (Desilver D.) «У проміжних виборах 2022 року майже всі результати виборів до Сенату знову відповідали

президентським голосам штатів» («In 2022 midterms, nearly all Senate election results again matched states' presidential votes») [18], Доерті Ц. (Doherty C.) «Як республіканці розглядають свою партію та ключові проблеми, що стоять перед країною, коли починається 118-е зібрання Конгресу» («How Republicans view their party and key issues facing the country as the 118th Congress begins») [21].

Метою даної роботи виступає аналіз взаємовпливу проміжних виборів і російсько-української війни. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити теоретичні основи біпартійної системи;
- дослідити поняття «вибори» і «виборча система»;
- окреслити рамки поняття «війна» та його відмінностей від конфлікту;
- розкрити джерельну базу;
- ознайомитись з методологічною основою дослідження;
- проаналізувати стан наукової дослідженості;
- розкрити особливості функціонування виборчої системи в США;
- проаналізувати електоральну культуру американців та її детермінанти;
- дослідити підготовку до проміжних виборів 2022 року;
- проаналізувати результати виборів у Конгрес та нову розстановку сил;
- ознайомитись з діяльністю конгресменів до проміжних виборів у Конгрес щодо військової підтримки України;
- дослідити російсько-українську війну як фактор виборчої кампанії;
- проаналізувати роботу Конгресу в розрізі російсько-української війни після виборів.

Методологічна база дослідження складається з наступних використаних методів:

- метод дедукції та індукції (перехід від знання окремих фактів до загальних, дає можливість одержати загальний висновок на основі окремих фактів);

- метод абстрагування (полягає в мисленому виділенні суттєвих, найістотніших рис, відношень, сторін предмета, за його допомогою формується ідеальний образ реальності);
- метод узагальнення (фіксуються загальні ознаки та властивості певного класу об'єктів та здійснюється перехід від одиничного до загального);
- метод спостереження (сосіб дослідження, при якому аналізуються і описуються різні об'єкти і явища);
- аналіз документів (метод якісного аналізу, під яким слід розуміти спроби інтерпретації, розуміння суті інформації, що міститься у документах);
- івент-аналіз (дослідження за динамікою політичних ситуацій, в основі яких лежить спостереження з метою виявлення можливих шляхів їх еволюції);
- порівняльний метод (порівняння двох або більше об'єктів з метою визначення спільних або окремих характеристик);
- біхевіористський метод (вивчення поведінки, дій та вчинків політичних акторів, спрямованих на досягнення певних політичних цілей);
- нормативно-ціннісний підхід (з'ясування значення політичних явищ для суспільства й особистості, їх оцінку з точки зору загального блага і справедливості, свободи, підхід орієнтує на розробку ідеалу політичних рішень і шляхів їх втілення);
- інституціональний підхід (полягає у виборі аналогічних інститутів, як матеріалу для співставлення, а його ціль – з'ясування їх нормативного стану та тих відмінностей і подібностей, що впливають з нього).

Наукова новизна роботи полягає в опрацюванні інформації про взаємозв'язок складу Конгресу США з російсько-українською війною та відображенню способів покращення відносин з обома партіями. Подальший розвиток знайшли такі напрямки, як військова допомога США для України, результати проміжних виборів. Уперше була проаналізована трансформація Конгресу під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Було запропоновано можливу стратегію впливу на конгресменів та американське суспільство з урахуванням їх поглядів та інтересів.

Практичне застосування одержаних результатів. Одержані результати рекомендовано використовувати виконавчим органам української влади, що відповідають за дипломатичні відносини і політичний менеджмент, а також науковцям, що досліджують природу виборів у США, українсько-американські відносини і діяльність Конгресу США протягом останніх років.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було опубліковано у збірнику «Вісник Маріупольського університету», серія «Історія. Політологія» 2023 р. у статті «Основні детермінанти виборів у Конгрес США 2022 року. Також були опубліковані тези на тему «Детермінанти формування електоральної культури США» у збірнику матеріалів «Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу» XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції від 28 травня 2021 року.

Характеристика змісту роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. У вступі встановлена мета, завдання, історіографічна та джерелознавча база дослідження, методологічна база та практичне значення роботи.

У першому розділі «Виборчий процес США у розрізі біпартійної системи» надається аналіз існуючих підходів до визначення понять «партійна система», «вибори», «електоральна поведінка», «Конгрес» та розкривається сутність двопартійної системи та її специфіки у США.

У другому розділі «Російсько-українська війна як фактор виборів у Конгрес США» проаналізовані виборчі кампанії партій, зовнішні та внутрішні важелі впливу та результати виборів.

У третьому розділі «Вплив результатів проміжних виборів США на російсько-українську війну» описана робота Конгресу до та після виборів у напрямку різносторонньої допомоги Україні та зроблено порівняння його діяльності за два роки.

Список використаних джерел складається з 154 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналізу практичної складової, виборам у Конгрес та політичній діяльності конгресменів повинно передувати теоретичне підґрунтя, що пояснювало б стан політичної системи у США та способів її існування. Для цього ми торкнемось категоріально-понятійного апарату партійної системи, виборчої системи та зосередимось на функціонуванні біпартійної, котра панує у США. Для вирішення задачі першочергово нам необхідно розглянути таке поняття, як «партійна система», оскільки воно є ключовим у розумінні партій.

Поняття "партійна система", за класичним визначенням М. Дюверже в політичній теорії, описує "форми та умови" взаємодії політичних партій у конкретній державі. Визначення Дюверже передбачає, що партійна система існує лише у випадку наявності принаймні двох політичних партій. В рамках цього визначення складно уявити існування однопартійної системи, оскільки вона не передбачає наявності конкуренції між різними політичними силами [151].

За Д. Раком, партійна система не є просто сумою окремих компонентів, таких як партії, люди, інституції та форми активності. Він розглядає партійну систему як складну мережу взаємодій між політичними партіями всередині конкретного політичного режиму, що надає демократичним політичним партіям унікальне значення.

За визначенням Дж. Сарторі, партійна система - це результат взаємодії та конкуренції між політичними партіями. Він підкреслює взаємозалежність партій, де кожна партія взаємодіє з іншими і реагує на їхню поведінку, що може бути конкурентним чи ні, але впливає на систему в цілому [150].

О. Науменко наполягає на тому, щоб розкрити сутність поняття "партійна система", використовуючи як інституційний, так і функціональний підходи, а також порівняти різні точки зору. Він визначає кілька специфічних ознак партійної системи. По-перше, це існування політичних партій, які відіграють значущу роль у реалізації політичної влади в державі. По-друге, це наявність відносин між партіями, що організовані на нормативній основі, в

їхній боротьбі за владу та контролем за владними структурами. По-третє, це взаємодія між політичними партіями та іншими інститутами політичної системи суспільства, включаючи взаємодію з установами держави, суспільними об'єднаннями та електоратом. Ці ознаки формують основні аспекти партійної системи і визначають її роль у політичній системі суспільства [126].

Отже, поняття "партійна система" можна визначити як конфігурацію політичних партій, які конкурують або співпрацюють на основі стабільних поглядів, що проходять процес інституціоналізації та визначають взаємні зв'язки між ними як на виборчій, так і на парламентській арені. Це також система взаємних зв'язків між партіями, які ухвалюють рішення щодо існування самої системи, коопераційно-конкуцентних відносин між партіями, спрямованих на перенесення та реалізацію суспільних інтересів в межах державного процесу прийняття рішень, а також система зв'язків, сформованих на різних політичних рівнях, таких як виборчий, парламентський та організаційний рівні.

Існує різноманіття типологій партійних систем, кожна з котрих має право на існування, оскільки описувала ті чи інші системи, що існували в реальності. Нерідко одна та сама партійна система може підходити під критерії декількох типологій, оскільки вони описують функціонування систем з різних точок зору. Розкриття двопартійних систем є превалюючим, щоб поступово переходити до аналізу виборчої системи у США.

Типологія партійних систем отримала актуальність з моменту виникнення сучасних політичних партій, які мають розвинену організаційну структуру і масове членство. Використання кількісного критерію є простим і поширеним методом класифікації партійних систем. Проте важливо зауважити, що основою для класифікації не може служити абсолютна (загальна) кількість політичних партій у державі. Ключовою умовою для обчислення партій є їх потенційна здатність до здобуття та участі у владі, або "потенціал керівництва". Тільки з урахуванням цього фактору можна

здійснити класифікацію різних типів партійних систем на основі кількісних критеріїв [137].

У такому підході найбільш очевидним є поділ на однопартійні, двопартійні та багатопартійні системи. Існує велика різноманітність багатопартійних систем, що спонукає до додаткової класифікації. Наприклад, М. Дюверже вводить категорію домінуючої партії, яка виявляється важливою для розуміння структури системи. Іншим вченим, що поглибив класифікацію багатопартійності, є Дж. Сарторі.

Важливо відобразити різноманітність та багатство партійних систем. Щодо загального класифікування багатопартійних систем, можна виділити наступні типи:

1. Розпорошена багатопартійність: Характеризується великою кількістю партій, які конкурують між собою, але немає виражених блоків чи коаліцій.

2. Двоблокова багатопартійність (система малої коаліції): Партії об'єднуються в два блоки чи коаліції, які конкурують один з одним.

3. Система кооперації партій (велика коаліція): Партії об'єднуються в широку коаліцію для спільного управління, зазвичай в ситуації, коли немає одного визначеного лідера.

4. Система домінуючої партії: Одна партія домінує і має значний вплив на політичний процес, можливо, завдяки електоральній підтримці або системі виборів [150].

Партійна конкуренція є ключовим елементом партійних систем, впливаючи на реалізацію функцій політичних партій та їхні взаємини. Часто конкурентна система асоціюється з демократією, тоді як відсутність конкуренції може вказувати на відсутність демократичних засад. Прикладами неконкурентних партійних систем є однопартійні держави. Зокрема, це стосується однопартійних систем недемократичного характеру, таких як фашистські чи комуністичні режими, а також неконкурентних систем у постколоніальних країнах. Такий підхід дозволяє враховувати важливі

відмінності між різними типами партійних систем та їх відображенням у політичному ландшафті.

Так, конкуренція партій грає ключову роль в політичних системах і визначає характер політичного процесу. Конкурентні вибори є важливим елементом демократії, де політичні партії конкурують за підтримку виборців для отримання влади чи впливу. Ця конкуренція може мати різноманітні форми, включаючи боротьбу між всіма партіями чи формування блоків, які змагаються між собою.

Для існування конкурентної партійної системи важливо, щоб були принаймні дві партії чи угруповання, які представляють альтернативні політичні програми та погляди. Вибори, де різні партії змагаються за голоси виборців, є механізмом, який визначає волю суспільства та формує склад політичних інститутів. Конкурентна партійна система сприяє різноманітності поглядів, враховує інтереси різних соціальних груп і сприяє більш широкому представництву влади [151].

Ця система отримала назву двопартійної, хоча насправді вона включає більше партій, що функціонують в рамках цього типу. Проте лише дві з цих партій мають домінуючий статус, оскільки тільки одна з них здатна самостійно вигравати вибори та утворювати уряд протягом всього терміну каденції.

Перемога цієї партії на парламентських виборах гарантує їй владу в державі на увесь термін. Інші партії є настільки малими, що чи взагалі не мають свого представництва в парламенті, чи воно настільки незначне, що не впливає на здійснення влади домінуючої партії. Наприклад, в США, окрім двох великих партій - Демократичної та Республіканської, існують і інші, такі як лейбористська, соціалістична, прогресивна, фермерська тощо. Однак розмірна різниця між ними настільки велика, що ми можемо вважати систему США типово двопартійною.

У двопартійних системах дві основні партії, як правило, здобувають більше 90% голосів виборців. Силовий баланс між цими двома партіями переважно є більш-менш рівним. Різниця у впливах зовнішніх чинників є

незначною, а перемога у голосах є мінімальною. Наприклад, у Великобританії перевага однієї з партій на рівні 2-5% може визначити результати виборів. Це явище отримало у літературі назву "swing". Перевага (swing) на 1% надає партії перевагу у 3% мандатах.

Внутрішньопартійна конкуренція між обома політичними партіями може мати такий характер, що одна з партій утримує владу протягом значного періоду, послідовно перемагаючи на виборах. Наприклад, Демократична партія США вигравала на всіх президентських виборах з 1933 по 1952 роки, а перед цим Республіканська партія тривалий час утримувала перемоги (1869-1884, 1897-1912 роки). В Англії консерватори безперервно утримували владу з 1951 по 1964 рік (із невеликим перериванням в 1976-79 роках, коли лейбористська партія користувалася парламентською підтримкою лібералів). Подібні тенденції спостерігалися в 70-х роках в Австрії з гегемонією соціал-демократичної партії [131].

Отримання більшості голосів виборців, що дозволяє формувати парламентську більшість, є ключовою характеристикою двопартійної системи. У такій системі дві партії конкурують не лише на виборах, але і в подальших ролях правлячої та опозиційної партій.

Зміна влади є ключовою рисою механізму двопартійності. При цьому зміну слід розглядати як очікування, а не як державну реорганізацію. Суть зміни полягає в тому, що відстань між партіями є невеликою, і очікування надає можливість опозиційній партії змінити правлячу партію. Іншими словами, поняття "зміни" тісно пов'язане з поняттям "конкуренції" [131].

Ряд політологів підкреслює взаємозв'язок між кількістю партій та політичною стабільністю. Згідно з поглядами М. Дюверже, двопартійна система не лише виглядає найбільш природньою, але також потенційно є стабільнішою у порівнянні з багатопартійною. Багато політологів вважають, що саме двопартійна система оптимально зближує інтереси партії та держави.

Двопартійна система формує єдину та стабільну парламентську більшість, що базується на підтримці більшості виборців. Після перемоги

однієї партії на виборах вона створює однопартійний уряд, який залишається при владі до завершення повноважень парламенту. Зміни можуть відбутися лише у складі уряду, при цьому рідко змінюється прем'єр-міністр. Висока стабільність двопартійної системи пояснюється не лише однопартійним урядом, але і можливістю передбачати можливі зміни через обмежену кількість варіантів [151].

Це також стосується ефективності партійної системи. Країни з двопартійною системою часто вирізняються високим соціально-економічним розвитком, що свідчить про переваги такої системи. Двопартійна система виявляється досить гнучкою, порівняно з багатопартійною, і не турбується представництвом дрібних партій в парламенті.

Двопартійна система має свої недоліки, зокрема обмежені можливості громадян впливати на політику. У такій системі громадяни мають обмежені вибіркові можливості між партіями, особливо коли їхні програми та політика мало відрізняються. Це може призвести до трансформації виборів у голосування за особистість, знижуючи рівень участі громадян.

Також серед недоліків двопартійної системи слід відзначити перевагу міжпартійної боротьби та консерватизм у виборчому процесі. Часто спостерігається надмірна концентрація сил на боротьбі між партіями, і відбувається утримання традицій у виборчому процесі, наприклад, в спадщину отримують кандидати від однієї партії чи навіть сімейні клани колишніх депутатів.

Вибори є центральним елементом політичного процесу та визначальною характеристикою участі громадян у політичному житті демократичних країн. Виборчу систему не можна розглядати окремо від виборів – суспільного інституту, наслідком існування якого вона є та на здійснення функціонування якого спрямована [65].

Виборча система – це ключовий елемент політичної системи. Їй належить провідна роль у формуванні органів державної влади, оновленні

політичної еліти, легітимації влади, а також відображенні громадянських настроїв [104].

В широкому сенсі під виборчою системою розуміють систему суспільних відносин, що охоплює порядок організації і проведення виборів представницьких органів влади і органів місцевого самоврядування. Сфера цих відносин дуже широка. До неї входять питання визначення кола виборців та осіб, яких вибиратимуть, інфраструктури виборів (створення виборчих дільниць, виборчих органів) та відносини, які виникають на кожній стадії виборчого процесу. Регулюють виборчу систему норми виборчого права [150]. Американський науковець К. Боун схильний до іншого підходу щодо визначення поняття виборчої системи і зазначає, що виборча система включає в себе щонайменше три аспекти:

1) визначення того, що являє собою один голос (які дії може виконувати виборець);

2) порядок підбиття голосів у національному масштабі чи в округах різних видів;

3) правило переведення частки отриманих голосів на відповідний розподіл мандатів.

Водночас поняття «виборча система» застосовують і у вузькому значенні – як спосіб визначення результатів виборів, від якого залежить порядок розподілу депутатських мандатів і сам механізм організації виборів, тобто «спосіб, у який розподіляються депутатські мандати між кандидатами на ці посади залежно від результатів голосування». Виборча система – це спосіб визначення того, хто з осіб, які балотувались, став вибраним на посаду чи обраним депутатом [153].

У своїх дослідженнях західні науковці різницю між значенням поняття «виборча система» в широкому і вузькому смислах, як правило, не проводять. У більшості зарубіжних досліджень, присвячених виборчій системі, термін «electoral system» розуміють як синонім поняття «система голосування», при цьому мають на увазі перш за все виборчу формулу. В деяких дослідженнях

під виборчою системою розуміють «норми виборчого закону, що визначають результати виборчого процесу: виборчу формулу, структуру бюлетеня і організацію округів» – те, що забезпечує трансформацію голосів виборчого корпусу в парламентські мандати, які отримують партії і кандидати.

Існують три фундаментальні типи виборчої системи: мажоритарна, пропорційна і змішана.

Мажоритарна виборча система (від франц. *majorite* – більшість) – виборча система, завдяки якій перемагає той кандидат (кандидати), який отримав (отримали) встановлену законом більшість голосів виборців, що взяли участь у голосуванні [134].

Залежно від того, як установлюють вищезазначену більшість, розрізняють мажоритарну виборчу систему абсолютної і відносної більшості. При застосуванні першої обраним вважається той кандидат, який отримав понад 50% голосів (Франція, Еквадор), а другої – той, хто випередив за кількістю отриманих голосів усіх суперників (Канада, Великобританія). Мажоритарна виборча система – найдавніша серед виборчих систем, і її використовують у 76-ти країнах світу.

Залежно від того, як визначається більшість голосів, необхідних для обрання кандидата, розрізняють:

- мажоритарну систему абсолютної більшості;
- мажоритарну систему відносної більшості;
- мажоритарну систему кваліфікованої більшості.

Як правило, за мажоритарною системою виборчі округи бувають переважно одномандатними. В одномандатних округах голосують за персонального кандидата, а в багатомандатних - як за певних осіб, так і за партійні списки.

Мажоритарна система абсолютної більшості для обрання кандидата вимагає зібрати більше половини голосів виборців, тобто наслідки голосування визначають за формулою 50% + 1 голос.

За цією системою обов'язковий нижній поріг участі виборців у голосуванні. Перевага мажоритарної системи - у її демократизмі, оскільки вона враховує інтереси більшості виборців. Недолік її у тому, що за цією системою можливе повторне голосування або повторні вибори за умови, якщо кандидат не одержав 50% + 1 голос. А повторне голосування, як правило, призводить до зменшення, зниження активності виборців.

Мажоритарна система відносної більшості (або простої більшості) є найпростішим різновидом мажоритарної системи. За нею обраним вважається кандидат, який отримав найбільшу кількість голосів виборців порівняно з іншими кандидатами. За умови однакової кількості набраних голосів двома чи більше кандидатами застосовують процедуру жеребкування.

За системи відносної більшості вибори проводяться в один тур, переможцем у кожному одномандатному окрузі стає кандидат, який зібрав більше голосів, ніж кожен з його противників (для характеристики цієї системи часто використовують крилаті вислови “переможець отримує все”, “перемагає перший” – “first pass the post”). Голоси, подані за переможених кандидатів, не враховуються. За умов однакової кількості набраних голосів двома або більше кандидатами, що буває дуже рідко, законодавством традиційно використовується процедура жеребкування. Як правило, не встановлюється обов'язковий мінімум участі виборців у голосуванні. Якщо проголосував хоча б один виборець, вибори вважаються дійсними та такими, що відбулися.

Ця система історично найдавніша і найпростіша. Вибори за нею проводилися ще наприкінці XVIII ст. Нині вона прийнята у Великобританії, США, Австралії, Новій Зеландії, Канаді, Індії.

Перевага цієї системи у тому, що голосування відбувається в один тур і законодавство не встановлює обов'язковий мінімум участі у ньому виборців. Її серйозний недолік, на наш погляд, у тому, що вона не дає змоги враховувати інтереси більшості виборців. Тут кандидат у народні депутати може бути обраний і абсолютною меншістю, а це вже суперечить основоположному

принципу демократії: в суспільстві проводиться політика більшості, яка і враховує інтереси та потреби меншості.

Мажоритарна система кваліфікованої більшості передбачає, що обраним вважається той кандидат (або список кандидатів), який отримав кваліфіковану більшість голосів виборців. Вона встановлюється законодавством і, як правило, завжди перевищує абсолютну більшість.

Її позитивний фактор - можливість якнайповніше виявити волю усіх виборців або їх кваліфікованої більшості. Недолік цієї системи - внаслідок низької активності виборців під час голосування вона стає нерезультативною: вибори можуть не відбутись через низьку явку виборців на виборчі дільниці.

Ця система:

- 1) сприяє успіхові великих партій, які мають розгалужені партійні структури;
- 2) підтримує існування двопартійної системи;
- 3) сприяє формуванню стабільного уряду, підтримуваного парламентською більшістю, складеною з партії (коаліції), що перемогла на виборах [153].

Отже, мажоритарні виборчі системи є найефективнішими при поєднанні з двопартійною системою, що сприяє стабілізації політичної ситуації в суспільстві і підвищенню рівня функціональності.

Пропорційна виборча система – виборча система, згідно з якою депутатські мандати розподіляються між списками кандидатів пропорційно до кількості голосів, які отримав кожний із цих списків [134]. Застосування пропорційної виборчої системи передбачає той факт, що виборець передусім голосує не за конкретну особу, а певну партію (коаліцію), яка виставляє свій список кандидатів.

Беручи за основу можливість виборця вплинути на розташування кандидатів у списку, пріоритети в якому визначає партія (коаліція), що його висунула, розрізняють пропорційну виборчу систему таких різновидів:

- 1) з «жорсткими» списками;
- 2) з «напівжорсткими» списками.
- 3) з «м'якими» списками.

При застосуванні «жорстких» списків (Ізраїль, Португалія) виборець не може втручатися в порядок розташування кандидатів у списку, а отже, може голосувати тільки за список загалом.

У разі застосування «м'яких» списків (Нідерланди, Фінляндія, Бельгія) виборець, крім того, що голосує за весь список загалом, водночас і повинен обов'язково віддати перевагу (преференцію) конкретним кандидатам зі списку. Тож черговість обрань того чи того кандидата зі списку тут залежить не від партії, а від волі виборців [134].

Що ж стосується «напівжорстких» списків (Австрія, Італія), то тут виборець може проголосувати ось тільки за весь список загалом або віддати перевагу конкретному кандидатові. При цьому виборець повинен обрати з цих двох варіантів найкращий і найдоцільніший для себе [134].

З погляду забезпечення політичного плюралізму цю виборчу пропорційну систему можна вважати справедливішою, ніж мажоритарна виборча система, оскільки вона забезпечує справедливе представництво, коли частка голосів, отриманих партією на виборах, якнайповніше корелюється з часткою належних цій партії депутатських мандатів у парламенті. Вона сприяє найкращій інституалізації, артикуляції та представництву групових інтересів у суспільстві. Її перевагою також можна назвати стимулювання забезпечення значно кращого представництва жінок у національних парламентах порівняно з системою більшості та двотурового голосування [139].

Системи пропорційного представництва критикують з двох основних причин: по-перше, за їхню тенденцію до формування коаліційних урядів з усіма їхніми вадами і, по-друге, за неспроможність декотрих з цих систем забезпечити міцний географічний зв'язок між депутатом та його виборцями [152].

Змішана виборча система – виборча система, яка є тією чи тією комбінацією мажоритарної й пропорційної виборчих систем [139].

Під змішаною системою Дж. Сарторі розуміє таку виборчу систему, за допомогою якої «...у ту саму палату обирають шляхом поєднання пропорційного критерію і критерію відносної більшості». Л. Массікотт та А. Блайз також вирішальною рисою такої системи вважають те, що її механізми охоплюють одночасно «...комбінацію різних виборчих формул (більшості чи пропорційного представництва; плюралітету чи пропорційного представництва) для вибору єдиної більшості». А.Блайс зазначає дві засади, які використовують при визначенні змішаних систем: «...механіка системи – тоді змішаними є такі системи, які поєднують у собі дві формули – пропорційність та плюралітет або більшість».

Сьогодні змішані системи використовують під час виборів парламентів нижньої палати у 29-ти країнах світу. В країнах Західної Європи таку систему використовують під час виборів до Бундестагу Німеччини та більшої частини представницьких органів федеральних земель; Сенату у Франції та на муніципальних виборах у цій країні [139].

Найпростішим варіантом змішаної виборчої системи є так зване паралельне комбінування (лінійне змішування), суть якого полягає в тому, що частину депутатів обирають за мажоритарною виборчою системою, а частину – за пропорційною. Запровадження змішаної виборчої системи мало на меті ліквідувати недоліки мажоритарної і пропорційної виборчих систем і поєднати їхні переваги. Основним же недоліком змішаної виборчої системи вважають складність співпраці в парламенті між депутатами, обраними за різними принципами. Цінність змішаної виборчої системи полягає в тому, що вона становить собою не що інше як засіб компромісу між необхідністю забезпечити стабільність уряду і ефективність роботи парламенту і необхідністю представництва різних політичних сил [156].

Після розгляду виборчих систем ми можемо перейти до питань, що стосується безпосередньо російсько-української війни та її ролі у виборах.

Існує необхідність провести межу між такими близькими за значенням термінами, як війна та військовий конфлікт. Наразі ми маємо ситуацію, в якій Україна знаходиться саме у стані війни з росією, але визнання цього факту залежить від рівня співпраці з українською владою.

Наприклад, Дж. Байден відкрито говорить саме про площину війни та називає її «повномасштабним вторгненням» – відповідно до української інтерпретації. В той же час в деяких аналітичних виданнях, наприклад, *Der Spiegel*, можна помітити таку назву колонки, як «Krieg in der Ukraine», тобто війна в Україні. Популярні американські видання також використовують доволі нейтральне позначення: Reuters має колонку про «Ukraine Crisis», *The Economist* – про «War in Ukraine», і навіть таке спеціалізоване на міжнародних відносинах видання, як *Foreign Affairs*, пише про «War in Ukraine».

Така постановка питання вводить читачів в оману, оскільки в сприйнятті публіки війна стає локалізованою та знімає відповідальність з агресора, котрого навіть не вказано у назвах колонок. Складається враження, наче війна відбувається лише всередині країни та є суто внутрішньою справою України, хоча російсько-українська війна є найбільшою в Європі з часів Другої світової війни як мінімум через протяжність лінії фронту – більше 3 тис. км.

Відповідно до нашого дослідження нам необхідно визначити термінологію. Війна – це суспільно-політичне явище, що являє собою організовану боротьбу між двома, націями (народами), класами при допомозі засобів збройного насилля.

I. Демидов виділяє п'ять відмінних ознак між війною та військовим конфліктом:

1) війна як суспільне явище завжди є наслідком довготривалої підготовки зацікавлених соціальних сил. Військовий конфлікт може відбутися випадково, навмисно чи в результаті збігу обставин;

2) війна на відміну від військового конфлікту кардинально змінює ситуацію в країні загалом, наприклад, вводиться режим військового часу. Військовий конфлікт, може торкнутися лише окремого регіону;

3) війна призводить до суттєвих змін у військово-політичних відносинах. Військовий конфлікт, як правило, не руйнує усталених міжнародних відносин;

4) війна, як правило, офіційно оголошується. Військовий конфлікт просто фіксується сторонами;

5) війна передбачає введення воєнного стану, а військовий конфлікт цього не вимагає.

Війна, на відміну від військового конфлікту, передбачає такі ознаки:

а) певну підготовку до широкомасштабних військових дій, перебудову економіки в зв'язку з військовим станом, мобілізацію сил і засобів, тобто реальну готовність до ведення війни;

б) інституціоналізацію військового конфлікту, тобто оголошення про те, що сторона (держава, клас, нація) знаходиться в стані війни з певними супротивниками;

в) легітимацію військового конфлікту, тобто визнання оточуючим соціальним середовищем (світовою спільнотою), що даний військовим конфліктом є нічим іншим, як війною.

У військовому конфлікті може й не бути політичної цілі та завжди має наслідки. Війна завжди є наслідком політики, переслідує політичні цілі та завжди має політичні наслідки. Саме в цьому полягає її головна відмінність від військового та збройного конфліктів.

Залежно від характеру учасників війни, масштабів і засобів ведення боротьби війни поділяються на такі види: світові, міждержавні, громадянські, партизанські, міжнаціональні, релігійні (міжконфесійні), тотальні, обмежені (локальні), «холодні», «гарячі». Залежно від кількості учасників сторін війни бувають – двосторонні, коаліційні, світові. Американським вченим С. Гангігтоном було введено поняття «міжцивілізаційні війни» [133].

Стан наукової дослідженості характеризується значною кількістю робіт закордонних та українських дослідників, котрі можна розділити за проблемним принципом та поділити на наступні групи.

Першу групу дослідження складають роботи, присвячені дослідженню виборчих систем та виборів, котрі допомогли встановити понятійно-категоріальний апарат нашого дослідження. До них можна віднести Філіпс А. (Phillips A.) «Що таке проміжні вибори?» («What are the midterms?») [78], Георгізова, І. Л. «Виборча система в США: переваги та недоліки» [113], Стукаленко В.А. «Теоретичні аспекти мажоритарної виборчої системи» [141], Токвіль А. «Про демократію в Америці» [85], Сенюта І. «Визначення поняття «вибори» та «виборча система» [140], Сарторі Дж. (Sartori J.) «Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів» [14], Романюк А. «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: Монографія» [139].

Наприклад, Філіпс А. у своїй роботі «Що таке проміжні вибори?» розкриває значення проміжних виборів, їх вплив на американське життя протягом наступних декількох років та показує штати, в котрих відбудеться зміна конгресменів. Також вона відмічає, що в середині проміжних виборів частіше за все Палата представників змінюється на опозиційну, тож вибори є критичними для партії влади.

Георгізова, І. Л. у роботі «Виборча система в США: переваги та недоліки» Стаття присвячена висвітленню сутності однієї з найдемократичніших систем виборів - виборчій системі США. Автор робить висновок, що система виборів в США є засобом виховання й самоорганізації та практичною реалізацією виборчого права народу, ефективним засобом перебудови сучасного суспільства.

Робота Стукаленко В.А. «Теоретичні аспекти мажоритарної виборчої системи» присвячена актуальним питанням, пов'язаним з поняттям «виборча система», мажоритарна виборча система та її різновидами. Проаналізовано практичні проблеми, які мають значний вплив на ефективність застосування мажоритарної виборчої системи. Акцентується увага на позитивних та негативних рисах мажоритарної системи абсолютної більшості, мажоритарної системи відносної більшості, мажоритарної системи кваліфікованої більшості.

В першому томі Романюк А. С. «Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: Монографія» розглянуто теоретико-методологічні засади аналізу політичних інститутів та систем у порівняльній політології, а на цій підставі компаративно окреслено атрибути й особливості становлення і чинний стан розвитку політичного процесу, політичних систем й інституту держави у регіоні Західної Європи, сутність та параметри інституту глави держав у структурі політичних систем країн Західної Європи.

Особливо варта увага фундаментальна книга А. Токвіля «Про демократію в Америці». Токвіль всебічно аналізує об'єктивні умови існування, державно-політичний лад та духовне життя США, а також аналізує систему плюралізму в умовах американської біпартійності та пропонує варіанти покращення виборів для урахування інтересів всіх громадян.

Друга група робіт присвячена вивченню електоральної культури в США. Це роботи таких авторів, як Гаміо Л. (Gamio L.) «Міська та сільська Америка стає все більш поляризованою» («Urban and rural America is becoming increasingly polarized») [30], Джимпел Дж. (Gimpell G.), Ловін Н. (Lovin N.), Мой Б. (Moу B.), Рівз А. (Reeves A.) «Місько-сільська прірва в американській політичній поведінці» («The Urban–Rural Gulf in American Political Behavior») [33], Інглхарт Р. (Inglehart R.), Бейкер В. (Baker W.) «Модернізація, культурні зміни та стійкість традиційних цінностей. Соціологічний огляд» («Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values. American Sociological Review») [45], Зубченко О. С. «Електоральна культура: поняття, сутність, структура» [116], Лучакова Є. «Детермінанти формування електоральної культури в США» [118], Морозова О. С. «Електоральна культура: поняття і основні функції» [124], Поліщук І. О. «Поняття «електоральна культура» [135].

В науковій статті Морозової О. «Електоральна культура: поняття і основні функції» розглядається питання електоральної культури населення, яка постає як соціально зумовлена, емпірично фіксована складова політичної культури суспільства, яка є відносно самостійною субкультурою.

Зазначається, що структура електоральних орієнтацій щодо політичного поля та сил, що грають на цьому полі, реалізується через визначеність електорального вибору, заснованого на наборі суспільних та особистісно значущих цінностей.

У статті Поліщук І. О. «Поняття «електоральна культура» розкривається зміст категорії «електоральна культура», субординацію між цим поняттям і категорією «політична культура». Автор передає розбіжності між такими поняттями, як «електоральна культура»: «культура політичних виборів», «культура виборців», «культура виборчого процесу». Відзначається, що під час проведення виборчих кампаній відбувається звуження сенсу політичної культури до її ефективного фрагмента - електоральної культури. Виявлено вплив електоральної культури на національний політичний процес.

Важливою роботою для розуміння електоральної фрагментарності американського суспільства є «The Urban–Rural Gulf in American Political Behavior» авторів Moy B., Gimpell G. J., Lovin N. та Reeves A. У цій статті група фахівців вивчає дані опитування Gallup з початку 2000-х до 2018 року, щоб зрозуміти різницю між міським та сільським населенням, розглядають потенційні механізми міського/сільського політичного розриву. Автори підсумовують, що міські та сільські жителі протистоять один одному, тому що вони проживають у далеких місцях без особливої взаємодії та підтримують різні політичні партії, оскільки структури чисельності населення дуже різні думки в невеликих містах порівняно з великими містами. Вони вирізняють композиційні характеристики (тобто раса, дохід, освіта тощо) людей, які живуть у цих місцях та пов'язують їх із розколом.

Третя група робіт стосується висвітлення виборів останніх років та виборів 2022 року, наприклад, роботи Ціглера Ц. (Ziegler C.) «Міжнародні виміри електоральних процесів: Росія, США, і вибори 2016 року» («International dimensions of electoral processes: Russia, the USA, and the 2016 elections») [47], Сайдерс Д. (Siders D.) «Середньострокові надії демократів зникають: «ми досягли піку трохи раніше» («Democrats' midterm hopes fade:

‘We peaked a little early’») [79], Тренде С. (Trende S.), Байлер Д. (Byler D.) «Як Трамп виграв: Середній Захід» (“How Trump won: The Midwest”) [87], Гетьманчук А. «Загроза від Трампа, і не лише. Як вплинуть на Україну вибори-2022 у США» [114], «Прищепя Я., Лісовська Р. «Між партіями не буде розбіжностей»: конгресмени США відвідали Київ напередодні виборів та запевнили у підтримці» [138].

Стаття Ціглера Ц. «Міжнародні виміри електоральних процесів: Росія, США, і вибори 2016 року» присвячена заходам, які росія вжила, щоб поставити ліберальну демократію під загрозу під час виборів, і оцінює, як ці дії впливають на внутрішні політичні процеси в США, використовуючи концептуальні рамки демократичної ерозії та демократичного розпаду. У статті оцінюються мотиви російського втручання у вибори в Америці 2016 року та ступінь, в якій ці зусилля послаблюють ліберальну демократію та просувають російські національні інтереси.

Сайдерс Д. в аналітичній статті під назвою «Середньострокові надії демократів зникають: «ми досягли піку трохи раніше» аналізував позиції демократів напередодні виборів та констатував їх програш у Конгресі через велику кількість тем, котрі здатні актуалізувати саме республіканці, наприклад, інфляцію, злочинність, кордон з Мексикою.

Стаття двох авторів Тренде С. та Байлер Д. на тему “Як Трамп виграв: Середній Захід” окреслює Середній Захід США як найбільше досягнення президентських виборів 2016 року, завдяки котрому він зміг перемогти на виборах. Вони констатують, що саме агломерації є осередками демократичних кандидатів, але регіон, де природньо вигравали республіканці, в більшій мірі все ж залежить від політичних симпатій до Республіканської партії.

Четверта група робіт розкриває роботу партійних систем та американської зокрема, серед яких можна виділити: М. Дюверже «Політичні партії» [119], М.І. Обушний, М.В. Примуш, Ю.Р. Шведа «Партологія. Навч. Посіб.» [131], Примуш М.В. «Структуризація політичних партій та партійних систем» [137], Шведа Ю. «Методологічні застереження Дж. Сарторі щодо

аналізу партійних систем» [150], Шведа Ю. «Теорія політичних партій та партійних систем» [151].

Книга «Політична партія» видатного французького політолога Моріса Дюверже дає розгорнутий аналіз походження і сутності політичних партій, законів їх розвитку й функціонування за умов різних політичних режимів і виборчих систем. Аналізуючи процес становлення політичних партій, М. Дюверже відзначає, що формування політичних партій (у сучасному розумінні цього терміну) починається з виникненням загального виборчого права як єдиного можливого демократичного способу легітимації політичної влади. Сутність політичної партії Дюверже вбачає в її організації («партія є спільнотою з певною організаційною структурою»), яка й визначає її соціальний склад, доктринальну єдність, принципи й методи діяльності. Він приходить до висновку, що різні виборчі системи породжують функціонування різних партійних систем, як, наприклад, мажоритарна система зумовлює виникнення партійної системи, в якій партії мають гнучкі позиції та прагнуть до компромісу.

Навчальний посібник Шведа Ю. «Теорія політичних партій та партійних систем» розглядає історію виникнення політичних партій, їхню інституалізацію та типологію, роль і місце в житті суспільства. Розкривається становлення теорії політичних партій та партійних систем, теорія партійного керівництва, методи дослідження політичних партій.

П'ята група робіт присвячена аналізу виділення військової допомоги Україні та ставлення до підтримки України: Бабб Ц. (Babb C.) «Всі 31 танк в Україні, підтверджує американський військовий виданню ВОА» («All 31 Abrams tanks in Ukraine, US military confirms to VOA») від новинного видання VOA News [9], Фікс Л. (Fix L.), Кіммейдж М. (Kimmage M.) «Стратегія стримування для України» («A Containment strategy for Ukraine») від аналітичного видання Foreign Affairs [26], «Табло звіту Конгресу Республіканської партії» («GOP Congressional Report Card») від сайту «Республіканці за Україну» [35], «Америка втомлюється від тривалої війни в Україні?» («Is America growing weary of the long war in Ukraine?») від

аналітичного видання The Economist [48], стаття «Джо Байден жертвує зброєю для Тайваню, як це робив для України» («Joe Biden donates weapons to Taiwan, as he does to Ukraine») від аналітичного видання The Economist [49].

Наприклад, «Табло звіту Конгресу Республіканської партії» демонструє рівень підтримки законодавчих ініціатив, направлених на військову підтримку України. Ця звітна картка присвоює кожному республіканцю в Палаті представників літерну оцінку від «А» до «F» на основі їхніх голосів за п'ять ключових положень, що стосуються допомоги Україні. Оцінки також відображають публічні заяви кожного члена (або їх відсутність) про війну.

«Стратегія стримування для України» від аналітичного видання Foreign Affairs аналізує подальші перспективи утримання фронту Україною та як спільними з європейськими партнерами зусиллями можна сприяти витримці Сил Оборони. Вони констатують: європейські та американський уряди мають проявити стійкість та рішучість, а отже готуватись до затяжної війни та усвідомлювати її небезпеку для НАТО. У разі відсутності закриття потреб української армії репутація демократичного світу знизиться та надасть автократичним режимам причини для розв'язування нових війн у разі відсутності відповідної реакції на вже існуючу.

В статті під назвою «Америка втомлюється від тривалої війни в Україні?» від The Economist аналізували політичні позиції партій щодо війни в середині липня 2022 року. В ній встановлено, що більшість американців підтримують Україну, але не готові надавати їй більшу кількість коштів, аніж вже виділилось протягом пів року. Були вказані такі чинники, котрі можуть вплинути на військову підтримку України: склад Конгресу після проміжних виборів, рівень підтримки з боку європейських партнерів, прогрес України на полі бою. Дані аспекти обговорюються в основному республіканцями, які критично налаштовані на збільшення обсягу військової підтримки, тому актуалізують проблеми війни для відтягування моменту голосування за нові пакети і налаштування своїх прихильників на менш «проукраїнську» налаштованість.

Шоста група робіт стосується проміжних виборів 2022 року та аналізу їх складових: Габбетт А. (Gabbatt A.) «Республіканці та демократи витрачають мільярди на рекламу - з дуже різними повідомленнями» («Republicans and Democrats are spending billions on ads - with very different messages») [29], Гібсон Б. (Gibson B.) «Низький рейтинг схвалення Байдена важить на невіршених виборців» («Biden's low approval rating weigh on undecided voters») [32], Горман Л., Міллер Н. (Gorman L., Miller N.) «Не просто танцювальні відео: як кандидати використовують Тікток в проміжних виборах» («Not just dance videos: How candidates are using Tiktok in the US Midterms») [36], «Вибори у США: як «фактор Трампа» може вплинути на підтримку України» [110], Кай Чен Дж., Алькантара Ц., Гаскін Е. (Kai Chen J., Alcantara C., Guskin E.) «Як різні групи проголосували відповідно до екзит-полів та AP VoteCast» («How different groups voted according to exit polls and AP VoteCast») [52].

Так, стаття під назвою «Вибори у США: як «фактор Трампа» може вплинути на підтримку України» конкретизує виклики, з котрими Україна може зіштовхнутись, якщо більшість мандатів нижньої палати Конгресу отримає Республіканська партія. Наприклад, вказується присутність у Республіканській партії крила «трампістів», які відрізняються емпатичним ставленням до президента росії В. Путіна, що прямим чином може зашкодити військовій підтримці України. Конкуренція різних груп всередині партії може призвести до більш повільної та менш затратної підтримки України, оскільки більшість питань щодо законопроектів потребуватимуть компромісів і перемовин як всередині партії, так і з демократами.

В аналітичній статті Габбетт А. «Республіканці та демократи витрачають мільярди на рекламу - з дуже різними повідомленнями» встановлені суми, витрачені обома партіями на рекламу та основні теми, котрі вони використовували у виборчій гонці. По-перше, обидві сторони використали більше 10 мільярдів доларів на рекламу по телебаченню, цифровій та друкованій рекламі. По-друге, найгучнішою темою стали аборти

та скасування рішення по справу «Роу проти Вейда» (після котрої легалізували аборти) і демократи активно єю користувались, щоб пригорнути увагу електорату та звинуватити консерваторів-суддів у хибному рішенні, котрому будуть слідувати подалі республіканці у випадку їх виграшу. Республіканці, в свою чергу, використали тему інфляції та оподаткування: вони пояснили вартість життя, що підвищується, інфляцією внаслідок допомоги під час COVID-19, впровадженої Дж. Байденом. Також була помічена така технологія, як прив'язка кандидатів-демократів по всій країні до діяльності президента.

Спільна стаття Кай Чена Дж., Алькантара Ц., Гаскіна Е. на тему «Як різні групи проголосували відповідно до екзит-полів та AP VoteCast» акцентувала увагу на результатах екзит-полів та поділов голосів за такими критеріями, як стать, колір шкіри, вік, ідеологія, освіта, найважливіше питання виборчої кампанії. За підрахунками порівну голосували за Демократичну і Республіканську партії представники обох статей, майже 8 з 10 білих виборців підтримали республіканців, 9 з 10 темношкірих віддали перевагу демократам. Кількість виборців, віддавших голоси за Республіканську партію, збільшується відповідно до віку виборця (63% у віці 18-29 років віддали голос за демократів, в той час як 55% похилих людей віком від 65 років надали перевагу республіканцям). Люди ліберальної ідеології голосували за демократів (9 з 10), консерватори голосували за республіканців у 9 з 10 випадках, а виборці помірних поглядів у 4 з 10 випадків проголосували за республіканців. Традиційно, оскільки на минулих виборах спостерігались такі ж самі тенденції, люди з освітою на 10% частіше голосували за демократів. Таким чином, зберігається розподіл електорату, який мав місце протягом кількох десятиліть виборів.

Дані роботи дозволяють провести чітку межу в розумінні таких політичних понять, як партія, партійна система, виборча система, вибори та електоральна культура. Аналіз дозволив встановити публічну риторику, пов'язану з військовою підтримкою України та сприйняття допомоги американським суспільством. Їх конкретизація та співвідношення з

політичними подіями дозволяють правильно інтерпретувати політичні події останнього року і розробити категоріально-понятійний апарат.

Джерельна база дослідження ґрунтується на матеріалах, отриманих з різних джерел української і зарубіжної наукової літератури. Джерельна база дослідження класифікована за принципом поділу джерел на нормативно-правові документи США про вибори та національну безпеку та матеріали офіційних веб-сайтів владних структур щодо війни.

Серед документів, що мають інформацію про внутрішню політику інтерес представляють «Constitution of the United States» [17], «National Security Strategy» 2022 року [65], Закон про федеральні виборчі кампанії 1972 року [15], Закон про виборчі права 1965 року [89], Закон про громадянські права 1964 року [16], Закон про державну реєстрацію виборців 1993 року [38], «Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» від 1994 року [121].

Так, в Конституції США представлена інформація про систему стримувань і противаг та розподіл повноважень Конгресу. Наприклад, йдеться мова про позиціонування Конгресу на початку Конституції як статусу "Першої гілки" федерального уряду.

Конституція поклала на Конгрес відповідальність за організацію виконавчої та судової влади, збільшення доходів, оголошення війни та прийняття всіх законів, необхідних для виконання цих повноважень. Президенту дозволено наказувати вето на конкретні законодавчі акти, але Конгрес має право перекрити президентські вето двома третинами більшості обох палат. Конституція також передбачає, що Сенат консультує та дає згоду на ключові виконавчі та судові призначення та на затвердження ратифікації договорів.

Закон про громадянські права від 1964 року це знакова віха у розробці громадянського та трудового права в Сполучених Штатах, яке забороняє дискримінацію за ознакою раси, кольору шкіри, релігії, статі і національне походження. Він забороняє нерівне застосування вимог до реєстрації

виборців, расову сегрегацію в школах та громадських приміщеннях, а також дискримінацію в галузі зайнятості.

Закон про виборчі права від 1965 року став знаковою частиною законодавства США, який забороняє расову дискримінацію при голосуванні. Розроблений для забезпечення права голосу, захищених Чотирнадцятою та П'ятнадцятою поправками до Конституції Сполучених Штатів, Закон мав на меті забезпечити право голосу за расові меншини по всій країні, особливо на Півдні.

"Загальні положення" закону забезпечують загальнонаціональний захист прав голосу. Розділ 2 - це загальне положення, яке забороняє державним та місцевим органам влади нав'язувати будь-яке правило голосування, яке "призводить до відмови або обмеження права будь-якого громадянина голосувати через расу або колір шкіри" або членство в мовній групі меншин.

Закон про федеральні виборчі кампанії від 1972 року регулює збір коштів та витрати на політичну кампанію. До оригінальних положень закону належить обмеження витрат на кампанію для ЗМІ з обмеженням кількості кампаній, які можуть витратити на ЗМІ до 60% загального обмеження витрат на кампанію. З прийняттям закону було заборонено обіцянки винагороди або подарунків. Також було встановлено обмеження власних коштів на суму, яку кандидат може витратити на свою кампанію: 50 тис. доларів для кандидатів у президенти на віце-президенти, 35 тис. доларів для кандидатів у Сенат і 25 тис. доларів для кандидатів у Палату представників.

Закон вимагає від кандидатів розкривати витрати та внески, які вони зробили на суму понад 100 доларів. Політичні комітети повинні були відстежувати ім'я, професію, адресу та суму, яку вносить будь-яка людина, якщо ця сума перевищує 10 доларів. Кандидати та політичні комітети, згідно із законом, звітують перед Генеральним контролером Урядового офісу підзвітності за президентські вибори, секретарем Сенату за сенаторські вибори та секретареві Палати представників для виборів до Палати представників.

Закон про державну реєстрацію виборців 1993 року росуває права голосу в Сполучених Штатах, вимагаючи від урядів штатів запропонувати спрощені процеси реєстрації виборців для будь-якої особи, яка подає заявку або поновлює водійські права або подає заявку на державну допомогу.

Закон вимагає від штатів реєструвати заявників, які використовують федеральну реєстраційну форму виборців, і забороняє штатам видаляти зареєстрованих виборців з списків виборців, якщо не будуть дотримані певні критерії. Закон офіційно застосовується лише до федеральних виборів. Однак, оскільки штати уніфікували свої системи реєстрації виборців для державних та федеральних виборів, положення функціонально застосовуються як до федеральних, так і до державних виборів.

«Національна стратегія безпеки» від 2022 року розкриває сутність становища США як світового гегемона та декларує варіанти реакцій на різні політичні події. Так, в ній регламентується, що жодна країна не знаходиться в кращому становищі для успіху в цьому змаганні, ніж Сполучені Штати Америки. США залишаються провідною світовою державою. Білий Дім окреслює ролі російської федерації та Китайської Народної Республіки на міжнародній арені та пропонує способи протидії автократичним режимам. Наприклад, вони констатують, що протягом останніх десятиліть російський уряд віддав перевагу імперіалістичній зовнішній політиці з метою повалення ключових елементів міжнародного порядку. Кульмінацією цього стало повномасштабне вторгнення в Україну в спробі повалити уряд і поставити його під контроль росії.

Також Білий Дім чітко розмежовує ставлення до росії та КНР. Росія вважається конкурентом, котрий загрожує регіональній безпеці Європи, в той час як КНР визнається єдиним суперником, який має намір змінити міжнародний порядок, маючи дипломатичну, військову, економічну та технологічну міць для досягнення цієї мети.

«Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї» констатує факт утримування

від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України та свідчить про порушення російською федерацією своїх обов'язків по договору, котрий був заключений разом з нею. Також Меморандум є свідченням прихильності США до захисту українських національних інтересів та підтримці в критичні моменти, так само, як і Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії.

Другу групу представляють матеріали офіційних веб-сайтів владних структур щодо війни, такі як «Biden Administration Announces New Security Assistance for Ukraine» [11], «GOP Congressional Report Card» [35], «DEPARTMENT OF DEFENSE-MILITARY PROGRAMS. Military Personnel, Army», «\$700 Million in Additional Security Assistance for Ukraine» [100], «\$1 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine» [97], «More Than \$3 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine» [62], «H.R.2471 - Consolidated Appropriations Act, 2022» [39], «S.3811 - Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022» [77], «Remarks by President Biden on the Request to Congress for Additional Funding to Support Ukraine» [73], «IMMEDIATE RELEASE Fact Sheet on U.S. Security Assistance to Ukraine» [25].

Вони покликані конкретизувати весь набір військової допомоги у розмірах та кількості, який передбачений для України протягом 2022 року. Також згадується головна причина отримання військових пакетів, а саме вторгнення росії в Україну та необхідність її захисту від агресії значно потужнішого сусіда. Наприклад, в законі «H.R.2471 - Consolidated Appropriations Act, 2022» передбачається виділення коштів для України на військові потреби, а в зауваженні президента Дж. Байдена щодо України «Remarks by President Biden on the Request to Congress for Additional Funding to Support Ukraine» наводяться причини для надання Україні військової допомоги на початку 2022 року, серед яких тривожна риторика Кремля, неспровокована російська агресія, близькість росії та Республіки Білорусь до кордонів НАТО і економія власних солдатів.

Для аналізу публічної риторики і політичних вподобань американського суспільства були використані інтерв'ю українських політиків і соціологічні дослідження американських аналітичних центрів, наприклад: «Андрій Єрмак зустрівся з головою Fox Corporation Лакланом Мердоком, який відвідав Україну» з сайту Президента України [102], «Американці охочіше приймають українців, ніж інших, хто тікає від насильства» («Americans are more willing to welcome Ukrainians than others fleeing violence») аналітичного видання», «Погляди американців на війну розкривають вражаючий розрив між поколіннями» («Americans' views on the war reveal a striking generational divide») від аналітичного видання The Economist [3], [7], «Американці впевнені в Зеленському, але мають обмежене знайомство з деякими іншими світовими лідерами» («Americans confident in Zelenskyu, but have limited familiarity with some other world leaders»), «Занепокоєння американців щодо війни в Україні: ширший конфлікт, можливе зіткнення між США та Росією» («Americans' concerns about war in Ukraine: Wider conflict, possible U.S.-Russia clash») від соціологічного центру Pew Research Center [4], [6], Десільвер Д. (Desilver D.) «У проміжних виборах 2022 року майже всі результати виборів до Сенату знову відповідали президентським голосам штатів» («In 2022 midterms, nearly all Senate election results again matched states' presidential votes») [18], Доерти Ц. (Doherty C.) «Як республіканці розглядають свою партію та ключові проблеми, що стоять перед країною, коли починається 118-е зібрання Конгресу» («How Republicans view their party and key issues facing the country as the 118th Congress begins») [21].

Так, в ході соціологічного опитування від The Economist під назвою «Американці охочіше приймають українців, ніж інших, хто тікає від насильства» було встановлено, що 61% американців погоджується з прийняттям українців в якості біженців, в той час як до прийняття афганців та сирійців ставлення менш позитивне – 46%. В середині березня 76% сприймало Україну як союзника і друга США. Така аналітика свідчить про підвищення

лояльного ставлення до українського етносу внаслідок початку військових дій, а також про упізнаваність України як держави на боці США.

В соціологічному опитуванні від The Economist під назвою «Погляди американців на війну розкривають вражаючий розрив між поколіннями» було з'ясовано, що 73% американців співчують Україні, серед яких 92% людей за 65 років та 56% серед молоді. В той же час 91% літніх людей і лише 47% молоді зазначають, що рф навмисно націлена на цивільних осіб. Такий розрив у громадській думці пояснюється тим, що рф змогла знайти підхід до американської молоді та переконати у раціональності власних рішень попри ініційований початок вторгнення.

В іншому ж соціологічному опитуванні під назвою «Занепокоєння американців щодо війни в Україні: ширший конфлікт, можливе зіткнення між США та Росією» від аналітичного центру Pew Research Center соціологи дійшли висновку, що громадськість боїться наслідків війни між росією та Україною: 59% були «дуже стурбовані» можливістю вторгнення рф в інші країни, 57% висловлювали думку про довготривалість війни, 55% вважали Україну в майбутньому переможеною і захопленою рф.

Дані соціологічні опитування є показником сприйняття війни американським суспільством, який прямим чином впливає на політичні рішення у законодавчій і виконавчій гілках влади завдяки плюралізму думок і врахуванню громадянської позиції політиками виборчих посад.

В роботі використано широкий спектр загальнонаукових, політологічних, соціологічних та інших методів дослідження. Для розуміння взаємовпливу виборів та війни, за яким війна є предметом виборчих кампаній, а результати виборів впливають на військову допомогу Україні, був узятий метод узагальнення, окремо ж ми можемо виділити й інші.

Серед загальнонаукових методів варто виділити метод дедукції та індукції, який дозволив розглянути спочатку вибори як широку категорію, а пізніше – перейти до владних відносин між партіями. З його допомогою ми з'ясували, що питання війни було використано двома партіями під час виборів,

намагаючись своїм підходом переконати виборців голосувати за конкретних кандидатів. Наприклад, під час використання тези про війну Дж. Байден апелює до такої цінності, як захисту демократії, республіканці ж звертають увагу на необхідність економії бюджетних видатків та першочерговість внутрішньої політики.

Метод абстрагування був застосований для виділення політичних і партійних відмінностей партій та пошуку їх спільних рис: необхідності в риториці, просування законодавчої діяльності, публічна кампанія, сфери інтересів тощо. Наприклад, республіканці та демократи мають різні ідеологічні цінності, але їх об'єднують потреби: голоси електорату, підготовка до виборів, складання програми кандидатів, реклама, послуги іміджмейкерів.

За допомогою методу спостереження ми розглянули перебіг виборів у динаміці, а також зафіксували поведінку політичних акторів. Нам вдалось дослідити, що передвиборча кампанія починається приблизно за рік до самих виборів, публічна риторика стає більш критичною до протилежної партії, регламентується та рекламується будь-яка законотворча діяльність як успіх.

Метод узагальнення допоміг нам випрацювати спільні актуалізовані висновки щодо досвіду надання військових пакетів допомоги, була порахована їх кількість, наповнення, проміжки часу між виділенням військової допомоги. Наприклад, у 2022 році в середньому Україна отримувала військовий пакет допомоги раз у 9 з половиною днів, а в 2023 – раз у 13 днів.

Серед конкретно-наукових методів ми використали аналіз документів та з'ясували повноваження і обов'язки, які Конституція США покладає на Конгрес. «Національна стратегія безпеки» Білого Дому показала геостратегічні напрямки роботи уряду та їх ранжувала за рівнем небезпеки авторитарні режими, з цього документу було встановлено, що росія розглядається США як регіональна загроза, а КНР – як глобальна, Будапештський меморандум конкретизував учасників договору та їх обов'язки перед Україною, став нормативно-правовим доказом порушення росією міжнародного права.

За допомогою івент-аналізу ми дослідили розвиток проміжних виборів, було встановлено, що Д. Трамп як лідер Республіканської партії відвідав вдвічі більше штатів під час виборчої кампанії, аніж Дж. Байден. На основі цього факту ми можемо зробити висновок, що республіканці розраховували на значно більшу частину електорату, аніж демократи як урядова партія.

За порівняльним методом ми змогли порівняти між собою підхід демократів та республіканців до виборів і війни між росією та Україною. Нами було встановлено, що спільним для обох партій є боязнь перетворення війни на регіональну та вторгнення РФ в інші держави, а також відсутність стратегічного плану дій щодо майбутнього війни. Серед відмінностей партій у підході до війни ми встановили такі: демократи проявляють бажання збільшення військової допомоги та продовження війни для стримування російського вторгнення, а республіканці наполягають на зменшенні військової допомоги і згортання військових дій.

Біхевіористський метод допоміг нам проаналізувати політичну поведінку таких акторів, як президента США (минулого і теперішнього), президента України, конгресменів, українських топ-посадовців. Вчинки Дж. Байдена свідчать про його бажання підтримувати Україну в військовому сенсі на тому рівні, котрий не допускає зникнення української державності, а вчинки Д. Трампа розходяться з міжнародною практикою вирішення конфліктів, адже його задача внести зміни у політичні засади США.

Нормативно-ціннісний підхід стосується ідеологічних аспектів міжпартійної боротьби в США: через призму яких цінностей вони приймають рішення, як використовують їх у виборчій кампанії та посиляються на них у діяльності в Конгресі. Підхід дав нам змогу зробити висновок, що помірні республіканці та демократи мають таку схожу ціль, як підтримка домінування США у міжнародній політиці, а ультраправі республіканці та ультраліві демократи вбачають цінність у припиненні війни навіть за рахунок окупації українських територій.

Нарешті, інституціональний підхід дав змогу дослідити, як працюють інститути демократії у США, серед яких є вибори, передача влади, прийняття політичних рішень. Нами було з'ясовано, що такі інститути, як вибори та передача влади були частково дискредитовані Д. Трампом завдяки його публічній риториці щодо фальсифікації виборів та втратили довіру серед частини республіканського електорату, також нестандартні форми голосування, такі як голосування поштою та електронне голосування, викликають занепокоєння щодо чесності та перевіреності.

З метою узагальнення отриманих результатів і формулювання висновків ми використали метод абстракції.

Висновки до Розділу 1

Класичним визначенням партійних систем належить М. Дюверже. Він визначає партійну систему як систему, що існує лише у випадку наявності прийнятних двох партій. Вона описує форми та умови взаємодії політичних партій в конкретній державі. На наш погляд, поняття "партійна система" можна визначити як конфігурацію політичних партій, які конкурують або співпрацюють на основі стабільних поглядів, що проходять процес інституціоналізації та визначають взаємні зв'язки між ними як на виборчій, так і на парламентській арені.

Серед класифікацій партійних систем найвідомішою є поділ на основі кількісного критерію. Найбільш різноманітними є багатопартійні системи, котрі здатні утворювати багато блоків, коаліцій та мають більше змінних, наприклад, урахування маленьких партій, систему малої коаліції, може мати домінуючу партію, високий рівень конкуренції та складність сприйняття політичних рішень.

Двопартійна система притаманна багатьом англослов'янським країнам, серед них є США. Двопартійні системи характеризуються наявністю двох основних партій, які змінюють одне одну в залежності від результатів виборів. У таких системах дві партії здобувають більше 90% голосів виборців. Отримання більшості голосів виборців, що дозволяє формувати парламентську більшість, є ключовою характеристикою двопартійної системи. У такій системі дві партії конкурують не лише на виборах, але і в подальших ролях правлячої та опозиційної партій.

Існування будь-якої партійної системи залежить від виборів та способів їх проведення. Якщо вибори – це визначальна характеристика участі громадян в політичному житті, то виборча система – це система відносин, що охоплює порядок організації та проведення виборів у представницькі органи.

Виділяють декілька типів виборчої системи: пропорційну, мажоритарну та змішану. Мажоритарна система - виборча система, завдяки якій перемагає той кандидат (кандидати), який отримав (отримали) встановлену законом

більшість голосів виборців, що взяли участь у голосуванні. Розрізняють декілька видів мажоритарних систем: абсолютної більшості, відносної більшості, кваліфікованої більшості.

Мажоритарна система абсолютної більшості для обрання кандидата вимагає зібрати більше половини голосів виборців, тобто наслідки голосування визначають за формулою $50\% + 1$ голос. За цією системою обов'язковий нижній поріг участі виборців у голосуванні. В мажоритарній системі відносної більшості обраним вважається кандидат, який отримав найбільшу кількість голосів виборців порівняно з іншими кандидатами.

Війна росії проти України кардинально змінила ситуацію в світі, частково руйнує міжнародну систему безпеки. Саме війна, а не військовий конфлікт вимагає введення воєнного стану. Відбувається підготовка до широкомасштабних військових дій, котрі носять організований характер. Цими критеріями війна відрізняється від військового конфлікту, а тому потребує особливої уваги міжнародної спільноти.

Стан наукової дослідженості нашого предмету відрізняється значною кількістю робіт, котрі ми поділили за проблемним принципом на: встановлення понятійно-категоріального апарату, вивчення електоральної культури, висвітлення виборів останніх років, функціонування партійних систем. Джерельна база ґрунтується на матеріалах, отриманих з наукової літератури. Вони поділені за принципом нормативно-правових документів та матеріалів офіційних веб-сайтів владних структур щодо війни.

Для роботи нам знадобились загальнонаукові та конкретно-наукові методи дослідження, серед яких є метод абстрагування, метод спостереження, аналіз документів, біхевіористський метод, інституціональний підхід тощо.

Отримання аналізу щодо партійних та виборчих систем та підготовлені джерельні та історіографічні бази спонукають перейти нас до 2 Розділу дослідження, в котрому ми детально розкриємо саме вибори 2022 року та дотичні до них категорії.

РОЗДІЛ 2. РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ЯК ФАКТОР ВИБОРІВ У КОНГРЕС США У 2022 РОЦІ

Хоча вибори стали у свій час феноменом для всіх демократичних країн, у США вони мають конкретні особливості та традиції існування. Щоб перейти до конкретних - проміжних парламентських виборах 2022 року, треба вивчити, за якими законами та правилами вони відбуваються, а також що з себе представляє американська виборча система.

Мажоритарна система відносної більшості, відома також як проста більшість або "перший обирається на посаду", є найпростішим типом мажоритарної системи. Цей метод застосовується в країнах, таких як США, Велика Британія, Індія і інші. Згідно з цією системою, кандидат вважається обраним, якщо він отримав більше голосів, ніж будь-який інший кандидат. Ця система особливо ефективна на місцевих виборах.

Мажоритарна система відносної більшості має як позитивні, так і негативні риси. До переваг цієї системи виборів включають:

1. Висока результативність: Обраним вважається кандидат, який отримав найбільшу кількість голосів виборців. У випадку рівності голосів двох або більше кандидатів, що відбувається рідко, законодавство зазвичай передбачає процедуру жеребкування.

2. Голосування в один тур: Процес голосування відбувається за один тур, що дозволяє ефективно визначити переможця.

3. Відсутність обов'язкового мінімуму участі виборців: Немає вимоги до мінімальної участі виборців у голосуванні.

4. Зменшення порогу для обрання: Чим більше кандидатів беруть участь в голосуванні на одне місце, тим менше голосів потрібно для обрання.

5. Простота застосування: Ця виборча система вважається простою в застосуванні [111].

Однак важливо враховувати і негативні аспекти мажоритарної системи відносної більшості, які можуть включати обмежену представницькість та

низьку включеність менших партій в політичний процес. Недоліки мажоритарної системи відносної більшості включають:

а) Не враховує інтереси всіх виборців: Система не забезпечує врахування інтересів всіх виборців округу, оскільки відображає думку лише виборців, що склали більшість, тобто тих, хто прийшов на вибори і проголосував.

б) Голоси проти обраного кандидата пропадають: Голоси виборців, які проголосували проти обраного кандидата, фактично втрачаються, що може призвести до послаблення представництва в парламенті чи іншому виборному органі.

в) Анулює малі партії: Мажоритарна система відносної більшості схильна анулювати роль середніх і малих партій, оскільки вони мають менше шансів на отримання достатньої кількості голосів.

г) Неадекватне відображення політичного спектра: Система може сприяти неадекватному відображенню у складі представницького органу політичного спектра суспільства, оскільки концентрує владу в руках обраного кандидата та його партії [141].

Сполучені Штати Америки керуються системою федерального уряду, включаючи виборних представників на різних рівнях - федеральному, штатовому та місцевому. Вибори та їх організація визначають основні події у політичному житті американського суспільства. Кількість виборчих посад перевищує 18 000, від президента США до посад шерифа у невеличкій сільській громаді. Федеральні вибори проходять одночасно по всій країні у листопаді кожного парного року, а принципи їх проведення закріплені у Конституції США та її поправках [1].

Конституція, разом з поправками, забезпечує виборчі права всім громадянам США, які досягли 18 років. Основний інтерес виборців спрямовується на президентські вибори, які викликають найбільший інтерес. У випадку, коли вибори до Конгресу та губернаторів штатів не збігаються в часі з президентськими, інтерес та участь виборців середньо зменшуються на 14%.

Федеральне виборче законодавство США дає можливість громадськості приймати участь у фінансуванні федеральних виборчих кампаній. Ця участь регулюється чітко визначеними формами, встановленням максимальних розмірів внесків та витрат для виборчих фондів кандидатів на федеральні посади [127].

В американській системі закритих партійних зборів виборчі лідери функціонують автономно: голови виборчих дільниць та їхні комітети взаємодіють з окружними комітетами, які, в свою чергу, підпорядковані лідерам та комітетам штату. Зовнішні організації поза межами штату майже відсутні, а влада державних лідерів та комітетів обмежена.

Соціальна база партій є надкласовою, охоплюючи всі суспільні верстви з регіональними відмінностями, такими як промисловий північ і сільський південь в США, а також ідеологічними особливостями, характерними для Великобританії. Дослідники вбачають, що американські партії ґрунтувались не на ідеологічних або соціальних засадах, а на прагматичних основах.

Оскільки в США відсутній був потужний робітничий рух, тут не сформувалися (на кшталт європейських) масові партії. Лише в першій чверті XIX століття, майже через півстоліття після проголошення незалежності, з'явилися партії, які можна вважати прототипами сучасних. Формування цих партій відбувалося на основі організацій на рівні штатів і місць. Іншими словами, система партій в США розвивалася від низу до верху. Голосування виборців більше спрямоване не на підтримку конкретної партії, а на вибір конкретної особистості [85].

Іншою особливістю американської партійної системи є існування «праймеріз». Виборча кампанія в США починається з «праймеріз» (primaries) – це первинні, або попередні вибори, слово «вибори» в даному випадку означає лише, що певне рішення приймається на основі таємного волевиявлення виборців шляхом голосування. По суті, «праймеріз» є попередньою стадією висунання політичними партіями кандидатів на виборну

посаду, що характеризується широким залученням пересічних виборців до процесу відбору цих кандидатів.

Найчастіше інститут «праймеріз» асоціюють з президентськими виборами, проте на практиці «праймеріз» широко використовуються в більшості американських штатів в якості свого роду відбіркового сита, через яке повинні пройти особи, які претендують на офіційне висунення кандидатами від партій на виборах не тільки на пост президента країни, але і на інші виборні посади – губернаторів, сенаторів, конгресменів.

Метою цього попереднього «відбіркового туру» є виявлення найбільш конкурентоспроможного, що користується підтримкою більшості виборців-однопартійців (тобто пересічних громадян, котрі вступили у лави партії та здатні віддати свій голос під час внутрішньопартійних виборів) претендента на відповідну посаду, а отже, здатного більш ефективно представляти партійний електорат на виборах.

Як інститут первинних президентських виборів «праймеріз» є сукупністю різних первинних партійних виборних заходів – як власне «праймеріз» (прямі таємні вибори, що проводяться на рівні штату), так і різних партійних зборів – так званих «кокусів». Кокуси - це таке зібрання партійних активістів, де визначається вибір кандидата. Процедура відрізняється у різних партіях. Наприклад, Республіканці записують імена своїх кандидатів на аркуші паперу та здають їх для підрахунку. У випадку Демократів, можна сказати, що вони "рахують голоси ногами", формуючи групи прихильників. На всіх етапах відбуваються обговорення і триває агітація [154].

За результатами «праймеріз» і «кокусів» від штатів направляються делегати на партійні з'їзди, де остаточно визначаються єдині партійні кандидати в президенти. Вперше «праймеріз» в США були проведені в 1842 р., а в 1903 р. був прийнятий перший закон про обов'язкове проведення «праймеріз» (штат Вісконсін) [113].

Під час виборів формується особливий орган – Колегія виборців (вибірників), яка потім обирає президента. Кожен штат у колегію обирає

стільки виборців, скільки від нього в сумі обирається сенаторів і представників у Конгресі. Відповідно, число виборців від кожного штату відрізняється. Аляска, Род-Айленд обирають найменше число виборців – по 3 (кожний із цих штатів представлений у Конгресі двома сенаторами й одним представником), штат Арканзас – 6 (2+4), Техас – 32 (2+30). Найбільше число обирає Каліфорнія – 54 (2+52) [123].

Кожна партія в окремому штаті висуває єдиний список виборців. Голосування йде за список загалом. Якщо партія набирає відносну більшість голосів у межах одного штату, в колегію виборців обирається весь її список.

Для обрання президентом необхідно набрати 270 голосів виборців або більше, тобто більше половини від їх загального числа. Наприклад, для цього достатньо перемогти всього в 11 (з 50) найбільших штатах або в 40 дрібних і середніх штатах [123].

Якщо жоден кандидат не набере більшості голосів Колегії виборців, президента з трьох кращих за результатами виборів кандидатів обирає Палата представників Конгресу, а віце-президента – Сенат. Палата представників двічі вирішувала долю президентських виборів – у 1800 й 1824 рр. До призначення віце-президента Сенатом справа доходила лише одного разу – у 1836 р. [115].

У США здійснюються прямі вибори обох палат Конгресу, порядок проведення яких визначений у Розділі 1 "Вибори сенаторів і представників" та Розділі 2 "Конгрес" Зводу законів США [13]. На виборах в Палату представників і Сенат застосовується мажоритарна виборча система відносної більшості, при цьому поріг явки виборців відсутній. Тільки громадяни штатів мають право обирати членів Конгресу в США. Жителі федерального округу Колумбія не можуть взяти участь у виборах конгресменів.

Для участі у федеральних виборах застосовуються різні обмеження виборчого права, визначені статтями 1-3 Конституції США. Кандидатам у члени Палати представників Конгресу має бути не менше 25 років, кандидатам на посади сенаторів – не менше 30 років, а претендентам на посаду президента

США – не менше 35 років. Крім того, встановлені вимоги до терміну перебування в громадянстві: 7 років для Палати представників, 9 років для Сенату та громадянство за народженням для президентських кандидатів [113].

До складу Сенату входять 100 осіб, по два від кожного штату. Таким чином, усі штати мають рівне представництво незалежно від чисельності населення. Сенатором може бути американець не молодший 30 років, який є громадянином США не менше дев'яти років і проживає в межах штату, від якого обирається. Термін повноважень сенаторів – шість років. Щоб забезпечити стабільність та наступність у діяльності палати, кожні два роки переобранню підлягає одна третина складу (сенаторів від одного штату не обирають одночасно). При вакансії місця в Сенаті в ряді штатів проходять додаткові вибори, на яких кандидат обирається не на шість років, а до закінчення повноважень сенатора, що вибув, в деяких штатах губернатор може призначити сенатора, який тимчасово виконує обов'язки.

У Палаті представників 435 депутатів (зазвичай їх називають конгресменами). Мандати розподіляються між штатами відповідно до чисельності їхнього населення (згідно з переписом кожні десять років). За даними перепису 2020 року, кожен член цієї Палати представляє приблизно 761 тис. виборців. Найбільше депутатів у штатів Каліфорнія (52) та Техас (38). У Палату представників може бути обраний громадянин США старше 25 років, який має громадянство не менше семи років і проживає в штаті, від якого він висувається. Конгресмени обираються на дворічний термін. У разі усунення чи смерті члена Палати представників проводяться додаткові вибори.

Крім 435 конгресменів, у нижній палаті присутні по одному представнику без права голосу від округу Колумбія та неприєднаних територій - Віргінських островів, Гуама, Американського Самоа, Північних Маріанських островів та Пуерто-Ріко (обираються відповідно до їхнього внутрішнього законодавця). Вони можуть вносити проекти законодавчих

положень та брати участь у голосуванні в комітетах, але не під час засідань Палати представників [17].

Спікер Палати представників обирається абсолютною більшістю. Він головує на спільних засіданнях Сенату та Палати представників, окрім випадків, коли засідання веде віце-президент США. У списку наслідування повноважень президента спікер Палати представників посідає місце після віце-президента, будучи, по суті, третьою людиною в ієрархії політичної системи США.

Отже, система попередніх виборів, незважаючи на свою вартість та тривалість, забезпечує максимальну участь звичайних виборців у процесі відбору кандидатів (з умовою, що висловлені виборцями погляди будуть враховані, а не проігноровані). Це сприяє підвищенню самооцінки громадян і свідомість того, що вони можуть реально впливати на особовий склад обраних органів та посад, а не просто виконувати роль статисти.

Загальні переваги «первинних виборів» полягають у тому, що «праймеріз» дозволяють: розширити електоральну базу влади; стабілізувати партійну систему; забезпечити додаткове фінансування формування партій; сформувати порядок денний задовго до виборів; підвищити популярність, рейтинг партії і кандидатів; сформувати громадську думку – фактично розширити час і можливості виборчої кампанії; отримати підтвердження лояльності еліт.

Політичні симпатії виборців під час обрання президенту, чи конгресмена визначає така усталена система поглядів, як електоральна культура.

Електоральна культура є поняттям, що розкриває відмінну від партійної системи категорію - політичну поведінку. Проте наявність демократичної електоральної культури обумовлює вибори в США та виборчі кампанії партій (що нами і досліджується), тож ми не можемо обійти дану область політичної науки. Перед тим, як з'ясувати детермінанти електоральної культури у США, нам необхідно розглянути сам термін та проаналізувати, як його трактують вчені.

Поліщук І.О. звертається до наступного терміну: електоральна культура, або культура політичних виборів, представляє собою систему сталих знань, переконань, цінностей та символів, які визначають поведінку та участь населення у виборчому процесі та передаються від покоління до покоління в межах конкретної нації. Ця культура володіє значущим потенціалом для трансформацій та виявляється в діяльності учасників виборчого процесу та демократичних інститутів [135].

Серед ключових параметрів електоральної культури варто відзначити:

1. Ставлення населення до влади та виборів як процедури вираження волі народу.
2. Рівень довіри до владних інституцій.
3. Особливості національного виборчого законодавства.
4. Ідеологічні орієнтації виборців.
5. Мотивація та психологічний аспект голосування.
6. Ставлення до політичних опонентів.
7. Електоральна активність громадян.
8. Характер домінуючих виборчих технологій та засобів політичної боротьби під час виборчих кампаній.

Усе це формується під впливом політичних традицій конкретного народу і визначається не лише поточною політичною ситуацією, але й історичними досвідом та ціннісними орієнтаціями суспільства. Рівень консолідованості та централізованості електоральної культури може бути відмінним у суспільствах з різними моделями взаємин та політичними традиціями, зокрема в суспільствах із патронажно-клієнталістськими відносинами.

О. Зубченко розглядає електоральну культуру як динамічний та багатокомпонентний процес, який передає та легітимізує політичну владу в межах певної політичної культури. В його концепції суб'єктивний аспект електоральної культури виявляється через електоральну поведінку, тоді як об'єктивний аспект включає політичну взаємодію електоральних акторів щодо

змін у виборчій системі, нормах представництва, формуванні передвиборчих коаліцій і об'єднань.

Даний автор розглядає окремі елементи електоральної культури, які характеризують дії виборців та електоральних акторів на кожному рівні цієї культури. Згідно з його підходом, електоральна культура представляє відкриту систему, що існує завдяки діалектичній взаємодії між контурами самовідтворення та саморозвитку. Вона визначається як екстраполяція протиріччя між державою і громадянським суспільством у сфері політичних виборів [116].

О. Морозова дає наступне трактування: «Електоральна культура - сукупність цінностей, уявлень і норм, що визначають зміст і характер електоральних процесів і орієнтацій, які панують у суспільстві» [124].

У більшості досліджень, присвячених цій тематиці, електоральна культура включає в себе дві основні підсистеми: електоральна свідомість і електоральну поведінку, які також поділяються на конкретні складові: знання, цінності, емоційні орієнтації, норми і правила, поведінкові моделі.

Електоральна культура обумовлена низкою факторів:

- знання, оцінки, переконання, установки, стереотипи громадян;
- традиції, норми, правила, що регулюють електоральний процес;
- ставлення громадян до влади (ненависть, любов, апатія, бажання підтримати);
- утилітаризм (сприйняття власної вигоди або її відсутність від участі в електоральному процесі);
- інформаційна компонента (агітація, вплив влади, політичних сил, ЗМІ);
- конкретні політичні події, політичний досвід;
- особливості політичної системи суспільства;
- рівень розвитку політичної культури;
- особливості організації виборчого процесу (місце і час проведення агітації, виборів, їх матеріальне забезпечення) [118].

З огляду на вищевикладене ми бачимо, що електоральна культура є невід'ємною частиною демократичного суспільства, котрим є американське в тому числі. Отже, ми можемо розглядати особливості саме американської електоральної культури через призму наведеного вище теоретичного матеріалу.

США є одними з небагатьох держав, чиє існування почалось паралельно із становленням виборчої системи в її сучасному уявленні.

З ХХ століття, не дивлячись на постійне коливання під республіканця до демократа, розширились права жінок, кольорового населення, національних меншин, що підвищило відсоток голосів за Демократичну партію. Принагідно згадати Ф. Рузвельта, який своєю демократичною політикою вивів державу із кризи та задовольнив громадян соціальними програмами. Під час «холодної війни» громадяни голосували, виходячи із власних ідеологічних позицій та приземлених питань, котрі їх турбували більше, ніж зовнішня політика. Після закінчення «холодної війни» ця тенденція лише посилилась, проте політика президентів, не дивлячись на різну партійну приналежність, мала все менше відмінностей, тож головним завданням лідерів країни було підтримувати сталий розвиток.

Виділяють наступні фактори, які вплинули на електоральну культуру згідно з електоральними дослідженнями.

Позитивні фактори:

1. Різниця у географічному розташуванні населення: дозволяє враховувати різноманітні класові відмінності та регіональні особливості під час виборчих процесів.
2. Традиційні погляди в малих поселеннях: зберігання традицій може сприяти стабільності, а також врахуванню потреб місцевого населення.
3. Різниця за рівнем доходу та освіти: сприяє врахуванню різноманітних соціальних груп та їхніх інтересів у виборчому процесі.
4. Партійна ідентифікація та соціальні групи: дозволяє враховувати довгострокові та історично сформовані тенденції у виборчих уподобаннях.

5. Поява нових організацій та постматеріальні цінності: сприяють розвитку політичного пейзажу та врахуванню нових політичних аспектів.

Негативні фактори:

1. Зниження довіри до політичних інститутів: може призвести до пасивності громадян та недовіри до виборчих процесів.

2. Менший інтерес молоді: зниження активності молоді може призвести до нерівномірного представництва інтересів у суспільстві.

3. Негативна прихильність: поляризація суспільства та негативне ставлення до чужих поглядів може ускладнити конструктивний діалог.

4. Збіг поглядів із лінією партії: може обмежувати індивідуальну свободу вираження думок та сприяти груповому мисленню.

5. Схильність до відмови від іншої думки: зміцнення групового мислення може обмежувати розмаїтість ідей у політичному дискурсі.

Розуміння впливу цих факторів дозволяє глибше аналізувати електоральну культуру та сприяє розвитку більш демократичних та представницьких виборчих систем [118].

До 1950-х років у науковому середовищі склалася загальна думка, що процес урбанізації в американському суспільстві сприяє формуванню класових розбіжностей у політиці [30]. До 1970 року менше ніж четверть населення мешкало в містах середнього розміру. Поступове збільшення міського населення призвело зростання відмінностей між містами та сільськими регіонами, включаючи і різниці між окремими сільськими районами країни. Наукові дослідження визнають початок ХХ століття ключовим періодом, коли виникла роздільна лінія між міським і сільським життям. З розвитком міста відбувалося і збільшення промислового виробництва, а сільське господарство втрачало свою популярність. Цей процес спричинив активізацію та усвідомлення класової свідомості, які перетворилися в потужний політичний феномен.

Нові ідеї швидко поширюються з міських районів до сільських, частково завдяки засобам масової інформації, які можуть викликати сумніви у

загальноприйнятих поглядах. Рівень відкритості до зовнішніх впливів та ідей може впливати на те, наскільки сильно буде тиск на зміни.

Невеликі поселення часто характеризуються великою релігійною підтримкою та традиційними моральними цінностями, оскільки вони акцентують увагу на груповому житті людей із спільними переконаннями, а не на індивідуальному способі життя [87]. Таким чином, сільське життя часто пов'язане з релігійністю, яка може привертати людей до консервативних соціальних поглядів.

Декілька факторів може пояснити розрив у лояльності до політичних партій між містами та селами, включаючи високий рівень доходу та вищу освіту. Ці виборці, ймовірно, складають мешканців великих міст і мегаполісів, де концентрується високий рівень освіти та доходів. Також афроамериканці та латиноамериканці відіграють значну роль у великих містах.

Очікується, що республіканська ідентичність та більш традиційні моральні погляди частіше виявляються у літніх, білих, релігійних, забезпечених, одружених чоловіків із консервативними переконаннями. З іншого боку, демократичні та прогресивні політичні погляди частіше характерні для расових меншин, молодших респондентів, які не перебувають у шлюбі, світських або менш релігійно налаштованих осіб, серед тих, хто має низький рівень доходу і серед жінок.

Якщо ми візьмемо двох виборців, які належать до однієї раси, релігії, віком, рівнем освіти, доходу, статтю, сімейним станом і повідомляють про однакові релігійні переконання, і один з них живе в центральному місті, а інший знаходиться далеко за межами міста, буде різниця в приналежності до політичної партії [109].

Починаючи з середини 1980-х років, трансляція соціальних поділів у політичній опозиції значно послабилася. Це призвело Р. Інглхарта висловити думку, що структура розколів, що лежить в основі політичних процесів у країнах Заходу, зазнала глибоких змін після Другої світової війни через зсув цінностей індивідів від матеріальних до постматеріальних.

Постматеріалісти досягли успіху в постановці нового набору проблем і створенні політичного виміру, яке перетинало традиційну вісь "ліві - праві". З'явилися нові потужні політичні організації (захисники навколишнього середовища, захисники світу, жіночі рухи і т. д.), які отримують підтримку в різних соціальних групах [33].

Ця тенденція призвела до зниження впливу партійної ідентифікації на електоральну поведінку. Виборець став споживачем, який може вибирати політичний товар на ринку, що максимально задовольняє його індивідуальні потреби. Традиційна партійна ідентифікація внаслідок цього слабшає.

Важливим фактором у цьому контексті є зниження довіри до політичних інститутів в США протягом довгого періоду, що сталося протягом близько 50 років чи більше, згідно з дослідженнями Pew Research. У 1960-х роках кількість твердих прихильників політичних партій в США становила 35–37%, а в 1980-х роках це значення знизилося до 23–25%. Зниження довіри до уряду в Вашингтоні також зафіксоване у дослідженнях Pew Research, де відсоток тих, хто довіряє уряду, зменшувався з 77% у жовтні 1964 року до історичного мінімуму 20% в 2016 році [44].

Згідно з даними Світового дослідження цінностей, молоді американці менш прихильні до демократичного виборчого процесу порівняно із старшими поколіннями. Зазначено, що лише 26% мілленіалів (покоління, яке народилося у 1980-х роках чи пізніше) вважають, що обирання лідерів на вільних і справедливих виборах є "важливим" [71].

Фактор гендеру дійсно важливий при аналізі електоральної поведінки, і дослідження показують певні тенденції в цьому напрямі. Зазначено, що в останні десятиліття в багатьох демократичних країнах жінки стали більш підтримувати ліві партії порівняно з чоловіками.

Р. Інглхарт і Норріс виявили, що у половині з 60 країн, що були включені до їхнього дослідження в середині 1990-х років, спостерігався "сучасний гендерний розрив". Це означало, що жінки в цих країнах виявляли схильність підтримувати ліві політичні партії більше, ніж чоловіки [44].

Це явище може бути пояснене різними чинниками, такими як освіта, соціально-економічний статус жінок, питання гендерної рівності та інші. Розуміння цих тенденцій може бути важливим для політичних партій та кандидатів для розробки стратегій мобілізації виборчої бази.

Зміни в гендерному розриві на виборах в США дійсно варто розглядати в контексті динаміки політичних уподобань жінок та чоловіків. На нещодавніх виборах жінки більше підтримують Демократичну партію, а не Республіканську. Ця тенденція виявляється протягом тривалого періоду, починаючи з 1980 року, і може бути пов'язана з різними чинниками, такими як ставлення до питань гендерної рівності, соціально-економічний статус жінок, а також політичні та культурні зміни в суспільстві.

Рух чоловіків до Республіканської партії є ще одним фактором, який впливає на гендерний розрив на виборах. Раніше жінки більш віддавали перевагу консервативним, правим партіям, але ця динаміка змінилася [137].

Теорія секуляризації, яка вказує на те, що більш високий рівень релігійності серед жінок може спонукати їх віддавати перевагу консервативним партіям, є однією з можливих пояснень. Однак з плином часу ці динаміки можуть змінюватися, і багато факторів може впливати на політичні уподобання різних груп населення [51].

Домінування негативної прихильності та політичної неприязності стає все більш помітною та впливовою в політичному ландшафті сучасного суспільства. Різкі політичні розділи та конфлікти між прихильниками різних політичних партій часто ведуть до політичної поляризації, де групи людей зосереджуються на власних переконаннях, а не на спільних цілях чи діалозі.

Ріст політичної неприязності може поглиблювати конфлікти та перешкоджати конструктивному діалогу. Така ситуація може мати негативний вплив на демократичні інституції та взаємодію в суспільстві загалом.

Забезпечення конструктивного діалогу, сприяння взаєморозумінню та зменшення політичних напруг може бути важливим завданням для зміцнення демократичних процесів і забезпечення стабільності в суспільстві [55].

Так, виправдано вказувати на розширення конфлікту та націоналізацію питань, що призводить до чіткіших і визначених партійних позицій. Цей процес сприяє політичній поляризації та формуванню виборчих блоків навколо конкретних питань. Виборці, зокрема, частіше визначають свої політичні уподобання залежно від позицій партій на ключових соціокультурних питаннях.

Розширення конфлікту може також сприяти глибшій політичній розділеності в суспільстві, де виборці відчують себе більш заангажованими та стверджують свою ідентичність через своє виборчу поведінку. Це може відбитися на зміцненні політичних стереотипів та важкості у веденні конструктивного діалогу між прихильниками різних партій або поглядів [5].

Як у науковому, так і публіцистичному дискурсі автори віддають перевагу розгляду президентських виборів як таких, що мають найбільший вплив на внутрішню американську політику. Пояснити таку увагу можна формою правління в США - президентська республіка, у котрій більшість повноважень належить президентській вертикалі, тобто уряду, виконавчій гілці влади. Парламентські вибори та їх вплив на подальший курс влади аналізують значно рідше. Вибори, що проходили 2022 року, були проміжними, оскільки проводяться в середині президентського строку та в іноземних ЗМІ називаються «reelection», «midterm election», «congressional election».

Але під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну у 2022 році проводились саме парламентські проміжні вибори у Конгрес: змінювалась 1/3 (34) сенаторів раз на 2 роки, проводились вибори для усіх 435 конгресменів Палати представників. Нове співвідношення демократів і республіканців може змінити рівень підтримки президентських ініціатив, закласти підвалини нового вектору у питаннях фінансів, оборони, ідеологічного наративу та зовнішньої політики, а також створити потужний опозиційний супротив демократам.

Такий вплив можливий завдяки компетенціям Конгресу, встановленим Конституцією США у розділі 8-9, серед яких: оголошення війни; підтримка

армії; регулювання торгівлі з іноземними державами; встановлення правил для уряду; контроль над поліцією тощо [27]. До неконституційних функцій можуть бути віднесені представництво партій, соціальних прошарків і груп, громадських і професійних організацій; участь у формуванні громадської думки; визначення політичної лінії розвитку тощо. З огляду на не менш важливу роль даного представницького органу, ми маємо розглянути виборчі кампанії Демократичної і Республіканської партій, аби з'ясувати, яке підґрунтя вони використали для залучення підтримки електорату.

В першу чергу, маємо розуміти, з яких міркувань виходили партії у моделюванні своєї передвиборчої кампанії. В даному випадку саме демократи встають у захисну позицію, оскільки їм потрібно переконати населення у правильності повторного вибору на користь Демократичної партії. На кону для останньої її вплив та легітимність дій. Очікувалось, що якщо Республіканська партія виграє навіть лише Палату представників, республіканці відкинуть будь-які міркування внутрішніх пріоритетів Байдена, одночасно просуваючи нові закони для стримування імміграції та видатків, потенційно використовуючи стелю боргу як важіль впливу. Враховуючи сильну поляризацію поглядів та слідування партійній лінії, республіканці можуть почати розслідування щодо Білого дому і, особливо, сина президента.

Республіканці мають більш виграшну позицію та можуть займатись всесторонньою критикою уряду, пропонуючи альтернативу у вигляді своїх кандидатів. Їм необхідно показати результат для заохочення електорату до кандидата-республіканця на президентських виборах 2024 року, вони є провідниками більш ізоляціоністської Америки, що просуває протекціонізм, консерватизм і рішучість у політичних рішеннях.

Ключовими темами проміжних виборів були інфляція, рівень злочинності, аборти, а також російсько-українська війна. Фактично по всіх пунктах кандидати від обох партій демонстрували протилежну позицію, котра у висновку повинна призвести до політичних рішень з позитивним результатом. На ці вибори все ж значно вплинуло вторгнення росії в Україну,

оскільки конкуруючим кандидатам необхідно було запропонувати власний план вирішення цього питання. Від симпатій виборців та їх ставлення до України залежали політичні кроки як республіканців, так і демократів. Детальніше ми зможемо ознайомитись з цим пунктом у Розділі 3.

Але будь-яка реклама та кампанія потребують фінансових вливань, і, схоже, проблем з цим нема у жодної з партій. Фінансування кампаній є здебільшого прозорим. Відомо, скільки грошей накопичується конкретними кандидатами, оскільки в США узаконений лобізм [68]. І фінансові компанії та фірми готові вкладатись у кандидатів: наприклад, демократи сенатор М. Келлі з Арізони та Р. Варнок з Джорджії мають грошові резерви у розмірі 25,6 млн доларів та 23,3 млн доларів відповідно. Таким чином, кількість грошей пропорційна можливості стати не тільки кандидатом у Сенат, але й кандидатом у президенти від своєї партії [61].

За підсумком, під час проміжних виборів у США, республіканці та демократи витратили майже 10 мільярдів доларів на рекламу. Ця цифра перевищує навіть витрати на президентські вибори 2020 року, і майже втричі перевищує суму, витрачену під час останніх проміжних виборів 2020 року. Для демократів аборти були ключовим питанням. Партія витратила майже в 20 разів більше на рекламу, пов'язану з абортами у 2022 році в порівнянні за проміжними виборами 2018 року. Для республіканців були різні повідомлення: що інфляція, злочинність та податки вийшли з-під контролю [29].

На проміжних виборах використовували як класичні, так і нові, адаптовані під виклики часу, прийоми виборчих технологій. У всіх штатах відбувались дебати між суперниками, а їх обов'язковість та піар-складова стали традицією політичної культури конгресменів. Необхідністю та політичним піаром є президентські візити у штатах, що є благом для кампанії, оскільки гарантує домінацію у місцевих заголовках, сплеском дострокових голосів та реєстрації виборів.

Американські конгресмени також використовують виборчу технологію «стукання у двері», коли в прямому сенсі слова ходять по домівках свого округу, щоб наочно розповісти сім'ям про свою біографію, політичну програму та заручитись підтримкою.

Першою поїздкою Дж. Байдена була у Філадельфію, де він одразу виступив з серйозними лозунгами. "Занадто багато з того, що відбувається сьогодні в нашій країні, ненормально. Д. Трамп та республіканці, які підтримують його заклик "Зробити Америку знову великою", становлять екстремізм, який загрожує самим основам нашої республіки", - заявив президент [28].

У 2022 році Дж. Байден також їздив з турне у Вісконсин, Пенсильванію, Делавер, Нью-Йорк, Каліфорнію, Колорадо, Орегон для збору коштів. Американська преса помітила, що президент утримався від передвиборчого турне по всім штатам, спираючись на «сірі» штати, котрі здатні своїм ще не визначеним відсотком голосів вплинути на кількість демократів у Конгресі. Також Дж. Байден не їздив до Джорджії, в якій перегони тривали з мінімальним відривом на минулих виборах, хоча Джорджія була вирішальним штатом, який дав демократам контроль над Сенатом два роки тому [35]. У передвиборчий цикл президент провів набагато менше заходів, ніж його безпосередні попередники, Барак Обама та Д. Трамп.

Обов'язково під час предвиборчої кампанії діючий президент просуває конкретних політиків-демократів на рівні штатів, як це було у Вісконсині. В той же час у Республіканській партії просуванням кандидатур займається минулий президент, Д. Трамп, наприклад, під час мітингів «MAGA» (Make America Great Again).

У 2022 році демократи та республіканці, традиційно, обрали актуальні теми, навколо котрих будували свою риторику. В пул республіканців увійшли питання імміграції, злочинності, економіки, в цих категоріях демократи втрачають позиції.

Наприклад, республіканці обіцяли розібратись з проблемами, що є на заваді для фінансових фірм ESG, BlackRock (тобто перешкодити діяльності демократів та екоактивістів) у Техасі, Луїзіані та західній Вірджинії. "BlackRock and State Street і Vanguard і Invesco і Fidelity - це чудові компанії", - сказав республіканець Е. Барр в інтерв'ю. "Все, що ми хочемо, це щоб вони виправдали свою історію великих американських компаній та досягнення пенсійного забезпечення для американців і припинили цю нісенітницю політизації розподілу капіталу через ESG". А в Арізоні центральним питанням на дебатах між М. Кезадою та К. Йі була нова інвестиційна політика та як їй шкодять чиновники-демократи [94].

Демократи за традицією обговорювали питання абортів. Через скасування права на аборт у штаті Міссісіпі воно стало одним з електоральних питань, адже, як з'ясувалось, навіть в США звичні для американців права можна як дати, так і забрати.

Як відомо, у 2021 році Верховний суд США скасував більшістю голосів, але з невеликою перевагою (5 проти 4) рішення 1973 року по справі «Роу проти Вейд», яке визнавало право на аборт конституційним правом жінок. Оскільки більшість американців за захист права на аборт, вважалось, що демократи активніше голосуватимуть цього року [56].

Це питання викликає дискусію між партіями, а отже, суперники мають можливість прорекламувати свою позицію. Так, коли 20 квітня 2022 року кандидата в Сенат від Демократичної партії Огайо Т. Райана запитали на Fox News, чи повинні бути обмеження на доступ до абортів, він спробував обійти це питання, перш ніж сказати, що це завжди мало бути жіноче рішення. Д. Венс, кандидат від республіканців, випустив твіт про інтерв'ю, заявивши, що Райан має "варварську позицію" за "захист абортів протягом 40 тижнів".

Не дивно, що обговорення резонансних питань проходить у нових медіа, наприклад, у Твіттері (нині «X») - одній з найосвоєніших соцмереж серед політикуму. Дискусія продовжилась в інтернет-площині. Коли сенатор М. Келлі (штат Арізона) у четвер написав у Твіттері на користь прийняття Закону

про охорону здоров'я жінок, спонсорованого демократами, щоб кодифікувати право на аборт, Б. Мастерс, республіканський суперник прокоментував це у Твіттері. "Марк Келлі підтримує частковий аборт", - написав Мастерс у цитаті-твіті, який продовжував описувати пізні аборти явними термінами. "І він хоче змусити вашу державу дозволити це" [2].

В той же час найбільш важливими для американців питаннями виступають економіка, інвестиційний клімат, безпека. Зовнішня політика не фігурує у найбільших соціопитувань стосовно виборів.

Тому особисто Байден та конгресмени розповідають про успіхи за минулі два роки та наголошують на необхідності захисту демократії від трампістів. Байдену партійні соціологи радили проявляти більше емпатії, ця риса є необхідною для розуміння тривог американців. "Всі хочуть зробити це референдумом, але це вибір між двома абсолютно різними баченнями Америки - значно різними", - сказав Байден 24 жовтня 2022 року [57].

Події передачі влади від Д. Трампа до Дж. Байдена відгукуються у голові людей та впливають на нинішні вибори: десятки кандидатів-республіканців, які публічно стверджували, що Трампа позбавили президентства, виграли праймеріз у партії. Але через час десятки інших програли - у перегонах до Конгресу, губернатора чи інших офісів.

Деякі з кандидатів поставили під сумнів підрахунок голосів Колегії виборців Дж. Байдена, висловили підтримку перегляду бюлетенів після виборів або підписали позов про скасування результату. К. Лейк заявила, що не засвідчила б результати виборів 2020 року, і закликала свого опонента, державного секретаря-демократа К. Хоббс, сісти за це до в'язниці. М. Фінхем хоче надати республіканському законодавчому органу свого штату повноваження відхилити результати виборів. Державний секретар Невади, а саме республіканець Дж. Марчант також вступив у гонку, і пообіцяв скасувати там результат 2020 року у разі перемоги.

В цілому, результати свідчать про те, що стратегія демократів щодо зображення республіканців як загроз демократії окупилася, оскільки це

питання змагалося за увагу виборців захмарною інфляцією, зростанням злочинності та доступом до абортів.

"Американський народ висловився і ще раз довів, що демократія - це те, ким ми є", - сказав Дж. Байден. За підрахунками американського видання Politico, кандидатів, що програли гонки через протрампістську позицію, було: 7 у гонці губернаторів, 52 у палату представників, 2 у Сенат [45]. Але республіканці і надалі апелюють до MAGA на проміжних виборах, пояснюючи це бажанням якомога швидше впроваджувати політику, що буде корисною для всіх (і котра буде задовільняти ментальні та ідеологічні установки американців, адже використання політики історичної пам'яті та міфу про «золотий вік» серед білих релігійних американців є досить ефективним). Отже, питання легітимності та захист демократичних інститутів є наскрізним каменем для американців, котрі не віддаватимуть перевагу кандидатам-трампістам.

Але ставлення до результатів виборів 2020 року стало своєрідним прохідним бар'єром для перегляду кандидатів і серед Республіканської партії. Наприклад, Д. Трамп відкликав своє схвалення кандидата від конгресмена Алабами М. Брукс тому, що той підтримав результати і законність виборів президента у 2020 році. Йому належать слова про те, що Трампу давали "оманливі" поради в його постійному поштовху скасувати вибори 2020 року [27].

Партії приділяють увагу і цілком матеріальним аспектам. У м. Албані, штат Нью-Йорк Байден оголосив про заплановане будівництво заводу з виробництва комп'ютерних чіпів компанії Micron Inc. вартістю 100 мільярдів доларів всього через три тижні після того, як відвідав розлогий кампус IBM у Поукіпзі, де оголосив про обіцяне розширення на 20 мільярдів доларів - два проекти, що фінансуються за рахунок федеральних і державних інвестицій [82].

У передвиборчій гонці траплялись і критичні ситуації. Наприклад, на чоловіка спікерки Палати представників Ненсі Пілосі було скоєно напад.

Підозрюваний Д. ДеПейп нібито намагався викрасти спікера і завдати шкоди іншим демократам - напад, який викликав подальше занепокоєння через риторику республіканців і погрози політичного насильства. Поки що ми не можемо стверджувати, що гіпотеза відповідає дійсності, але навіть з таких негативних ситуацій політики мають отримувати вигоду за рахунок дисонансу [67].

Деякі кандидати у Конгрес прибігають до дуже специфічної, за ступінню переконання, виборчої реклами. Наприклад, кандидат від Республіканської партії і трампіст Дж. Гіббс не тільки бере участь у мітингах, організованих колишнім президентом у штаті Мічиган з лозунгом «Save America», але й випускає телевізійну рекламу, де він сидить із матір'ю на дивані, котра вихваляє його як менеджера, політика і сина [39]. Втім, треба визнати, що сам формат та компліментарність відео може викликати довіру з боку червоного електорату. Видання Politico пригадує: багато років тому кандидат припустив, що жінки не повинні мати права голосу, посилався на теорії змови про те, що видатний демократ брав участь у сатанинських ритуалах, і розмірковував про те, що втрачене місто Атлантида може бути поховане під Північним полюсом [63].

Принагідно, що в демократичних Штатах нормою вважається прихід конгресменів на десятки років, котрі буквально стають символами представництва свого штату і їх діяльність не втрачає актуальність. Б. Раш представляв Південну сторону Чикаго в Конгресі протягом трьох десятиліть. Він знає його магазини, його людей, його проблемні місця і, за його словами, кандидата, котрий повинен піти по його стопах [53].

Республіканець Р. Зінке любить рекламувати свої коріння в Монтані п'ятого покоління. У свій перший день на посаді міністра внутрішніх справ Дональда Трампа, у 2017 році, високий, одягнений у черевики колишній військовий галопував, щоб працювати на конях у синіх джинсах і чорному ковбойському капелюсі. У червні 2021 року, коли Зінке розпочав нову кампанію в Конгресі, він проплив на Харлі Девідсон (Harley Davidson) через

деякі з наймальовничіших фонів штату, від Національного парку Глейшер до Біллінгса, найбільшого міста Монтани. "Я виріс у Монтані, де, якщо чийсь сарай горить, ви не питаєте, республіканець він чи демократ", - сказав Зінке місцевій телевізійній станції [31] після подання документів для кампанії в квітні [37].

Характерною рисою американської політичної культури є те, що політики активно проводять виборчу кампанію через телебачення, але там відносно кількості політичних роликів немає обмежень. Виходить ситуація, в якій політики можуть придбати стільки ефірного часу, скільки вони можуть собі його дозволити, тобто до останніх тижнів передвиборчої кампанії.

Унікальна за своєю багатоступневистію, конкурентністю і прозорістю виборча американська система, тим не менш, призводить до фінансових дискусій навіть всередині партій, котрі ведуться шляхом транслявання необхідних меседжів ЗМІ і витратою значної кількості коштів. Відповідно замовники бажають максимально ефективно витрати кожної хвилини реклами. Можна спостерігати, як протягом роликів політики і представляють себе як «людину з народу», так і встигають критикувати своїх опонентів [86].

Як було згадано вище, соцмережі є ще однією площадкою для політичної конкуренції. Тікток та Твіттер є одними з найбільших площадок, де політичні дискусії вітаються та мають найбільший потенціал розгорнутись, що корисно для кандидатів. В більшості своїй що республіканці, що демократи діляться тією ж інформацією, котру використовують для інших платформ та ТБ: спічі, інформація про кандидатів, оголошення політичної програми.

Але декілька політиків мають чіткі комунікаційні стратегії, що користуються популярністю та додають гравцям політичної пізнаваності. Наприклад, кандидати у Сенат від Пенсильванії демократ Дж. Феттерман і республіканець М. Оз в сукупності мають 1,5 млн підписників та 11,6 млн вподобайок. Вони обрали різні стратегії: Феттерман покладається на мему, музику, тренди Тіктоку, Оз записує неродаговані розмовні відео, ТБ-рекламу, відформатовану під Тікток. І їх відео в тому числі висміюють одне одного: Оз

ходить у магазин за продуктами, скаржачись на інфляцію та звинувачуючи демократів в неефективній економічній політиці, Феттерман підставляє танцювальне відео Оза під питання «Ви за аборти чи ні?», на котре автор, звісно, відповісти не зможе (так само, як і в житті Оз ухиляється від прямої відповіді).

Загалом кандидатів в Сенат з обліковими записами Тіток: 16 з 34 демократів, 4 з 34 республіканців, загалом 29%. Кандидати у Палату представників: 112 з 402 у демократів, 43 з 397 у республіканців, загалом 20% [36].

«X» є основним застосунком, в котрому політики можуть безпосередньо поспілкуватись з виборцями і проаналізувати суспільні настрої. І цим методом користуються для переманювання уваги і відкритого лобіювання. Наприклад, мільярдер та винахідник Ілон Маск закликав віддавати голоси за Республіканську партію під час виборів у Конгрес. "Незалежно мислячим виборцям: поділ влади стримує найгірші крайнощі обох партій, тому я рекомендую голосувати за республіканський Конгрес з огляду на те, що президентство є демократичним", - написав він у Twitter [24].

Але найкращим індикатором вимірювання електоральних настроїв є соціопитування, котрі регулярно проводились під час виборчої кампанії. Так, низькі рейтинги схвалення Байдена впливають на «сірих» виборців: опитування показало, що більшість опитаних за те, щоб колишній президент Трамп поділився документами з комітетом Конгресу, який розслідує напад 6 січня на Капітолій. Це говорить про достатню широку підтримку не тільки республіканців, але й таких суперечливих ідей [32].

Democracy Alliance and the Committee on States роблять невтішні висновки як для демократичної більшості, так і для роботи політичних інститутів. Згідно з їх дослідженнями, п'ять губернаторських перегонів, які матимуть найбільше значення у 2022 році, відбудуться у Пенсильванії, Мічигані, Вісконсині, Міннесоті та Неваді. Це ті штати, в яких на президентських перегонах 2020 року була невелика різниця в голосах, і де

нинішній республіканський законодавчий орган - або якщо республіканці повернуть собі владу в Неваді - має найбільші шанси схилити на свій бік результати голосування Колегії виборщиків. «Хто володіє ручкою вето в цих штатах, може стати останньою лінією оборони у запобіганні не лише придушення виборців, але й підриву виборів, які можуть несправедливо позбавити законно обраного президента Білого дому у 2024 році» - кажуть дослідники з цих центрів.

«Якщо республіканці повернуть собі губернаторські крісла в цих штатах, це означатиме набагато більше, ніж підписання правих законопроектів, що виходять із законодавчих органів. Це означатиме, що послідовники "Великої брехні" MAGA контролюватимуть важелі проведення виборів і розподіл місць у Колегії виборщиків. Це створить передумови для чергового заколоту, коли прихильники Дональда Трампа відмовляться визнавати чи затверджувати фактичних переможців виборів, а Трамп повернеться на посаду президента, незалежно від того, чи переможе він чи ні» [8].

The Economist зробив моделювання: під час 40 проміжних виборів, які відбулися з 1862 року, партія президента 36 разів втрачала місця в Палаті представників. Тобто у 90% випадків. Треба сказати, що їх минулі моделі виборів: президентських виборів у Франції 2017, 2022 роках, проміжних виборів США 2018 році та президентських 2020 - виявились вірними.

За місяць до виборів модель показувала: республіканці з вірогідністю 74% отримають більшість у Палаті представників; демократи у 78% вірогідності збережуть більшість у Сенаті [74].

Але вже за декілька днів до виборів аналітики змінили свою модель: з вірогідністю 77% республіканці отримають більшість в Палаті представників, а з вірогідністю 55% республіканці отримують більшість в Сенаті [83].

Політичними дослідженнями займаються і всередині партій. За місяць до виборів соціологічні дослідження у демократів показували: республіканці обганяють демократів на 2-4%, демократичний соціолог С, Лейк сказала:

«Виборці, які рухаються пізно на виборах, як правило, дуже реагують на те, що, на їхню думку, буде останнім поворотом подій в економіці, тому вони нервують через інфляцію та фондовий ринок... Вони нервують через ціни на газ, і я думаю, що ми [демократи] повинні продовжувати наполягати на тому, щоб у нас був кращий економічний порядок денний" [79].

На момент 1 листопада 2022 року за вимірами Reuters 55% схвалювали роботу президента, 40% - не схвалювали [99].

Варто відзначити, цей виборчий цикл має додатковий поворот перерозподілу. Кожні 10 років штати конституційно уповноважені «перемальовувати» свої законодавчі округи Конгресу та штатів на основі нових даних перепису, тобто займатись джеррімендерінгом - напівлегальним способом отримання виборчих округів на користь певної політичної партії шляхом перемальовування меж виборчих округів на такі, котрі матимуть більше мандатів. Через відносні зміни населення деякі штати втратили округи Конгресу, а інші отримали деякі. Наприклад, протягом 10 років Техас «приростив» собі 2 округи, а Каліфорнія та Нью-Йорк втратили по 1 [68].

Початково серед демократів панувала думка про можливість перемоги республіканців в обох палатах Конгресу, адже вони приваблюють виборців за рахунок опозиційної кампанії в середині строку президента, коли політичний рейтинг значно знижується. Проте результати виборів були виграшними для обох партій.

7 листопада 2022 року відбулись проміжні вибори у Конгрес США. У підсумку Сенат залишається за демократами - з перевагою у 2 місця вони отримали більшість (51 демократ проти 49 республіканців). У Палаті представників республіканці відновили контроль з 2018 року, забравши 222 крісла (218 необхідно для більшості) [84]. У 2018 році Сенат також зберіг більшість за республіканцями, так само як зараз демократи майже всі результати виборів до Сенату знову відповідали голосам штатів.

Розмір більшості республіканців у Палаті представників значно менший за очікування, оскільки вибори проводились у середині строку президента-демократа і шанси отримати голоси з боку опозиційно налаштованих громадян були високими. В той же час в середині терміну Д. Трампа, під час проміжних виборів 2018 року, демократи, як опозиційна партія, також отримали більшість, тож питання постає лише у кількості голосів, котрі відривають більшість від меншості, адже традиційно в середині терміну більшість у Палаті представників посідає партія, опозиційна до президента.

The Washington Post публікував аналітику про їх можливу політичну діяльність у випадку перемоги в одній чи двох палатах. «Республіканці, які прагнуть повернутися до влади, сигналізували про свої наміри активно антагонізувати порядок денний Байдена та Демократичну партію, якщо вони отримають більшість. Вони погрожували помститися демократам за розслідування нападу 6 січня або засудження суперечливих республіканських членів Конгресу, або залучити Білий дім Байдена до розслідування. Вони можуть навіть закрити двопартійний комітет 6 січня.

Якщо республіканці отримають владу в Сенаті, вони можуть відхилити суддівських або політичних кандидатів Байдена майже на будь-яку урядову посаду, яку ви можете придумати». Також редакція підкреслює, що «...історично склалося так, що непопулярність президента перетворилася на десятки місць, втрачених у Палаті представників на проміжних виборах. Республіканцям потрібен чистий приріст лише п'яти місць, щоб повернути більшість у Палаті представників. Сенат трохи складніший. Республіканцям потрібно збити лише одного члена демократичного кокусу і залишити всіх своїх сенаторів, щоб повернути більшість».

Навіть декілька місць мають значення для партій, оскільки вони будуть одноголосно голосувати за всі законопроекти та усвідомлюють відповідальність за свій відхил від партійної лінії, також вони ніколи не змінюють ідеологічних рамок, тому розраховувати на підтримку якихось

законів та рішень з боку протилежної партії неможливо, це детермінує жорстку конкуренцію.

Американське видання Politico робило політичний прогноз стосовно результатів виборів 7 листопада 2022 року. Так, за їх прорахунками, Сенат залишатиметься сірою зоною, де відсутня перевага республіканців чи демократів («Toss-Up»). Палата представників мала стати більш республіканською («Likely Republican»), причому з трьох секторів, котрі мають показати «прореспубліканськість» Палати, стрілка маятника зупиняється на помаранчевому та приближається до найчервонішого сегменту [91]. В результаті ми можемо свідчити, що Сенат дійсно залишився за демократами з перевагою у 1 мандат, а Палата представників стала «трохи республіканською», тотального відриву від демократів не відбулось.

Аналітичний центр Pew Research Center підрахував, що у новій Палаті представників кількість ветеранів війн стане на 1,2% більше - з 17,2% до 18,4%, у Сенаті залишається незмінна кількість - 17 людей. У період з 1965 по 1975 рік щонайменше 70% членів кожної палати мали військовий досвід, що відображало масові мобілізації Другої світової війни та Корейської війни. Більше трьох чвертей ветеранів у новій Палаті представників (62) - республіканці, тоді як менше чверті (18) - демократи [19].

В кінці січня 2023 року, вже після проміжних виборів, вищезгаданий центр провів опитування серед республіканців-конгресменів на предмет їх діяльності у найближчі роки. Наявність вже виграних у Палаті представників виборів республіканцями дозволяє більш відкрито регламентувати останнім свої дії на майбутнє. Так, менше половини республіканців та прореспубліканськи налаштованих незалежних опитаних (44%) заявили, що республіканці в Конгресі будуть успішними в просуванні своїх програм протягом наступних двох років. Однак демократи та незалежні демократи не були набагато оптимістичнішими щодо просування їхніх програм: 48% сказали, що президент Джо Байден буде успішним у просуванні своєї програми.

Республіканці стали дещо менш оптимістичними щодо майбутнього своєї партії. У листопаді, перед затяжними дебатами щодо кандидатури Маккарті на посаду спікера, близько двох третин республіканців (65%) заявили, що вони оптимістично налаштовані щодо майбутнього партії. Це на 9 відсоткових пунктів менше, ніж після поразки колишнього президента Дональда Трампа на виборах у 2020 році і на 18 пунктів менше, ніж після проміжних виборів 2018 року.

За останні роки республіканці зіпсували своє ставлення до багатьох національних інституцій. Згідно з опитуванням, проведеним восени 2022 року, менше половини республіканців і прихильників республіканців вважають, що технологічні компанії, банки та інші фінансові установи, профспілки, коледжі та університети, а також великі корпорації позитивно впливають на те, як ідуть справи в країні. Частка республіканців, які вважають, що банки мають позитивний вплив, впала на 25 пунктів з 2019 року (з 63% до 38%), і аналогічне зниження відбулося у поглядах республіканців на великі корпорації (з 54% до 26%).

Верховний суд залишається популярним серед республіканців. Майже три чверті республіканців і прихильників республіканців (73%) позитивно оцінили роботу Верховного суду в опитуванні, проведеному в серпні минулого року, невдовзі після того, як було скасовано рішення у справі Роу проти Вейда. Це на 8 пунктів вище, ніж у січні 2022 року. На противагу цьому, лише 28% демократів і прихильників демократів позитивно ставилися до Верховного суду в серпні, що на 18 пунктів нижче, ніж на початку минулого року, і на понад 40 пунктів нижче, ніж у 2020 році. Як результат ми маємо найбільший партійний розрив за понад три десятиліття опитувань щодо Верховного суду.

Консервативні республіканці мають особливо негативне ставлення до Китаю. В опитуванні, проведеному весною 2022 року, 82% дорослого населення США висловили несприятливе ставлення до Китаю, в тому числі 89% республіканців і 79% демократів. В опитуванні Центру минулої осені

консервативні республіканці набагато частіше, ніж помірковані чи ліберальні республіканці або демократи, вважали військову міць Китаю, а також його економічну конкуренцію зі США дуже серйозними проблемами.

Республіканці та демократи відчують більшу неприязнь до протилежної партії, ніж у минулому. З середини 1990-х років партійна антипатія значно зросла серед членів обох партій. В опитуванні, проведеному минулого року, 62% республіканців заявили, що вони дуже негативно ставляться до Демократичної партії, що майже втричі більше, ніж у 1994 році. Менша більшість демократів дуже негативно ставиться до Республіканської партії (54%), але ця частка також потроїлася з середини 1990-х років [21].

Жінки складають більше чверті (28%) всіх членів 118-го Конгресу - найвищий відсоток в історії США і значне зростання порівняно з тим, що було навіть десять років тому. Підраховуючи як Палату представників, так і Сенат, жінки становлять 153 з 540 членів Конгресу, які голосують і не мають права голосу.

На проміжних виборах 2022 року до Палати представників було проголосовано за майже два десятки нових конгресвмен, включаючи Бекку Балінт, демократку з Вермонту, яка стала і першою жінкою, і відкрито ЛГБТК-персона, обраною до Конгресу від штату. З 22 представників Палати, які є жінками, 15 - демократи, а семеро - республіканці. Сенат отримав лише одну нову жінку-члена: республіканку К. Брітт, яка стала першою жінкою-сенатором від Алабами [58].

Вибори в Сенат продовжують бути дуже синхронізованими з президентськими голосами штатів.

Перемога демократа Р. Уорнока в Джорджії, останньому штаті, де проходять проміжні вибори, означає, що лише один з 35 виборів до Сенату цього року пройшов не так, як президентські вибори штату 2020 року. Винятком був Вісконсін, де сенатором став республіканець.

Більшість перегонів у Сенаті проходять так само, як і президентські голоси штату, в тому числі в 2022 році. Вибори до Сенату, які виграли

кандидати тієї ж/іншої партії як останній переможець президентських виборів у своєму штаті [18].

Аналітична платформа Open Secrets підрахувала: разом партії витратили 4,9 млрд доларів на проміжні вибори. Демократи більше витрачали на зарплату персоналу та заробітну плату, республіканці - на консультантів зі збору коштів і працівників, яким не довелося б платити за пільги або податок на заробітну плату. 40% і 19% коштів було витрачено демократами і республіканцями відповідно на ЗМІ [34].

Network exit poll та AP VoteCast провели заміри, щоб з'ясувати, як голосувала кожна з груп. З різницею у 5% чоловіки голосували за республіканців, а жінки - за демократів. 6 з 10 білих чоловік голосували за республіканців, більше 80% чорношкірих - за демократів, іспаномовні - більше 56% за демократів, корінні народи Америки - більше 57% за республіканців. Молодь з відривом у 30% голосує більше за демократів - більше 53%, група 45-64 (найчисельніша) - у 55% проголосувала за республіканців. Близько 31% незалежних від партійних вподобань виборців проголосувало з перевагою у 2% за демократів - 49%.

Близько 4 з 10 виборців цього року визначилися як консервативні, і приблизно 9 з 10 з тих, хто в цій групі, підтримали республіканських кандидатів у Конгрес, згідно як з мережевим екзит-полом, так і голосуванням виборців від AP VoteCast. І навпаки, приблизно 9 з 10 ліберальних виборців (які склали близько чверті виборців) підтримали демократичних кандидатів у Сенат США. Більшість поміркованих підтримали демократів згідно з обома опитуваннями.

Більшість виборців з вищою освітою голосували за демократів, тоді як подібна частка виборців без вищої освіти віддавали перевагу республіканцям у цих виборах. 3 з 10 білих без ступеню освіти голосували за республіканців, але вже 5 з 10 білих з освітою голосували за демократів.

Близько 3 з 10 виборців сказали, що інфляція була найважливішим питанням у їхньому голосуванні згідно з екзит-полом, і приблизно 7 з 10 цих

виборців підтримали республіканців. Майже стільки ж виборців сказали, що аборти є їхньою найважливішою проблемою, і ці виборці підтримували демократів з ще більшим відривом. Близько 1 з 10 виборців кожен сказав, що злочинність, імміграція та політика щодо зброї є їхніми найважливішими питаннями [52].

По всій країні на виборах до Палати представників 2022 року було подано майже 107,7 мільйонів дійсних голосів, що становить близько 45,1% населення, котре має право голосу, згідно з аналізом офіційного результату Pew Research Center з усіх 50 штатів. Це було менше, ніж явка на 48,1% у 2018 році - коли проміжне голосування досягло рівня, якого не було більше століття - але все ще вище, ніж показник явки 34,4% на виборах до Палати представників у проміжних виборах 2014 року [20].

Кількість перемог демократів приголомшила провідних партійних функціонерів, які спостерігали за попередніми результатами вівторка з обережним оптимізмом. До ранку середі ключові вакантні місця в Північній Кароліні, Огайо та Пенсильванії були розподілені на користь демократів - надзвичайно рідкісний результат перших проміжних виборів для партії, яка контролює Білий дім.

Politico конкретизує перемоги та програші демократичної партії. Поки що найбільшою перемогою для республіканців є Нью-Йорк, який перебуває на межі повної катастрофи для демократів. Округ 1 з Лонг-Айлендом став повністю червоним. Проте партія також unikнула принизливої поразки в 2 окрузі Род-Айленд, де переміг демократ Д. Маккі, на перемогу в якому Республіканська партія розраховувала в повній мірі.

Наближаючись до ночі, демократи були переконані, що зустрічні вітри, з якими вони зіткнулися, а саме: турбулентна економіка і непопулярний президент - коштуватимуть їм місць навіть у штатах, які зазвичай вважаються твердинями партії, від Тихоокеанського північного заходу до північного сходу. Але їм вдалося unikнути повної поразки.

Був переобраний найстаріший представник штату Пенсільванія - хоча він помер за місяць до виборів. Демократ Е. "Тоні" ДеЛука був вибором у більш ніж 85% поданих голосів. 85-річний ДеЛука помер 9 жовтня від лімфоми. На момент його смерті було вже пізно змінювати бюлетень або висунути іншого кандидата на своє місце. У той час як його опонент, молодий кандидат К. "Зара" Лівінгстон, набув понад 14% голосів, перемога ДеЛуки спровокувала спеціальні вибори [41].

Реакція на результати вибори не змусила себе чекати. Вже через 3 дні після виборів Байден заявив, що має намір висуватися на президентський пост у 2024 році незалежно від результатів проміжних виборів.

Про це президент США заявив у промові за підсумками виборів до Конгресу. Також Байден пообіцяв іти на компроміс із республіканцями, якщо це можливо й відповідає інтересам народу, і згодом заявив, що заблокує будь-яку ініціативу про загальнонаціональну заборону на аборти у США.

Загалом він заявив, що політика, яку він проводить, упродовж решти двох років не зазнає змін, незважаючи на рекордно низькі рейтинги адміністрації. Крім того, Байден пообіцяв, що до кінця президентського терміну має намір домогтися заборони на обіг штурмової зброї у США [56].

Експрезидент США Д. Трамп у своїй соціальній мережі Truth Social назвав підсумки проміжних виборів великою перемогою. "Хоча в деякому сенсі вчорашні вибори дещо розчарували, з моєї особистої точки зору, це була дуже велика перемога, - написав Трамп. - Загалом 219 перемог і 16 поразок (за його версією), у кого коли-небудь виходило краще?" [22].

Останніми тижнями Трамп їздив країною і підтримував різних кандидатів, загалом 174 із 430, хоча деякі з підтриманих ним кандидатур і програли.

Як результат, ситуація для демократів не стала критичною. Сенат залишився за демократами, більшість республіканців у Палаті представників не перевищила очікування. Втім, відрив у 10 голосів для американської

демократичної системи є показовим та ефективним у протистоянні партій, оскільки дозволить проводити частково самостійну політику.

Від моменту отримання незалежності Україна мала постійні та інтенсивні відносини з США. Співробітництво почалось від моменту визнання України як самостійного суб'єкта міжнародних відносин та укладанням двосторонніх дипломатичних відносин. Фокус на Україні серед пострадянських країн можна пояснити бажанням американського естеблішменту створити противагу Росії та попередити створення потужних економічно-політичних союзів на чолі з останньою.

Також США має прихильність до України через безпекові аспекти, адже саме за ініціативою американського уряду був підписаний Будапештський меморандум 5 грудня 1994 року, згідно з яким українська влада мала була позбутись і утилізувати ядерну зброю [121]. Відсутність чітких гарантій безпеки для України та стримана реакція на окупацію РФ Кримської АР створили фундамент, в основі котрого лежить обов'язок і всебічна підтримка України на сучасному етапі війни.

Отже, активні американо-українські відносини не випадкові та мають стратегічний характер, а тому аспект російсько-української постійно підіймався впродовж виборчої кампанії у Конгрес для підвищення рейтингів партій.

Республіканська партія викликає більше питань щодо своєї позиції, оскільки більшість конгресменів, блокувавши законопроекти щодо виділення коштів Україні, були республіканцями. Їх ставлення до України вкрай неоднорідне. "Трампісти" виступають за діалог із Москвою і за скорочення допомоги Україні. І загалом - за якнайшвидше припинення війни, щоб домовлятися з РФ щодо важливих для США геополітичних питань. А багато інших республіканців навпаки вимагають збільшити підтримку (наприклад, постачати Україні далекобійні ракети).

Крім того, Республіканська партія традиційно тісно пов'язана з військово-промисловим комплексом США, а тому в її лавах є чимало

прихильників подальшого продовження поставок озброєнь в Україну, що вигідно військово-промислому комплексу. Також республіканці тісно пов'язані з нафтогазовим бізнесом, який отримує наразі великі прибутки через зростання цін на енергоносії та закриття європейського ринку для російських конкурентів через війну.

Республіканці уже заявили, що не проти продовження допомоги Україні, але вимагають її контролю. Також чималий вплив на політику республіканців у Конгресі може чинити й позиція багатьох виборців партії, які, під впливом риторики Трампа, виступають за скорочення підтримки Україні, щоб більше грошей витратити на внутрішні проблеми.

The Economist ще о середині липня 2022 року, коли вимірював рівень підтримки дій президента по відношенню до України зі сторони демократів та республіканців, вказав на три головних фактори, що вплинуть на надання матеріальної допомоги, серед яких: обличчя нового Конгресу, рівень допомоги зі сторони європейських союзників, прогрес на полі бою. Питання про автоматичну «проукраїнськість» новоутвореного Конгресу навіть не підіймалось, оскільки вже через декілька місяців після повномасштабного вторгнення росії об'єм допомоги піддавався критиці (занадто великий). З огляду на це перегляд політичних кампаній демократів і особливо республіканців є вкрай актуальним [10].

У Палаті представників 177-го скликання більшість складалась з 220 демократів та 211 республіканців, Сенат - з 50 демократів та 48 республіканців. Відповідно голосування за пакети військової, гуманітарної, фінансової допомоги Україні проходили лише за участі демократів. В такій трансфігурації влади єдиний варіант для опозиційної партії виграти проміжні вибори - це критикувати підхід демократів до резонансної теми та пропонувати альтернативу.

Пропозиції по альтернативі повинні були відповідати проукраїнському курсу, адже суспільство було зацікавлено у допомозі Україні в російсько-українській війні та співчувало. Наприклад, о травні 2022 року в опитуванні

Pew Research на питання «Чи достатньо допомоги надає США Україні?» 42% респондентів відповіли «недостатньо», 32% «нормально» і тільки 7% «забагато».

Наприклад, Джим Гаймс, член Палати представників США від Демократичної партії зазначив, що як республіканці, так і демократи усвідомлюють важливість підтримки України. Президент Парламентської асамблеї НАТО у 2014-2016 роках, член Палати представників США від Республіканської партії Майкл Тернер підкреслив, що Сполучені Штати забезпечують як розвідувальну, так і військову підтримку України.

На питання про ризик зменшення підтримки України після парламентських виборів Дж. Гаймс запевнив, що абсолютна більшість конгресменів підтримуватимуть Україну. Республіканець Майкл Тернер підтвердив, що у США існує сильна двопартійна підтримка України, і вона триватиме [138].

Важливо також зафіксувати рівень підтримки України та політики Байдена загалом серед демократів та республіканців, щоб зрозуміти, які ідеї вони висуватимуть. Так, за результатами опитування у травні 2022 року, серед республіканців 55% не схвалює політику Дж. Байдена (в порівнянні з 75% декілька місяців тому), і 27% категорично не схвалюють поведінку у даній ситуації уряду (було 42%). Серед демократів 63% схвалювали політику Байдена і 23% рішуче схвалюють (було 69% та 30% відповідно).

Загалом же рішення відправити військову зброю в Україну схвалювало 71%. На питання «Чи достатньо допомоги відправляє США?» 34% республіканців висловились за «занадто мало», 30% висловились за «потрібну кількість» і 20% за те, що «допомога надто велика». В той же час серед консервативних республіканців 40% відповіло, що допомоги мало, в той час як серед ліберальних - 24%.

І те, що схоже серед настроїв обох партій, це побоювання війни з росією. Цей пункт підтримало приблизно половина опитуваних серед республіканців та демократів [6].

На середину липня 2022 року 39% вважали, що політика Дж. Байдена повинна бути більш жорсткою у питанні війни росії проти України. Більше 50% відповіли, що підтримують різні форми допомоги. Серед республіканців кожний п'ятий вважав, що президент повинен бути менш наполегливим, і 43% - за зменшення грошової допомоги Україні. У зв'язку з різним ставленням до війни та проміжними виборами вважали переконливим прогноз, згідно з яким при перемозі у Палаті представників республіканців тиск на Сенат посилиться, а грошова допомога стане більш дозованою, адже законопроекти про витрати беруть початок у Палаті представників [85].

Аналітикиня А. Гетманчук з центру «Нова Європа» аналізує підхід обох партій до виборів та в їх контексті російсько-української війни. Численні прихильники Демократичної партії висловлювали підтримку даній позиції, але зазнали труднощів у відкритому висловленні непогоди щодо свого власного президента. Хоча багато демократів віддавали перевагу миру перед перемогою і вважали, що більше зброї призводить до більшої втрати людських життів, партійна єдність виявилася важливішою. Ліве крило партії, щоб уникнути подальших внутрішніх розбіжностей, одноголосно підтримувало ключові пакети допомоги для України, включаючи постачання зброї. Навпаки, серед республіканців не було такої єдності. Кожен новий пакет допомоги викликав зростання опозиції, і багато з них голосували проти них.

Натомість виявився дуже живучим підхід, згідно з яким росія може бути корисною для США в розв'язанні певних глобальних питань. В цьому контексті важливо тримати відкритими двері для діалогу з Росією, вважаючи цей підхід надзвичайно важливим. Відмова визнавати Росію державою-спонсором тероризму є однією з конкретних проявів цього підходу, яким Вашингтон відхиляє певні запити від Києва.

Також в Сполучених Штатах не вважають, що росія представляє загрозу "життєво важливим інтересам США". Це визначається постійним наголосом на тому, що конфлікт в Європі є передусім проблемою для самої Європи, і це Європа повинна брати на себе основну відповідальність. Цей підхід властивий

не лише окремим представникам республіканського табору, включаючи тих, хто підтримував Трампа, але й багатьом впливовим постійним учасникам формування та ухвалення рішень у Вашингтоні.

Однак деякі політики, зокрема представники трампістського крила Республіканської партії, намагаються переплести економічні труднощі з питаннями зовнішньої політики. Наприклад, вони переконують виборців, що фінансові ресурси, виділені на допомогу Україні, повинні бути використані на потреби звичайних американців. Також вони аргументують, що підвищення цін є наслідком війни в Україні (а не наслідком діяльності Путіна, який війну розпочав).

Республіканці-трампісти активно виводять нові обличчя на передній план. Таким чином, однією з унікальних особливостей проміжних виборів є велика кількість кандидатів із вираженими трампістськими поглядами та прямою підтримкою Трампа. Поряд із ними виступає також багато аматорів та непрофесіоналів від Республіканської партії, які розраховують на те, що виборці підтримають зміну еліт. У зв'язку з цим багато з тих, хто може бути обраний до Конгресу вперше, може не мати достатніх знань про Україну.

Очікується, що найбільші виклики, зокрема від представників цієї групи конгресменів, виникнуть під час серйозних обговорень щодо участі Сполучених Штатів у процесі реконструкції України. На цьому етапі буде обговорюватися виділення значних фінансових ресурсів для підтримки України. Деякі у Вашингтоні навіть висловлювали думку, що США можуть вагатися щодо необхідності швидкої перемоги України, оскільки це може призвести до швидкого початку процесу відбудови країни, стосовно якого може бути складно досягти консенсусу [114].

Серед прихильників Трампа вже зараз висунута ідея, що відновлення України повинна брати на себе передусім Європа, а не Сполучені Штати. Однак серед політиків існує єдність в тому, що Китай не повинен брати участь у процесі відновлення України.

Отримані дані означають, що настрої на початку війни між партіями відрізнялись частково і курсом на підтримку України у війні повинні тим чи іншим чином керуватись усі кандидати у Конгрес. Але опозиційність до чинної влади і власні інтереси переконали республіканців у необхідності висунення протилежних та критичних ідей, чим вони і зайнялись.

Наприклад, лідер Республіканської партії в Палаті представників США Кевін Маккарті висловив намір скоротити допомогу Україні, якщо партія перемаже на проміжних виборах у листопаді, пише Bloomberg. "Я думаю, що люди будуть сидіти в умовах рецесії, і вони не будуть виписувати Україні чек", - сказав він в інтерв'ю Punchbowl News [90].

Вже на початку листопада конгресвуменка з Джорджії, Марджорі Тейлор Грін, яка є республіканкою, прихильницею Трампа і послідовницею культу QAnon, висловила думку, що Україна не отримає "ні копійки" від республіканського Конгресу. Важливо відзначити, що її погляди не є ізольованими в Республіканській партії, адже подібно скептично до підтримки України ставляться такі впливові фігури в партії, як Дональд Трамп, його сини та телеведучий з Fox News Такер Карлсон.

Проте важливо зазначити, що не всі представники Республіканської партії поділяють цю позицію. Лідер республіканської фракції у Сенаті, Мітч Макконнелл, виявляє підтримку України, що підкреслюється його поїздкою до Києва в травні 2022 року [149].

Тим часом трампісти, виконуючи передвиборчі обіцянки, внесли законопроект про запровадження аудиту допомоги Україні. «Дні необмеженої фінансової допомоги Україні добігають кінця», — заявив співавтор законопроекту, член комітету Палати представників з питань збройних сил Метт Гейц.

Згідно з цим документом встановлюється термін двох тижнів для надання Конгресу всіх документів, пов'язаних із військовою, цивільною та фінансовою допомогою, яка була надана Україні за президентства Джо Байдена.. Перед оголошенням про цей законопроект уже згадана Марджорі

Тейлор Грін опублікувала у Твітері відео з українськими пораненими військовими в Конгресі, яких, як вона написала, «використовують як пішаків, щоб тиснути на Конгрес, аби він віддав тяжко зароблені американцями долари з податків Зеленському» [144].

За вимірами американських інститутів республіканська підтримка допомоги Україні помітно знизилася протягом року. Зафіксована менша кількість республіканців зараз підтримують надання Сполученими Штатами військової допомоги (55%, порівняно з 68% у липні та 80% у березні) та економічну допомогу (50%, порівняно з 64% у липні та 74% у березні). Тим часом демократична та незалежна підтримка цієї політики показала відносно невелике зниження з березня. Третина американців загалом підтримують направлення американських військ в Україну (32%, порівняно з 38% у липні).

Опитування Ради Чикаго перевірило американську толерантність до постійної підтримки України в різних питаннях. На запитання, чи повинні Сполучені Штати підтримувати Україну на нинішньому рівні на невизначений термін, втручатися військовим шляхом, щоб рішуче припинити війну, або поступово відкликати американську підтримку України, більшість вважає за краще продовжувати поточний рівень підтримки на невизначений термін (40%). Це також кращий підхід для більшості демократів (53%) та більшості незалежних (39%). Республіканці, як правило, вважають за краще поступово зменшувати підтримку США (43%).

Окрім партійної ідентифікації, уявлення про те, хто, як вважають, виграє війну, є ключовим фактором у цих відповідях. Більшість тих, хто вважає, що Україна має перевагу, кажуть, що Сполучені Штати повинні продовжувати поточний рівень допомоги на невизначений термін (56%). З іншого боку, ті, хто вважає, що Росія має перевагу, частіше за інших вважають за краще, щоб Сполучені Штати поступово відкликали свою підтримку України (36%) або втрутилися військовим шляхом, щоб закінчити війну (33%) [81].

Попри це, лише частина республіканських кандидатів так скептично ставиться до підтримки України у війні, і вона складається переважно з

прихильників ізоляціоністського, протрампістського курсу, хто наразі не має суттєвого впливу на Конгрес, хоча подібні публічні заяви говорять про існування антиукраїнського дискурсу. Але інші республіканці опонують їм у публічній площині. Наприклад, в кінця жовтня 2022 року лідер республіканців у Сенаті закликав Байдена збільшити допомогу Україні - військову та економічну.

Мітч Макконнелл, який раніше також заявляв про підтримку Трампа на президентських виборах 2024 року, навпаки, сказав, що республіканська більшість у Сенаті «зосередиться на забезпеченні своєчасної доставки необхідної зброї». Він закликав адміністрацію Джо Байдена посилити допомогу Україні, надавши, зокрема, додаткові засоби протиповітряної оборони. Раніше саме Макконнелл відіграв вирішальну роль у виділенні сорокамільярдної допомоги Україні, яку заблокував навесні трампіст Ренд Пол [117].

За тиждень до виборів директор програми “Північна Америка” Ради зовнішньої політики “Українська призма” Олександр Краєв висловив свою думку стосовно публічної заяви Дж. Байдена про побоювання щодо республіканців, які можуть згорнути допомогу Україні. «Вважаю це елементом внутрішньополітичної боротьби. Більшість населення США (за останніми даними, понад 70%) підтримує надання Україні економічної та військової допомоги. Байден, вочевидь, намагається зіграти такою картою, показуючи, що саме демократи забезпечують масштабну допомогу Україні. Тому, мовляв, треба голосувати за демократів. Загалом досвід цього року (від початку масштабного вторгнення Росії в Україну) та попередній досвід свідчить, що наша держава має двопартійну підтримку Конгресу», - прокоментував О. Краєв [110].

Важливим буде підкреслити вплив росії на поведінку виборців як минулих, так і проміжних виборів. Є. Пригожин, військовий злочинець і минулий керівник терористичного угруповання ЧВК «Вагнер» відповів на прохання прокоментувати матеріал про те, що перед виборами до Конгресу

США 8 листопада американські аналітики виявили активність інтернет-тролів у публіках, присвячених виборам, і припустили, що коментатори пов'язані з Росією.

Такий коментар дав Є. Прігожин щодо фальсифікації виборів: «Я вам відповім дуже тонко, делікатно і прошу вибачення, допущу певну двозначність. Панове, ми втручалися, втручаємося і будемо втручатися. Акуратно, точно, хірургічно і по-своєму, як ми це вміємо. Під час наших точкових операцій будемо видаляти одразу обидві нирки і печінку».

3 листопада компанія Graphika, яка аналізує контент соцмереж за допомогою штучного інтелекту, опублікувала звіт, у якому стверджує, що, ймовірно, російські інтернет-тролі поширюють політичні карикатури, які ображають кандидатів від Демократичної партії [136].

Ставка на республіканську більшість серед російського естеблїшменту пояснюється більшою лояльністю до росії, публічною підтримкою війни на боці рф та спільними інтересами: видатки на внутрішню, а не зовнішню політику, згортання контингенту по світу спричинять ослаблення підтримки України та допоможуть в окупації менш військово забезпеченої України, а також свідчитимуть про втрату позицій США на міжнародній арені, чие місце може посісти КНР, партнер росії.

Попри існування інформаційно-пропагандистського фактору та трампістського крила, вже після проміжних виборів у Конгрес американське суспільство в цілому висловлювало підтримку Україні, не дивлячись на результати виборів. 5 грудня 2022 року за результатами опитування тверда більшість американців продовжують підтримувати постачання Україні зброї (65%) та економічної допомоги (66%), прийняття українських біженців (73%) та санкції проти Росії (75%). Більшість вважає, що Сполучені Штати повинні підтримувати свій нинішній рівень підтримки України на невизначений термін (40%). Майже троє з 10 кажуть, що Сполучені Штати повинні втрутитися військовим шляхом, щоб схилити перевагу до України і якомога швидше

припинити війну (27%) або що Сполучені Штати повинні поступово відкликати підтримку України (29%).

Окремо американці зараз тісно розділені щодо того, чи повинен Вашингтон підтримувати Україну "до тих пір, поки це потрібно" (48% у грудні 2022 року, порівняно з 58% у липні), чи Вашингтон повинен закликати Україну якнайшвидше погодитися на мир (47% у грудні 2022 року, порівняно з 38% у липні).

Стосовно того, хто має перевагу у війні:

- 27% республіканців та 23% демократів - росія;
- 23% та 32% - Україна;
- 48% та 44% - ніхто [71].

Отже, ми можемо зробити висновок, що питання російсько-української війни було частиною агітаційних кампаній обох партій. Демократи виступали в якості захисників демократій, чим пояснюється їх курс на військову підтримку України у війні, а отже при перемозі на виборах вони могли продовжити свій курс. Республіканці розділились по секторам: проукраїнські кандидати та чинні діячі наполягали на збільшенні допомоги та більш уважному підході, ультраправе крило - на згортанні допомоги і чіткої регламентації наданих коштів. Як це вплинуло на результати виборів, ми дізнаємось у наступному розділі.

Зміна Палати представників на опозиційну в середині президентського строку усталена і вже традиційна і свідчить лише на користь демократичних інститутів, що панують у США і не дозволяють узурпувати владу конкретній партії. Як дані результати впливають на російсько-українську війну, ми зможемо дослідити у розділі 3.

Висновки до Розділу 2

У США працює мажоритарна система відносної більшості. Її успіх в тому, що можна швидко визначити переможця виборів та вона є зрозумілим механізмом обрання для виборців. Тим не менш, американці помітили її обмеженість, що виражається у низькій включеності менших партій в політичний процес та анулює вподобання інших виборців.

Сполучені Штати Америки керуються федеральним урядом, а отже вибори відбуваються на двох рівнях: між штатами та загальнонаціональному. Вибори регулюються Конституцією США та Федеральним виборчим законодавством. Формування партій відбувалось «знизу – уверх» на основі такого поділу, як промислова Північ та сільський Південь.

Виборча система включає в себе такі процедури, як кокуси, праймеріз, Колегію виборщиків. Праймеріз виступають первинними виборами всередині партії, в яких беруть участь члени партії, щоб обрати кандидата, котрий представлятиме їх округ. Кокус є зібранням партійних активістів, де визначається вибір кандидата. За результатами праймеріз та кокусів від штатів направляються делегати на партійні з'їзди.

До складу Сенату входять 100 членів по 2 від кожного штату. Палата представників налічує 435 конгресменів, мандати розподіляються згідно з чисельністю населення кожного штату.

Така система нівелює деякі проблеми мажоритарної системи та дозволяє зосередитись внутрішньопартійній боротьбі, котра така ж важлива, як і міжпартійна. Це необхідність в умовах, коли країна поділена практично на дві рівні за кількістю партії.

Електоральна культура - це система політичних знань, поглядів та цінностей, на основі котрих визначається участь населення у виборчому процесі. У США існує своя електоральна культура, котра почала існування разом зі становленням виборчої системи. Серед основоположних факторів, що детермінують обрання Демократичної чи Республіканської партії, є різниця у географічному розташуванні, рівні доходів та освіти, постматеріальні цінності

та власний досвід. Серед тенденцій, що наразі панують в електоральній американській культурі, є зниження довіри до політичних інститутів (притаманно прихильникам Республіканської партії), збіг поглядів з партійною лінією, групове мислення і розширення конфлікту через заангажованість партією.

Під час повномасштабного вторгнення РФ в Україну відбулись саме проміжні вибори, котрі проходять всередині строку та здатні змінити Палату представників на опозиційну президентові. Змінюється 34 сенаторів зі 100 та всі вся Палата представників (435 людей). Конгрес має значні повноваження, тож результати виборів здатні вплинути на російсько-українську війну, адже голосування за пакети військової допомоги проходять в нижній палаті.

На цих виборах республіканці мали перевагу, тому що могли критикувати уряд як опозиційна партія. Вони критикували демократів за рівень інфляції, підвищення рівня злочинності, іміграційну кризу і відсутність плану щодо війни між РФ та Україною. Демократи обіцяли дотримуватись своєї політики та сприяти вирішенню проблеми з абортами, інвестиційною політикою, виділяти кошти на соціальне забезпечення та залучати допомогу Україні.

Попри зниження рівня довіри до влади, на цих виборах була висока явка – 45%, на рекламу двома партіями було витрачено 10 млрд. доларів. Були використані такі виборчі технології, як «хлопець з народу», «стукання у двері», дебати по ТБ, меми та відео з відповідями в соцмережах. Республіканська партія актуалізувала питання довіри до влади через використання теми легітимності попередніх президентських виборів, говорячи про фальсифікації.

У висновку республіканці отримали більшість у Палаті представників, а демократи зберігли більшість у Сенаті. В умовах американської демократії перевага у декілька голосів вирішує, якій партії буде підпорядковуватись парламентська політика, а отже від республіканців залежить подальша військова допомога Україні, що ми зможемо дослідити в наступному розділі.

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОМІЖНИХ ВИБОРІВ США НА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ

Для аналізу діяльності Конгресу США стосовно повномасштабного вторгнення росії в Україну нам необхідно порівняти два періоди: до виборів та після них. Період до виборів має часовий відрізок від 24 лютого 2022 року до січня 2023 року, коли почалось 118-те скликання Конгресу.

Фактично весь рік був детермінований підготовкою до проміжних виборів, але ми аналізуватимемо голосування у законопроектах, публічне поле і кількість виділених Україні пакетів допомоги, щоб не сприймати лише передвиборчу кампанію як показник ставлення до України. Лише вибори викривляють сутність американсько-українських відносин, адже вибори стосуються площини майбутніх дій та рішень, а не вже прийнятих.

Ми маємо дослідити, які політичні настрої панували з початку вторгнення росії в Україну, яка була підтримка діючого президента Дж. Байдена та як партії відреагували на ескалацію конфлікту. Так ми зможемо зрозуміти, на якому ґрунті виділялась військова допомога Україні та як суспільні настрої вплинули на підтримку України.

За даними Pew Research Center, у березні 2022 року 70% сприймали РФ як ворога США, в порівнянні з 41% у січні 2022 року. 32% вважали, що допомоги достатньо, 42% наполягали на більших об'ємах [86]. Необхідність підвищення військової допомоги була продиктована тим, що у лютому США надіслало Україні військовий пакет допомоги на суму 350 млн доларів, а за весь березень 2022 року – 1 млрд доларів. Але в реальності для деокупації необхідна значно більша залученість коштів та зброї, тому що Україна знаходиться на полі бою зі значно сильнішою за неї військовою державою. Перші пакети допомоги мали, переважно, тактичний характер: складались із боєприпасів, військового обмундирування тощо. В той же час США на чолі з демократичним президентом і Конгресом стали найближчим партнером України.

Через кілька тижнів після того, як росія вторглася в Україну, президент В. Зеленський отримав надзвичайно позитивні оцінки від американської громадськості за свої рішення у міжнародній площині. Близько семи з десяти американців (72%) мають велику або певну довіру до Зеленського, що вище, ніж будь-який інший міжнародний лідер, про якого запитував у новому опитуванні Pew Research Center [69].

Попри наявні в українському суспільстві упередження стосовно діяльності республіканців, перші місяці війни саме демократи зайняли вичікувальну позицію. ЗМІ були просякнуті новинами про майбутню перемогу росії та зникнення України з політичних карт через неспроможність утримати оборону [124]. Росія виглядала достатньо сильним ворогом, щоб не витрачати ресурси навіть на спроби відбиття атак, адже у Стратегії національної безпеки, випущеної у жовтні 2022 року росія розглядається саме як суперник США, а не ворог [65].

Є кілька аспектів політики США щодо росії та України, які приваблюють двопартійну підтримку. Хоча республіканці раніше висловлювали скептицизм щодо того, наскільки США повинні працювати зі своїми союзниками, майже три чверті республіканців (73%) кажуть, що тісна співпраця з союзниками для реагування на російське вторгнення є правильним підходом. Ще більша частка демократів (85%) говорить те саме [70]. Попри це, 71% демократів довіряють Зеленському, порівняно з лише 44% республіканців [4].

Вже о березні американський уряд почав готувати законодавчу базу під видання Україні військової допомоги. 15 березня президент Дж. Байден підписав Закон «Про зведені асигнування 2022» [39], частиною якого став «Закон про додаткову допомогу Україні» – S.3811 – Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022 [77], який передбачає виділення Україні 13,6 млрд. доларів до кінця бюджетного року, що завершується 30 вересня 2022 р. У його рамках було заплановано поповнення каналу PDA, який використовується для надання військової допомоги Україні, на 3,5 млрд. доларів.

28 квітня Байден вніс до Конгресу два пов'язані один з одним законопроекти – «Додаток до закону про додаткову допомогу Україні» на суму 33 млрд. доларів і про боротьбу з COVID-19 у сумі 22,5 млрд.доларів [138]. У процесі обговорення конгресмени «відв'язали» перший законопроект від другого та збільшили суму додаткової допомоги Україні до 40 млрд. доларів. Конгрес затвердив перший документ під назвою «Додаток до закону про додаткову допомогу Україні», і 21 травня 2022 р. президент його підписав: H.R.7691 – Additional Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022 [40]. Закон передбачає витратити до кінця бюджетного року, що завершується 30 вересня 2022 р., 40,1 млрд. дол. «За» було 368 голосів (з них 149 голосів республіканців), «проти» - 57 (усі противники були республіканцями) [130].

Таким чином, сформувалось 3 основних канали передачі України озброєння. Головними механізмами надання військової допомоги США Україні нині є:

1. Presidential Drawdown Authority (PDA) – механізм, що дозволяє Президенту США передавати військові матеріали, що знаходяться на базах і складах ЗС США, без консультацій з Конгресом у рамках встановлених Конгресом максимальних стель для обсягів таких поставок;
2. Ukraine Security Assistance Initiative (USAI) – основний канал постачання матеріалів та послуг, що використовується Пентагоном;
3. Foreign Military Financing (FMF) – канал постачання переважно матеріалів, використовуваний Держдепом.

З 27 пакетів допомоги, виділених з 25 лютого по 4 листопада 2022 року, 20 було виділено за президентською програмою на суму 10 млрд 395 млн доларів з 17 млрд 517 млн доларів. Серед найпередовіших американських технологій в рамках президентської ініціативи було передано 9 High Mobility Artillery Rocket Systems (HIMARS) та амуніція до нього. В рамках двох інших програм було передано більше 18 HIMARS в одному з пакетів допомоги та 8 ракет National Advanced Surface-to-Air Missile Systems (NASAMS). Їх передачу українська влада лобіювала весь час з початку війни.

На 7 листопада 2022 року, початок проміжних виборів у США, у програмі PDA залишалось 5 млрд доларів, по програмі USAI всі кошти були використані.

Перевагою їх використання є відносна незалежність від діяльності конгресменів. Для початку їх роботи необхідно голосування у Палаті представників, але згодом їх наповнення та виділення конкретних сум визначає безпосередньо Президент США.

Після деокупації Київської, Сумської і Чернігівської областей з березня по квітень 2022 року Україна стала розглядатись як противага росії з її експансіоністськими амбіціями. Саме витримка та стійкість українських військ дозволили задуматись про збільшення військової підтримки, адже українська армія вже показала результативність навіть при обмежених ресурсах. Сформувався наратив, котрий став популярним в американському суспільстві: якщо посилити допомогу, то наслідки російського вторгнення можна буде мінімізувати та ослабити автократичну державу.

Згідно з опитуванням Pew Research на 25 квітня 2022 року, практично ідентичні частки в обох партіях - 51% республіканців і незалежних республіканців і 50% демократів і демократів - вважають російське вторгнення "великою загрозою" інтересам США. Аналітичне видання зафіксувало: хоча думки про зусилля США щодо підтримки України не сильно розходяться за партійними лініями, побоювання щодо росії існують.

Наприклад, хоча 62% демократів кажуть, що вони надзвичайно або дуже стурбовані можливістю того, що росія може вторгнутися в інші країни регіону, 56% республіканців також висловлюють цей рівень занепокоєння. Порівняні частки в обох партіях також кажуть, що вони надзвичайно або дуже стурбовані тим, що підтримка України США та НАТО може призвести до війни з росією (51% демократів і 48% республіканців принаймні дуже стурбовані) [6].

Інвестиція в українську економіку та армію стали виходом із ситуації, в якій необхідно утримати конфлікт в рамках міждержавного, хоча й найбільшого з Другої світової війни. Поступово почали збільшуватись як суми

військової допомоги, так і кількість пакетів: якщо о березні їх було 3, то о квітні вже 5.

Попри розуміння необхідності локалізації війни, США не могли ослабити росію достатньо, щоб вона стала значно залежною від КНР – стратегічного суперника Сполучених Штатів. Тому наповнення пакетів військової допомоги не мало у собі високоточної і важкої зброї, котра здатна вражати цілі на сотні кілометрів. Американський уряд, особливо демократи (тому що вихід американських сил стався при демократичному уряді), боялись повторення «афганського сценарію», за яким росія захопить територію України та отримає американські військові розробки у свою власність. Також існує необхідність зважати на власні військові запаси США, котрі активно використовувались під час війн на Близькому Сході, але недостатньо поповнювались. Тому саме боєздатність українських збройних сил змусила переглянути погляди американського естеблішменту на питання підтримки України у війні з росією.

Хоча українська оптика розглядала допомогу США як недостатню для перелому на фронті, вже о травні 2022 року The Economist опублікував статтю на тему «Через Україну арсенал демократії Америки виснажується». В ній розповідається, що Джо Байден запросив Конгрес про 33 млрд доларів до існуючих 13,6 млрд доларів, затверджених на початку року. Мета Байдена неконкретна, адже раніше були заклики «допомогти перемогти», а тепер вони змінилися на абстрактне формулювання «уникнути поразки». Прохання виглядає болісно навіть для ліберальних ЗМІ, адже експерти задають питання: «Моє питання: хто збирається забезпечувати США? Ніхто.» [83]. На хвилину, стаття була опублікована 7 травня 2022 року, коли про надання важкої зброї мова навіть не йшла, а до виборів залишалось пів року. Автор статті приходить до висновку, що «Для Америки війна в Україні все ще є обмеженим зобов'язанням» [10].

В липні 2022 року The Economist аналізував, що через 6 місяців після початку повномасштабної війни найближчі союзники Байдена стурбовані

були тим, що Америка може втомитись від тягаря у вигляді довгої війни. На той момент були прогнози, що після вересня 2022 буде змога виділити ще великі пакети військової допомоги.

Тим не менш американці продовжували широко підтримувати допомогу Україні. Так, Згідно з опитуванням YouGov, проведеним у липні для The Economist, 39% респондентів – більшість, – вважають, що політика адміністрації Байдена повинна бути "жорсткішою". Половина або більше підтримки різних форм допомоги. Але з огляду на поляризацію Америки, республіканці більш насторожені, ніж демократи. Приблизно один з п'яти республіканців каже, що Дж. Байден повинен бути менш «жорстким» [86].

З метою символічної підтримки Президент США підписав 9 травня закон «про ленд-ліз для оборони демократії Україною від 2022 року». Це означає, що військова допомога тепер надходитиме Україні набагато швидше, адже закон усуває бюрократичні перешкоди. Крім того, список зброї, що надається, буде значно розширений [103]. Його підписання мало й символічне значення, оскільки рф святкує 9 травня День перемоги у Великій Вітчизняній війні і привласнює собі заслуги всіх учасників антигітлерівської коаліції.

Ленд-ліз – це акт Конгресу Сполучених Штатів, ініційований групою конгресменів-республіканців, за яким українському урядові постачатимуться матеріальні засоби в спосіб, подібний до ленд-лізу під час Другої світової війни. Він став необхідний як запасний варіант, якщо Конгрес відмовиться виділяти гроші в рамках військового бюджету США на ці програми. Відбуватиметься процедура наступним чином: президент і уряд США укладатимуть з Україною договори про надання озброєння в оренду або лізинг. Поки що таких договорів ніхто не підписував. Якщо виникне потреба, то все залежатиме від умов, які там пропишуть.

За вимірами The Economist у липні 2022 року, 58% наполягали на підтримці «до тих пір, поки це необхідно» і лише 38% закликали Україну до миру, в грудні 2022 року відсоток підтримки впав до 48%, але виріс відсоток людей, що хочуть закликати Україну до миру – 47% [86].

Протягом літа 2022 року американський уряд надав Україні військової допомоги на рекордну суму – 8 млрд 925 млн доларів (детальніше у Табл. 1). В них була наступна військова зброя, надання котрої вже декілька місяців лобіювала Україна:

- Батареї HIMARS (13 шт.) і додаткова амуніція до них;
- Ракетні системи «земля – повітря» NASAMS (більше 7 шт.) і додаткові боєприпаси до них;
- Протитанкові ракетні комплекси Javelin (3 тис. шт.)
- Дві системи берегової оборони «Harpoon».

Сформувався механізм взаємодії між американцями та українцями: спочатку йде постачання військової зброї, взамін українські Сили Оборони своїми силами відтісняють окупантів з території України. Вже о вересні 2022 року ЗСУ почали операцію зі звільнення Харківської області, а в листопаді – звільнили частину Херсонської та Миколаївської області на правому березі Дніпра з адміністративним центром Херсон [112].

Зосередитись суто на українському фронті Конгресу і президенту стало неможливо через підвищення загрози безпеки Тайваню через військові провокації китайського уряду, котрий вважає Тайвань сепаратистською провінцією і планує його повернути, в тому числі, силою [106]. США (і особливо республіканці), як головний партнер Тайваню, почали планувати пакети допомоги і для острівної держави, адже безпека у Тихоокеанському регіоні є пріоритетним напрямком роботи для «світового поліцейського» [132]. Відповідно, увага розпорошилась одразу на дві конфліктні точки у світі, одна з котрих може вибухнути із значною силою та вплинути на весь міжнародний порядок.

Але ймовірність ескалації в іншому регіоні не відвернули увагу від російсько-української війни настільки, щоб залишити Україну без підтримки. Вже у жовтні 2022 року в Конгресі США виникали обговорення щодо можливості прийняття законопроекту, який гарантуватиме подальшу підтримку України протягом 2023 року. Ця ініціатива мала на меті забезпечити

фінансову допомогу незалежно від того, які будуть результати проміжних виборів до Палати представників, які можуть призвести до змін у складі демократів. Як результат, 23 грудня Палата представників США із Сенатом схвалила проєкт бюджету обсягом 1,7 трлн доларів, у якому майже 45 млрд призначаються на допомогу (в тому числі військову) Україні [88].

Законопроект збільшує повноваження президента передавати оборонне обладнання Україні до 14,5 млрд доларів, при цьому призначаючи 11,8 млрд доларів на поповнення американських запасів обладнання, відправленого в Україну через президентські повноваження щодо просадки. Ще 9,3 млрд доларів призначені для Ініціативи допомоги безпеці України для забезпечення навчання, обладнання, зброї, логістичної підтримки, поставок та послуг, зарплат та стипендій, підтримки та розвідувальної підтримки українським військовим. Інші 13,37 млрд доларів будуть надані для підтримки української економіки.

"У цьому законодавстві ми з гордістю надаємо ще один послідовний раунд безпеки, економічної та гуманітарної допомоги. І це насправді не так, як сказав президент України днями ввечері, мова йде не про благодійність; мова йде про безпеку. Йдеться про спільну роботу", - прокоментувала пакет допомоги Н. Пелосі у своїй останній промові в якості спікера Палати представників [66].

У зв'язку з виділенням ще одного пакету допомоги The Economist підсумовував, що в наприкінці 2022 року більшість в обох палатах були прихильниками України, котрі наполягали на гарантуванні фінансування до виборів США 2024 року. Але законопроект про військовий бюджет США та виділення коштів Україні був схвалений переважно партійним голосуванням 225 голосів демократів проти 201 республіканця, тож роль Республіканської партії в даному відрізку часу можна описати саме як негативну, хоча і обґрунтовану опозиційною діяльністю проти демократів.

Таким чином, об'єм військової допомоги за 2022 рік від 24 лютого склав 21,2 млрд доларів. З них військова допомога по програмі PDA – 12,8 млрд

доларів, по програмі USAI – 7,1 млрд доларів, по програмі FMF – 1,3 млрд доларів.

Перед аналізом післявиборчого періоду у наданні військової допомоги Україні варто підкреслити, що якщо на 24 лютого 2022 року рейтинг підтримки Дж. Байдена сягав 42,2%, то за день до проміжних виборів він залишився таким самим [43].

На нашу думку, наступні чинники могли вплинути на розподіл коштів у 2022 році американським урядом:

1. Намагання підтвердити статус США як «світового поліцейського».
2. Захист молодих демократій, що можуть створити противагу автократіям.
3. Врахування досвіду в Афганістані та спроба показати більш ефективні методи впливу на інші держави.
4. Необхідність військового ослаблення авторитарних режимів.
5. Випробування військових технологій на полі бою.
6. Наявність передвиборчої кампанії.
7. Перемикання уваги з внутрішніх проблем на зовнішні.
8. Побоювання ядерної ескалації через відправку летальної зброї (і відповідно надання обмеженої кількості військової допомоги, котрої недостатньо для ураження росіян у тилу).

Особливо дані фактори впливали на демократів як представників влади, адже саме їм потрібно показати результат їх роботи під час правління. При цьому варто враховувати, що опозиційний характер Республіканської партії вимагав інший підхід до війни, тому їх дії мають протилежний ефект, але виходять з тих самих причин.

Після проміжних виборів більшість Палати представників зайняли республіканці, змінивши таким чином перевагу під час президентства Дж. Байдена на користь опозиції. Більшість у Сенаті США зайняли демократи з 48 мандатами плюс 3 незалежними проти 49 республіканців. Це притаманна американській виборчій системі ситуація, коли всередині строку президента

падає рівень довіри і суспільство бажає «розбавити» законодавчі органи іншими обличчями.

Але в розрізі нашого предмету дослідження зміна декількох крісел може значно впливати на війну росії проти України. Ми зможемо з'ясувати якість та наявність змін шляхом підрахування військової допомоги Україні, аналізом політичних настроїв та публічної риторики конгресменів, і порівнянням даних аспектів з минулим, передвиборчим періодом. Виділення особливостей обох періодів, що вплинули на російсько-українську війну, дозволить сформулювати висновки щодо рівня підтримки та подальших дій американського Конгресу, а також передбачити можливі стратегії розвитку відносин між країнами для залучення більшої підтримки.

3 листопада був оголошений останній пакет допомоги до початку проміжних виборів. Він складався з програми PDA (поставки зі складу армії) на 125 млн. доларів та програми USAI (замовлення на виробництво) на 300 млн. доларів. В основному це були додаткові боєприпаси різних видів, а також протитанкові ракети і комплекси [11].

Одна з причин, котра активно використовується республіканцями як підстава для зменшення допомоги Україні, є високий рівень корупції. Сприйняття України, як нездатної розпоряджатись отриманими ресурсами, посилювалось російською пропагандою в інформаційному полі і знаходило відгук у тих груп населення, котрі сумнівались у необхідності надання військової підтримки Україні.

Наприклад, 27 січня американські аудиторі зустрілись з керівництвом Міноборони України. Міністр закордонних справ України у 2014-2019 роках Павло Клімкін у бесіді з «Главкомом» припустив: візит генеральних інспекторів на початку 2023 року пов'язаний з політичною зміною конфігурації у Конгресі. На виборах більшість мандатів узяли представники Республіканської партії. Вони чи ненайголосніше говорили про запровадження контролю за допомогою, що надходить до України під час повномасштабної війни [138].

Але в січні та лютому 2023 року США продовжили озброювати Україну до літнього контрнаступу, тож військова підтримка досягла пікових значень. За 2 місяці було виділено 10 млрд 510 млн доларів на озброєння України.

Виділення військової допомоги відповідало очікуванням та бажанням американців. На 24 лютого 2023 року Gallup випустила статтю з чартами щодо російсько-української війни. 65% підтримало Україну, навіть якщо буде продовження конфлікту (у серпні 2022 року було 66%), натомість відсоток людей, бажаючих завершення конфлікту, залишився однаковим протягом пів року - 31%.

Проте не всі задоволені поточною політикою: наприклад, більшість республіканців і близько третини незалежних кажуть, що США зараз занадто багато роблять для підтримки України (детальніше у Табл. 3) [95].

Опитування Gallup у світових справах 2023 року показує, що 90% американців мають несприятливу думку про росію, включаючи 59% більшості, які мають "дуже несприятливий" погляд. Минулого року 42% мали дуже несприятливу думку про росію, а в 2021 році - 36%. До 2020 року не більше 32% розглядали росію дуже несприятливо.

На відміну від своїх негативних думок про росію, американці в основному позитивно ставляться до України. 68% мають сприятливу думку про Україну, що на шість процентних пунктів більше, ніж рік тому, і на 11 пунктів вище, ніж у 2020 році.

На питання про те, наскільки загроза російсько-українського конфлікту представляє життєво важливі інтереси США, 56% американців описують його як "критичну загрозу", 36% кажуть, що він "важливий, але не критичний", а 8% не вважають, що він представляє важливу загрозу. Сприйняття конфлікту як критичної загрози трохи зросло з 52% у 2022 році і набагато вище, ніж 44%, виміряні в 2015 році.

Відсоток американців, які розглядають військову міць росії як критичну загрозу для США, є одним з найвищих показників, які Gallup вимірював з тих пір, як він вперше поставив це питання в 2004 році [137]. Вищі показники

з'явилися за останні вісім років. Це стало ґрунтом для того, щоб продовжувати політику військової допомоги Україні.

Гроші, які виділялись у рамках пакету військової допомоги, президент Дж. Байден використовував протягом року, щоб розтягнути їх на довгий строк та не залишити Україну без підтримки в критичні моменти. Це означає, що допомога, що надається при республіканській більшості у Палаті представників, була опрацьована та виділена за минулого Конгресу, і республіканці не мають до неї України відношення (враховуючи, що вони голосували «Проти» і всі голоси за пакети допомоги були надані демократами). Натомість вони мають важіль впливу на законопроекти у 2023 році, але наразі їх голосування відтягується і вони намагаються сприяти, в першу чергу, саме власним інтересам (наприклад, голосувати за виділення допомоги в одному законопроекті з охороною мексиканським кордоном, котрий не підтримують демократи, але вимушені йти на поступки).

Одним з дискусійних питань було надання Україні важкої зброї. Надання важкого озброєння є одним з індикаторів, що свідчать про серйозність намірів американського естеблїшменту та їх ставку на перемогу України у війні з РФ. У 2023 році велика кількість ініціатив була реалізована у життя, оскільки у невеликій пробній кількості озброєння передавалось, наприклад, ракети ATACMS [46], реактивні системи залпового вогню HIMARS [106], бойові машини Bradley [111], танки 3-го покоління Abrams [9], підводні ракети «Harpoon» [97], ракетні системи «земля – повітря» NASAMS [101], батареї протиповітряної оборони «Patriot» [96].

Надання перерахованої зброї має не тільки військове значення, а й символічно-політичне, адже знімає «табу» для інших країн у питанні допомоги Україні більш важкої ефективної зброї. Попри надану зброю, досі стає питання щодо доцільності надання далекобійних ракет, літаків, адже конгресмени досі не наважуються надавати таку зброю, котра здатна атакувати росію на її території.

Перед тим, як Україна розпочала контрнаступ у червні 2023 року, Вашингтон демонстрував оптимізм, що українські військові зможуть швидко досягти значних військових успіхів і забезпечити Києву сильнішу переговорну позицію, щоб змусити Москву піти на поступки.

Але з причин, котрі не стосуються нашого дослідження, контрнаступ мав стриманий успіх та не задовольнив ані американський естеблішмент, ані суспільство. Рівень допомоги почав зменшуватись з осені 2023 року, разом з тим і конгресмени показували менший ентузіазм і розглядали російсько-українську війну як другорядний аспект, а республіканці активно супротивились співпраці по виділенню нових коштів на 2024 фінансовий рік.

Серед причин, котрі також зорієнтували увагу конгресменів на інші політичні напрямки, стало обрання нового спікера та ескалація війни між Ізраїлем та ХАМАСом.

Що стосується звільнення спікера, то ситуація є безпрецедентною, тому заохотила інтерес політиків до внутрішніх проблем. Вперше в історії США спікер Палати представників був відправлений у відставку. В минулий раз голосування за відставку було у 1910 році і воно було провальним.

За інформацією The Economist, К. Маккарті звільнили з посади спікера 208 голосами демократів і 8 голосами ультраправих республіканців. Він висловлював підтримку Україні, наприклад, коли розкритикував Дж. Байдена за минулі вагання щодо озброєння країни. Деякі республіканці виступали проти подальшого фінансування, в той час К. Маккарті запропонував «послугу за послугу», за якою допомога Києву буде ухвалена, якщо демократи сприятимуть ухваленню політики кордонів США за республіканською версією [54].

Демократи проголосували за відставку, щоб мати змогу просунути свого кандидата та отримати важелі впливу, республіканці не були задоволені поступливістю К. Маккарті демократам та конфліктами з трампістами, але не настільки, щоб голосувати за відставку свого ж спікера, тому серед них лише

8 ультраправих віддали голос за відставку [148]. У підсумку ж його кандидатура не влаштувала нікого.

Спікер Палати представників – третя особа після президента та віцепрезидента США. Допоки його обирали, розгляд нового фінансування для Києва відкладалось на невизначений термін. Спікер визначає законодавчі пріоритети, вирішує, які голосування вносити на розгляд, і яку в цілому вести політику. Тож велике значення мало і те, який вплив на нового спікера матиме радикальне крило партії.

Серед 8 претендентів 25 жовтня спікером Палати представників став Майк Джонсон. За нього проголосували всі республіканці 220 голосами. Йому програв кандидат від демократів, Хакім Джефферіс, за котрого проголосували усі 209 демократів. Фігура спікера від республіканців є важливою, оскільки на неї погодились усі конгресмени після десятку раундів голосувань. Без спікера пакет допомоги, запропонований Байденом (61 млрд доларів на 2024 рік для України та Ізраїлю) був заблокований. Тож його обрання могло розблокувати процес схвалення, якщо буде згода залишити спільний пакет для України та Ізраїля. Відсутність нового пакету допомоги Україні може невдовзі поставити під сумнів фінансову та збройну підтримку Києва Вашингтоном [147].

М. Джонсон є ультраправим прихильником Д. Трампа, котрий голосував проти допомоги Україні, а також підтримав ідею Трампа про фальсифікацію президентських виборів 2020 року. Відповідно до сайту «Republicans for Ukraine», котрий ранжирує конгресменів за їх рівнем «проукраїнськості», М. Джонсон має оцінку «F» [35].

Тим не менш, після його обрання Bloomberg писав, що спікер відкритий до перемовин стосовно запиту Дж. Байдена [102] (котрий запросив 61 млрд доларів допомогу Україні у 2024 році).

На Палату представників у 2023 році має найбільший вплив Республіканська партія, тому існує сенс поглибитись у категорії політиків та виділити одну з найбільш дискусійних. Мова йде про Кокус свободи - приблизно 50 ультраправих республіканців, котрі бажають скоротити уряд,

витрати, заборонити імміграцію, аборти, відрізняються тим, що не йдуть на компроміси, можуть погрожувати дефолтом, не голосувати за життєво необхідне законодавство та стелю боргу. 19 з 20 законодавців, які ініціювали 15 раундів голосування за посаду спікера, належать до кокусу. На думку The Economist, наразі вони працюють над ускладненням відносин між Сенатом та Білим домом [93].

Що стосується відновлення ізраїло-палестинського конфлікту, то тут можна з впевненістю сказати, що новий фронт сколихнув увесь арабський світ та поставив під загрозу відносну безпеку на Близькому Сході. США, як давній партнер Ізраїлю, став зацікавлений у наданні їй військової допомоги, це було ще однією перешкодою для концентрації уваги на російсько-українській війні.

З одного боку, демократи у внутрішній політиці намагаються позиціонувати обидві війни як такі, котрі потребують значних коштів і котрі не повинні бути проігноровані також для того, щоб республіканці йшли на поступки. Наприклад, 20 жовтня 2023 року президент США закликав Америку знову стати "арсеналом демократії", надавши обом союзникам десятки мільярдів доларів військової допомоги.

Дж. Байден провів прямий зв'язок між терактами в ізраїльських громадах, вчинених ХАМАСом 7 жовтня, і вторгненням росії в Україну в лютому минулого року. "Хамас і Путін представляють різні загрози, але вони мають одну спільну рису: вони обидва хочуть повністю знищити сусідню демократію", - сказав Дж. Байден у телевізійному зверненні до американців 19 жовтня. Ще однією спільною рисою, за його словами, є те, що обох ворогів підтримує Іран [12].

З іншого боку, республіканці не йдуть на компроміс без просувань у першорядному для них питанні – міграційної політики, - та ігнорують заклики демократів. Так, о жовтні зазначений нами спікер Палати представників М. Джонсон дав коментар на «Sunday Morning Futures» від Fox News. Він сказав, що очікує, що Палата представників під керівництвом республіканців прийме

окремий законопроект про допомогу Ізраїлю. Тобто це не буде пакет допомоги (як пропонував Білий Дім), для Ізраїлю, України та Тайваню.

Вже 3 листопада дійсно Палата представників США схвалила допомогу Ізраїлю окремо від України. За було 226 голосів, а проти — 196. Майже всі демократи, крім дванадцятьох, проголосували проти. Законопроект передали у Сенат, але президент США вже ветоував його [143].

Присутні зміни і в політичних настроях американців. YouGov та Economist підраховали: американці віддають перевагу підтримці України, хоча в меншій мірі, ніж на початку війни. 47% виступають за допомогу Україні, з них 18% хочуть збільшення допомоги і 29% виступають за поточний рівень допомоги. 18% виступають за зменшення допомоги і 18% за зупинку допомоги.

І якщо до конкретного моменту різниця у між партіями у вподобаннях була невеликою і в цілому були проукраїнські настрої, то вже восени відчутний контраст. 72% демократів виступають за допомогу, 8% за її зменшення та 6% за зупинку. В цей час серед республіканців лише 29% виступають за допомогу Україні, 31% хочуть її зменшення і рекордні 29% виступають за зупинку допомоги [59].

Соціологічний інститут Gallup також фіксує зміни. 25% американців вважають, що США роблять недостатньо для допомоги Україні у її боротьбі проти російської агресії. У серпні минулого року так вважали 38% громадян США.

Водночас, за даними соціологів, частка тих, хто вважає, що Вашингтон робить «занадто багато», зросла – 41% порівняно з 24% у серпні 2022 року та 29% у червні 2023 року. Зменшилась кількість тих, хто вважає, що США роблять достатньо – з 43% (у червні) до 33%.

За даними Gallup, у серпні 2022 року більшість – 66%, – американців вважали, що США мають підтримати Україну у поверненні її колишньої території, навіть якщо це призведе до тривалого конфлікту. Ця думка дещо послабшала, оскільки у 2023 році 54% американців дотримуються такої точки

зору. 43% виступають за те, щоб США намагалися допомогти швидко завершити війну, навіть якщо це означатиме, що Україна поступиться своєю територією росії.

Соціологи також звертають увагу на зростання скепсису Республіканської партії щодо допомоги Україні – 62% республіканців частіше вважають, що США роблять занадто багато, тоді як у серпні 2022 року такої думки дотримувались 43%. Серед демократів частка скептиків зросла незначно – з 9% до 14% [4].

Такі цифри в опитуваннях були зафіксовані уперше та можуть свідчити про проблеми у подальшому наданні військової допомоги, від котрої критично залежить Україна, адже саме республіканці представляють більшість у Палаті представників та можуть заблокувати будь-яку ініціативу на користь України, такі міри підтримає й їх електорат.

Відповідно все актуальнішим ставало питання надання військової допомоги українцям на 2024 рік. Відомо, що Білий дім оприлюднив запит до Конгресу на близько \$106 млрд — для додаткової підтримки України, Ізраїлю та для інших потреб. З них для зусиль з підтримки України — \$61,4 млрд [60].

У Білому домі заявили, що додаткове фінансування для України та Ізраїлю, з проханням про яке президент Джо Байден звернувся до Конгресу, є "вкрай необхідним". Як повідомляє "Європейська правда", про це на брифінгу заявив координатор зі стратегічних комунікацій Ради національної безпеки Білого дому Джон Кірбі. Він зазначив, що рівень пріоритетності ухвалення пакета з допомогою Україні та Ізраїлю є "дуже, дуже високим" [105].

Проте спікер Палати представників М. Джонсон ділиться своїм скепсисом та задає питання, чи є конкретний план стосовно України та на які саме цілі направлені військові пакети допомоги. Через відсутність конкретної мети все складніше переконати конгресменів у доцільності голосування за пакети допомоги Україні.

Існує думка, що з наближенням президентських виборів 2024 року домовлятися про підтримку України буде все складніше, і, на думку автора,

період з найбільш лояльним ставленням до України залишився позаду, а проміжок невизначеності та довгих перемовин про подальшу допомогу зупинить лише обрання наступного президента в США, котрий зможе більш чітко діяти в позитивному чи негативному для нас сенсі через початок свого правління, коли рейтинги ще високі та є рішучість вирішувати глобальні проблеми.

Проблема коріниться не тільки у протистоянні двох партій, а й у наданні подальшого плану дій. США бояться втрати державності РФ, тому допомога надається дозовано і не в тій мірі, котра б могла значно послабити росію зсередини. На це є об'єктивні причини: у випадку розпаду росії постане проблема ядерної безпеки, адже ядерний арсенал може потрапити у руки різних угруповань всередині РФ. Домовитись про утримання від його застосування стане ще більш проблематично. Росія остаточно стане недоговороздатною, оскільки наявність влади у різних кланів та їх невизнаність у світі буде перепоною для обрання представників, з котрими можна спілкуватись про глобальні проблеми.

М. Джонсон на початку листопада заявив, що нову військову допомогу для України та Ізраїлю варто розглядати окремо, а не цілісним пакетом [122]. Як результат, 14 грудня 2023 року американський Сенат провалив голосування за виділення фінансової допомоги Україні й Ізраїлю. Україна попросила Конгрес США продовжити програму ленд-лізу, оскільки він працював у 2022-2023 роках і акт необхідно продовжити на 2024 рік. Відповідну поправку включили під час обговорення оборонного бюджету США.

Говорити про виділення військової допомоги Україні стало ще складніше. Демократи і республіканці не влагодили питань федерального бюджету й не виділили ресурсів для допомоги, зокрема, Україні. Політична система США вступає у передвиборчий президентський період, тому російсько-українська війна, ймовірно за все, залишиться у фокусі уваги, але разом з тим не стане першорядною через наявність військового конфлікту між Ізраїлем та ХАМАСом. Для обох партій конфлікти у світі є, в першу чергу,

позицією у передвиборчій гонці та бажанням задовольнити бажання електорату.

В даному випадку можна спостерігати, як демократи і республіканці намагаються «перетягнути канат» на свою сторону шляхом об'єднання і роз'єднання пакетів допомоги, в голосуванні у котрих зацікавлена протилежна партія. Демократи просувають українські ініціативи і об'єднують їх з Ізраїлем, щоб республіканці, зацікавлені у безпеці Ізраїлю, проголосували і за пакет допомоги Україні. Республіканці ж, навпаки, роз'єднують пакети допомоги і голосують окремо за ізраїльську ініціативу, щоб не залежати від заданих демократами правил і голосувати окремо. При цьому питання допомоги Україні об'єднують з захистом американського кордону із Мексикою, за котрий з ідеологічних причин не голосуватимуть демократи.

У висновку питання ставляться на паузу і вимагають кулуарних домовленостей, щоб вийти з глухого куту і кожна партія отримала якомога більше вигоди для себе. Єдиним важелем впливу і наступним рубіжом є або продемократичний Сенат (але через нього проходять не усі законопроекти), або право вето президента, а також ленд-ліз, дію котрого треба ще подовжити на 2024 рік.

Демократична та Республіканська партії використовують тему по-різному. Представники першої дискутують про війну в контексті міжнародних викликів і в рамках боротьби демократії проти автократів. Другі намагаються пов'язати питання протидії Росії з міграційною проблемою. Але в даному випадку можна спостерігати за непослідовною позицією республіканців. Їхній підхід стосовно допомоги Ізраїлю, Тайваню, протидії Китаю та Ірану тотально протилежний – ці питання вони не пов'язують з виключно внутрішньою безпекою США, з питанням кордонів. На нашу думку, саме війну росії проти України вони пов'язують з внутрішньою політикою, оскільки лідер республіканців Д. Трамп постійно говорить, що вирішить питання війни Росії проти України за 24 години й посадить сторони за стіл переговорів, щоб ті досягли якогось перемир'я. В якомусь сенсі тут можна побачити натяки на

примус: щоб змусити Київ піти на непопулярні кроки, необхідно ускладнювати отримання допомоги.

На грудень 2023 року в США все ще заблокований республіканцями законопроект, в якому передбачено військову допомогу Україні (на суму 61 млрд. доларів), Ізраїлю і Тайваню. Республіканці відмовилися проголосувати за фінансування без заходів щодо скорочення рекордної кількості мігрантів.

Натомість з'явилися новини стосовно заморожених активів рф. Комітет із закордонних справ Палати представників США підтримав законопроект про використання активів рф для допомоги Україні. Його схвалено із результатом 40 голосів «за» та 2 «проти» [75]. Комітет рекомендує уповноважити Держсекретаря надавати допомогу Україні та іншим цілям, використовуючи конфісковані у Центрального банку рф та інші суверенні російські активи. Законопроект покликаний унеможливити повернення конфіскованих активів назад РФ, поки вона не виплатить репарації Україні.

Законопроект ще має пройти голосування у Палаті представників (залишається питання, чи спікер Джонсон виставить його найближчим часом), а також відповідні процедури у Сенаті, але переважна двопартійна його підтримка у комітеті Палати означає хороші шанси проходження проекту через Конгрес загалом.

На нашу думку, присутні наступні чинники, що вплинули на виділення військової допомоги у 2023 році:

1. Ускладнення процесу голосування за пакети допомоги через зміну ролей у Палаті представників.
2. Перемикання уваги на війну між Ізраїлем та ХАМАС.
3. Кінечність коштів, виділених минулорічним Конгресом.
4. Початок передвиборчої президентської кампанії.
5. Просування альтернативних ініціатив, наприклад, зменшення суми коштів та їх ретельна перевірка.
6. Відсутність успіхів на фронті.

7. Корупційні скандали в Україні та їх гіперболізація проросійськими діячами в американському інформаційному полі.
8. «Втома» американців від необхідності підтримки Україні та підвищення пацифістських настроїв.

Наразі залишається непроголосованим законопроект про виділення грошей на 2024 рік для України (а також Ізраїлю, Тайваню) та ленд-ліз, термін придатності котрого закінчується у 2023 році. З плином часу республіканці вимагають стратегії ведення російсько-української війни та ретельного спостереження за виділеними коштами. Всього ж за майже 2 роки війни США надали Україні 1 батарею Patriot, 12 ракет NASAMS, захисні системи HAWK, більше 2 тис штук Stinger, 38 HIMARS, невизначену кількість бомб GLSDB, 31 танк Abrams, 45 танків T-72B, 186 Bradley, 20 Mi-17 гелікоптерів тощо [25]. Але цей список має бути продовжений для ефективної протидії та стримування росіян на фронті, про що необхідно домовлятися з конгресменами.

Аналіз двох етапів, передвиборчого та післявиборчого періоду в США, дають нам змогу співставити події та зробити висновки щодо ролі самих виборів та їх впливу на надання військової допомоги Україні. На наш погляд, найбільш важливим параметром є те, що навіть при республіканській більшості в Палаті представників рівень наданих коштів був вище, ніж за аналогічний період у 2022 році. Порівняно менше стало опору українським ініціативам та представникам влади, оскільки республіканці «вбудувались» у систему влади та мають приймати рішення з точки зору уряду, а не опозиції.

Проте найголовнішим моментом залишається той, за яких умов надавались кошти Україні. Пакети військової допомоги у 2023 році не були виділені республіканцями, а були залишками грошей з минулих пакетів, прийнятих демократами у минулому скликанні Конгресу. Відповідно, представники Республіканської партії не мали відношення до виділених коштів, в той же час їх прерогативою стануть пакети військової допомоги Україні на 2024 рік. Наразі ми бачимо опір даному процесу та гру за власними

правилами, в котрій в першу чергу республіканців цікавить безпека південного кордону та зменшення міграції.

В цілому можна сказати, що республіканці менш обізнані про Україну та сприймають нашу війну другорядною. В тому числі це спричинено активною комунікацією та взаємодією з росією у різних сферах в минулому і впливом радикального крила партії на загальний вектор політики. Лише російсько-українську війну республіканці розглядають вкупі з внутрішніми питаннями, при цьому окремо надаючи підтримку Тайваню та Ізраїлю. Їх конфлікти є більш знайомими для конгресменів та стосуються безпеки Близького Сходу і Індійсько-Тихоокеанського регіону – ключових сфер впливу США. Війна ж росії проти України, на їх думку, повинна значно більше цікавити європейців, котрі живуть на одному континенті з агресором та котрих відділяє від небезпеки лише Україна.

Отже, українська влада повинна бути зацікавлена у просуванні необхідних меседжів, ознайомленні американців з українцями, лобіюванні необхідних законів та знаходження точок дотику, в першу чергу, з республіканським електоратом. Конгресмени підвладні своїм виборцям та їх політичним симпатіям, отже, вони повинні бути на стороні України без можливості залишитись в нейтральній позиції, котра вигідна лише російській федерації. Також необхідне просування усвідомлення, що якомога сильніші позиції України у війні з росією є інтересом сильної Америки, котра хоче залишитись у статусі гегемону без огляду на партійні інтереси.

Для розуміння аудиторії, з якою необхідно працювати українському естеблїшменту, варто оглянути соціологічні опитування щодо сприйняття українців. В першу чергу, варто сказати, що ми сприймаємось значно краще американцями, на відміну від інших націй, чії держави знаходяться у стані війни. 25 березня 2022 року The Economist виміряв симпатії американців. На питання «Чи повинні США приймати біженців з України?» 61% відповів «Так» стосовно українців, і в той же час 46% збули а прийняття виходців з Афганістану та Сирії.

Для порівняння в 2017 році 45% вважали Україну союзником і другом, а вже 19 березня 2022 року – 76%. Афганістан та Сирія частіше вважаються ворогом, новинне видання називає це «розривом між расовою симпатією». Що ще сприяє позитивному сприйняттю українців, це те, Дж. Байден назвав путіна військовим злочинцем, така моральна ясність була відсутня під час конфліктів на Близькому Сході. Також українські біженці складаються з жінок та дітей [3].

Pew Research вимірював думку американців щодо соцмереж, в яких вони дивляться новини. Найбільше отримують новин з Твіттеру (тенденція падає), Фейсбуку (тенденція на спад), Реддіту (тенденція на спад), Тіктоку (тенденція росте). 64% опитаних вважають соціальні медіа поганою річчю для демократії, серед них 74% - це республіканці, 57% - демократи.

На березень 2022 року В. Зеленський мав 70% довіри, старше покоління та люди з вищою освітою набагато впевненіші у президенті України, ніж молодь [78].

У квітні 2022 року на 73% більше співчували Україні, ніж росії. Серед них 92% - категорія людей за 65 років, і лише 56% у віці 18-29 років. 91% літніх людей та 47% молоді вважають, що РФ навмисно націлена на цивільних осіб. Серед причин розриву може бути менша зацікавленість молоді у політиці, далекість війни та розчарування в інших конфліктах (Ірак, Афганістан), страх перед РФ у літніх людей, котрі жили у часи Холодної війни [7].

Також ми маємо брати в оберт загальні знання американців про міжнародні відносини та на їх основі схилити до української оптики. Наприклад, американці з освітою, ліберальні демократи та консервативні республіканці набирають вищі бали по знанню міжнародних відносин. За опитуванням центру Pew Research, хто має високий рівень знань, ставиться більш критично до Китаю і росії. Жінки частіше не знають відповіді на питання, старші американці мають вищий рівень знань.

Рівень знань та обізнаність про становище України прямо пропорційне рівню підтримки. В США ваги політичних рішень схиляються від найменшого

прояву політичної участі (наприклад, це можна помітити по розриву між голосами на виборах у Конгрес та кількості членів партій у палатах, де 2 представники здатні вирішити подальшу долю Конгресу на два роки).

Високі бали за шкалою знань стосуються більш критичних оцінок Росії. Хоча більшість американців бачать Росію дуже несприятливо, ті, хто має високий рівень знань, на 10% частіше, ніж ті, хто має низькі знання, мають дуже негативний погляд на дану країну. Ці несприятливі погляди відображаються в тому, як американці бачать відносини росії з США: американці, які мають високі бали за міжнародною шкалою знань, частіше, ніж ті, хто має низький бал, вважають росію ворогом [92].

Загалом, існує декілька напрямків, в яких варто працювати Україні для того, щоб залучити високий рівень військової допомоги та підтримки американського населення. Умовно ми їх розділили на 4 блоки:

- робота з дезінформацією та «фабриками тролів»;
- лобіювання інтересів;
- вплив на американську аудиторію українським продуктом;
- внутрішня політика України.

Кожен з них варто розглянути окремо, адже вони здатні сприяти іміджу України закордоном та її роллю на міжнародній арені. Їхньому розкриттю повинні передувати меседжі, котрі український народ та влада повинні донести до США і котрі можна буде впізнати простим чином. Це найголовніше завдання, адже від нього залежить подача інформації, спічі представників влади, дії українців закордоном та сприйняття українців на міжнародній арені, що прямопропорційне передачі військової допомоги.

Робота з дезінформацією є одним з важливих напрямків роботи, оскільки кордонів ведення інформаційної війни не існує і російська федерація усвідомила це правило, тому користується ним протягом довгого часу і впливає на американських громадян (варто лише згадати про втручання у президентські вибори 2016 року та заяву Є. Прігожина). Зі створенням

діпфейків та роботи штучного інтелекту потрапити в інформаційні пастки все простіше.

Останніми роками відбувається насичення соціальних мереж інформаційними потоками. Реагування на хвилі інформації повинно бути системним, багаторівнем та раціональним. Інформаційна безпека є дуже важливою під час військових дій, адже неправильно подана чи помилкова інформація може змусити населення панікувати, впливати на перебіг подій, прискорювати внутрішню міграцію населення, погіршувати імідж вищого військово-політичного керівництва, розпалювати недовіру до політиків. Таким чином, боротьба з поширенням шкідливої інформації під час війни має істотне значення для перебігу воєнного конфлікту.

Так «експерти» є генераторами з видумування чуток, поширення пліток і погослосок. Посилаючись на авторитетне американське видання, вони стверджують, що гуманітарна допомога, яка надходить в Україну від європейських країн, розкрадається; що зброя, яку Захід постачає нам, не доходить до фронту; що Україна – ненадійний партнер. Вони, синхронно з російським ворогом стараються протиставляти команду Президента та ЗСУ, шукають особистий конфлікт між Зеленським і Залужним [120].

Окремо стоїть проблема поширення фейків. Фейк являє собою навмисно сфабриковану інформацію, яка не має ніяких підстав. Ця інформація завжди комусь вигідна: якщо на сайті з'являється «жовта» новина, то вона приносить більше трафіку; «зраду» та «перемогу» часто використовують як техніки політичної пропаганди, плітки під виглядом фактів використовують, щоб зіпсувати репутацію конкуренту [132].

Фейки дають можливість дистанційно управляти противником без насилля та кровопролиття. В контексті гібридної війни інформацією намагаються погіршити стосунки між людьми, схилити їх до порушень норм поведінки, традиції, права, підривати довіру до влади, формувати панічні настрої тощо [120].

Для роззвінчування шкідливої інформації повинні бути професійні команди, котрі б займались факт-чекінгом на американську аудиторію та взаємодіяли з користувачами, презентуючи українців як захисників миру та неспровокавану агресію росії.

Іноді найкращий спосіб протидіяти інформаційним атакам – це використовувати ту ж саму зброю в зворотньому напрямку. Було б принагідним створення власних «ботоферм», які б переконували американську аудиторію в соцмережах про необхідність постачання зброї та захисту молодих демократій проти диктатур.

Для молоді аудиторії актуальним є новинні видання в Інтернеті. Створені українським бізнесом англomовні видання можуть в доступній формі розповідати новини про Україну та війну з росією, намагаючись звернути увагу на спільні цінності та бажання захистити власну державу (що може особливо відгукнутись в республіканського електорату, котрому симпатизує ідея закриття кордону від Мексики).

Блок «Лобіювання інтересів» має пряме відношення до Конгресу та американського естеблішменту. Важливо не тільки працювати з аудиторією, але й надавати стимули політикам триматись вигідної для України лінії, адже це необхідність у війні за державність.

Наприклад, А. Трофименко у своїй науковій статті «Grassroots як непрямий метод лобіювання політичних рішень» приділяє увагу технології «grassroots». Grassroots-лобіювання охоплює одночасне використання різноманітних інструментів, що переважно пов'язані з PR-діяльністю. Ці інструменти включають написання листівок, складання листів для редакцій та законодавців, активність у соціальних мережах, проведення фандрайзінгу для фінансового забезпечення, запуск кампаній із написання листів, телефонних дзвінків та електронних листів, збір підписів під петиціями, організацію передвиборчих заходів, мітингів і демонстрацій тощо.

Ключову роль у впровадженні grassroots-лобіювання відіграє використання медіапростору для розширення охоплення аудиторії та

мобілізації громадської підтримки. Великі асоціації організують такі кампанії, використовуючи всі доступні засоби масової комунікації, від телебачення та газет до мережі Інтернет. У той час як менш потужні неурядові організації для цих цілей використовують безкоштовні платформи та соціальні мережі [145].

Громадські організації та профспілки зазвичай виявляють більшу ефективність в проведенні лобіювання щодо важливих та конфліктних політичних питань, у той час як впливові корпорації та бізнес-асоціації віддають перевагу безпосередньому та конфіденційному впливу, часто вдаючись до менш помітних для громадськості питань [23].

Для підвищення ефективності лобі-кампаній широко застосовуються методи, спрямовані на створення певного враження щодо конкретного питання серед громадськості та суб'єкта лобістського впливу. Серед цих методів варто відзначити широкомасштабні рекламні та інформаційні кампанії в ЗМІ та мережі Інтернет, соціологічні дослідження, організацію мітингів та демонстрацій, масові дзвінки та написання листів громадянами тощо.

Ці методи, на відміну від прямого лобіювання, не мають конкретного адресата і виходять за межі кабінетів та коридорів, де державні посадовці приймають рішення. Вони спрямовані на вплив на осіб, що приймають рішення, не безпосередньо, а через громадськість, мобілізуючи підтримку політичного інтересу за допомогою засобів масової комунікації [146].

Силу grassroots визначає не фінансова потужність, а здатність використовувати переконання та зусилля звичайних громадян для створення політичної активності в їхньому повсякденному житті. Для досягнення цього мети використовується комбінація інструментів Public Affairs та Media Relations, формуються "ланцюжки аудиторій", а їхня мобілізація відбувається за допомогою засобів масової комунікації, при цьому самі ці аудиторії вже вправляють тиск на владу [129].

На нашому прикладі ми могли б мобілізувати українську діаспору для організації мітингів, інформаційних кампаній для тиску на Конгрес у критичні

моменти, наприклад, під час довгих дискусій стосовно виділення пакетів допомоги чи ігнорування України в публічному полі з метою привернення уваги.

Логічним кроком виглядає підвищення рівня взаємодії між українською владою та американськими політиками обох партій для залучення підтримки та пояснення української оптики питання.

Американська аудиторія – це значний потенціал та можливість для впливу. Над суспільною думкою американців варто працювати хоча б тому, що вони самі сильно впливають на політику та дії конгресменів, зазвичай, намагаються відповідати їх інтересам. Варто почати з англomовного контенту, котрий б популяризував українську культуру. Це може бути як приготування страв, так і танці, як розповіді про наших видатних митців, так і про українські ігри. Важливо підвищити обізнаність американців щодо українців та репрезентувати нас як талановиту, європейську націю, що потерпає від агресії значно більшого за неї сусіда.

Молодь є тим прошарком, чия політична соціалізація знаходиться ще у стадії розвитку, вона пластична та піддається змінам. Можна цим скористуватись, щоб створити канали у «X» та Тікток з «вірусним» контентом, котрий здатний нівелювати успіхи росіян в різних сферах та піднести наші відмінності.

Частіше за все саме через призму власного досвіду люди формують своє уявлення про інших людей, речі, історію, соціальні норми. Тож відповідним був би крок по створенню мережі між американцями та українцями, котрі б проводили сумісні зустрічі, обмінюючись досвідом, та мали змогу переконатись у якостях, котрі є спільними для обох народів – прагнення до свободи, демократія, плюралізм думок, незалежність від іншої держави, великі політичні амбіції.

Для більш інтелектуального прошарку американського суспільства принагідно було б імплементувати в американські новинні видання українських авторів, котрі б об'єктивно викладали хід думок та розповідали

про специфіку війни з нашого боку. Наразі ми можемо побачити, що кроки у цьому сегменті вже робляться.

Наприклад, 20 листопада Андрій Єрмак, голова офісу Президента, зустрівся Лакланом Мердоком в Києві, він є гендиректором Fox corporation, куди входять «республіканські» американські медіа і не тільки. «Для голови Fox Corporation було проведено інформаційний брифінг щодо ситуації на передовій, захисту українського неба та стану енергетичного сектора, наслідків російської агресії для цивільного населення та інфраструктури, злочинів РФ проти українських дітей, а також взаємодії України, США та інших міжнародних партнерів у протистоянні повномасштабній російській агресії», - вказано на сайті Президента України. Точним є і меседж, котрий необхідно донести до американців: «Сьогодні дуже важливо знати правду й доносити її. Сподіваюся, це буде корисно для глибшого розуміння того, що відбувається в Україні», – зазначив А. Єрмак [102].

Нарешті, ключовим залишається четвертий блок, а саме «Внутрішня політика України». Нам, як європейській державі, необхідно зробити стрибок уперед, щоб відповідати стандартам ЄС та НАТО. В умовах екзистенційної загрози це складно реалізувати, але наразі війна – один з показників нашої сили, наполегливості та навченості, тож ми маємо і її використати для надання подальшої військової підтримки та здатності відповідати агресору симетрично.

Наразі Україна має виглядати максимально соборною та об'єднаною, адже лише спільними зусиллями як суспільства, так і влади, можливо впроваджувати політичний курс. Українська влада має посилити взаємодію з українськими громадянами (як всередині країни, так і закордоном) та зосередити увагу суспільства на позитивних меседжах, котрі б надихали стояти далі. Особисто цим займається В. Зеленський, щоденно спілкуючись з громадянами шляхом викладення відео про поточні події, але новини та меседжі повинні бути аргументованими та зваженими, не мати конфліктного потенціалу.

В той же час новини, котрі можуть свідчати про конфлікти всередині влади та компрометують Україну на міжнародній арені, є дуже шкідливими та здатні серйозно зашкодити нашому іміджу. У цьому розрізі можна згадати інтерв'ю Кличка для німецького ЗМІ, в котрому він виніс у публічне поле питання протистояння з центральною владою [108]. Назвавши Україну країною, «що скочується в авторитаризм», мер Києва став співзвучним з російськими пропагандистами, котрі мають на меті роз'єднати Україну від європейської спільноти.

Іншим аспектом є корупція та корупційні ризики. Було б вірним рішенням мінімізувати корупційні ризики при передачі військового озброєння від США та в цілому зменшити витoki корупційних скандалів за межі українського інфопростору, аби пізніше у російській пропаганді не було приводу використати ці матеріали для налаштування американських громадян проти України.

Якщо зменшення згадування корупції в інформаційних джерелах є тактичним рівнем дій, то саме дотримання реформ, котрі рекомендуються США, МВФ і ЄС – є стратегічним рівнем, котрого ми маємо прагнути. Це може бути потужним сигналом на користь того, що під час війни ми здатні перевертлюватись більше, аніж країни, що охороняються договорами про безпеку.

Другорядним з точки зору стратегії позиціонування України для США, але першорядним для безпеки України є активізація відносин з європейськими країнами, котрі мають виступати гарантом миру на континенті. Республіканська позиція може посилитись з приходом Д. Трампа, котрий разом з партією перекладає відповідальність на ЄС та закликає їх озброювати Україну. Отже, ми маємо більш щільне співробітництво з сусідніми країнами перед початком проблем, котрі можуть нас зустріти внаслідок можливої зміни американського курсу.

Створення зовнішньополітичних контурів взаємодії з США повинно базуватись на ідеологічних та сенсових значеннях. Меседжі, надані протягом

2022-2023 року, недостатньо просто продовжувати: їх необхідно поглибити, створити нові, котрі б чіпляли іноземну аудиторію та створювали ефект причетності до війни. Отже, самій Україні необхідна нова стратегія, котра б визначила її дії протягом наступних декількох років.

Наприканці 2023 року Foreign Affairs випустили статтю під назвою «Стратегія стримування для України». В ній вони прогнозують, на якому ґрунті повинні об'єднатись партнери України, щоб досягти прогресу. «Західні та українські лідери повинні об'єднатися навколо досяжних стратегічних цілей. Найбільш нагальною з них є стримування російських сил - не лише для того, щоб захистити все, чого Україна вже досягла, але й для того, щоб зробити присутність росії на українській території якомога менш безпечною. Стимування - це політика, яка вже приносить успіх в Україні. Невдача означала б відмову від неї» [26].

Отже, від подальшої стратегії України у війна з росією залежить рівень надання допомоги США, тому необхідно опрацьовувати можливі варіанти взаємодії з американською владою та суспільством, щоб продовжувати чинити опір агресору та забезпечувати безпеку на своїй території.

Висновки до Розділу 3

Американо-українські відносини носять стратегічний характер, оскільки США зацікавлені в просуванні демократії серед пострадянських країн та створенні противаги авторитарній росії. З огляду на це, війна росії проти України стала предметом виборчої кампанії під час проміжних виборів 2022 року.

Підтримку України не можна назвати двопартійною протягом всієї війни. Під час демократичного Конгресу допомога поступала стабільно та із залученням все більшої кількості летальної зброї, але республіканці можуть висунути умови перед тим, як ухвалювати пакети військової допомоги. В такому ставленні ми змогли переконатись під час періоду виборів. Серед республіканців є ультраправе крило, котре блокує ініціативи по Україні та наполягає на скорішому мирі навіть на умовах росії. Помірні республіканці готові підтримувати Україну, але вимагають підзвітності та компромісів з демократами. І перша група, і друга були представлені на виборах.

Американське суспільство підтримує Україну, тому обидві партії проявляли лояльність до допомоги у війні з урахуванням власних політичних інтересів. Серед республіканців лише 55% не схвалювали політику Байдена щодо України, серед демократів 86% схвалювали. Протягом весни та літа з'явилась актуальність на розгортання військової допомоги.

Під час виборчої кампанії лідери гонок від республіканців висловлювали скепсис стосовно будь-якої допомоги Україні під час інфляції в США. Їх підтримка України протягом 2022 року також знизилась. 43% виступали за поступове зменшення допомоги.

У 2022 році військова допомога Україні набирала обертів, лише з плином часом і наявністю перемог на фронті в американській владі з'явилась впевненість у можливості збереження України як держави. Це спричинило поставки зброї з американських складів, виділення мільярдних пакетів військової допомоги та всебічну підтримку України у війні. Натомість надана зброя мала оборонний характер: ракети та системи протиповітряної оборони

для захисту неба і подальшого функціонування країни попри інтенсивні обстріли з боку росіян. Поставки летальної зброї, котра здатна зламати логістику агресора на окупованих територіях мали обмежений характер і довгий час лобіювались Києвом.

Кошти були ініційовані Президентом США, проголосовані демократичним Конгресом і зустрінені деяким опором республіканців. Проте як суспільство, так й естеблїшмент зайняли проукраїнську позицію, котра почала змінюватись лише під час виборів.

2023 рік Конгрес зустрів республіканською більшістю в Палаті представників – ключовим органом законодавчої влади для надання матеріальної допомоги Україні. Держава продовжувала озброюватись і кошти, виділені минулим Конгресом, стали в нагоді. В обох партіях конгресмени були налаштовані на переломний момент у війні, пов'язаний з літнім контрнаступом ЗСУ, відповідно в зимовий період Україна отримала багато запрошеної раніше зброї та найбільші пакети військової допомоги за весь час.

Перемог на фронті не було довгий час, тому ставлення в США змінилось: військові пакети допомоги стали значно меншими, республіканці частіше наголошували на мирі та необхідності конкретного плану дій, у відсутності котрого звинувачували демократів.

Окрім того, у фокусі уваги з'явилися інші політичні події: відбулась ескалація у війні між Ізраїлем та палестинським терористичним угрупованням ХАМАС, відбулось переобрання спікера Палати представників (третьої людини у США за повноваженнями), з'явилась необхідність компромісу між партіями щодо життєво необхідного голосування на бюджет 2024 року. Дані процеси супроводжуються суперечками і бюрократією, тож на якийсь час політична система США була паралізована відсутністю внутрішньої діяльності.

Для України ключовим питанням залишається надання пакетів військової допомоги та їх наповнення у 2024 році. Це складна задача, котра потребує схвалення та залучення обох партій, адже кожна з них має власні

інтереси. Тож необхідно з'ясувати, яким чином можна зробити військову допомогу Україні сферою інтересів обох партій.

Нами були запропоновані можливі методи впливу на два суб'єкти: американську спільноту та конгресменів. Їх було поділено на: роботу з дезінформацією, лобіювання інтересів, вплив українським продуктом. Окремим напрямком можна назвати внутрішню політику України.

В першому блоці пропонується створювати інтернет-ресурси, котрі б займались факт-чекінгом інформації, англomовні українські видання з доступною подачею інформації та власні «ботоферми». В другому можна зосередитись на інформаційних кампаніях та мітингах, створених українською діаспорою в США, а також на безпосередньому просуванні української точки зору до конгресменів. Під впливом українським продуктом маєтсь на увазі інформаційна діяльність, котра б розповідала про українське життя та знайомила американців з нами. Також важливим способом залучення підтримки є, на нашу думку, мережа знайомств між американцями та українцями для обміну досвідом та покращенням міжособистісних зв'язків.

Внутрішня політика виступає ґрунтом, на якому будується стратегія співпраці, отже над ним також можна попрацювати. Необхідно зменшити витік інформації, котра б дискредитувала Україну як корупційну державу та мінімізувати корупційні ризики при отриманні військової зброї. Не менш важливим є демонстрація соборності та незламності попри наявність екзистенційної загрози, а також співпраця з США та європейськими партнерами у сфері імплементації антикорупційних реформ.

Загалом можна підсумувати, що військова допомога Україні буде дискусійним питанням протягом всієї війни, її рівень може колихатись в залежності від політичної кон'юнктури, тому ми маємо впливати на американську аудиторію та залучати підтримку, від котрої залежить наше майбутнє.

ВИСНОВКИ

В дослідженні комплексно досліджено вплив проміжних виборів на розвиток російсько-української війни, взаємовплив двох подій та способи покращення поліпшення суспільної думки на користь України.

При проведенні аналізу категоріально-понятійного апарату, було висунуто визначення, що характеризує біпартійну систему. Це система взаємодії та конкуренції між двома партіями, котрі мають домінуючий статус та змінюють одна одну внаслідок перемоги на виборах. У біпартійній системі швидко створюється коаліція, внутрішньопартійна конкуренція складає частину політичної боротьби, а перевага однієї з партій на рівні 2-5% може визначити результати виборів. Характерними недоліками двопартійності є обмеженість політичної участі менших партій, одноманітність партійних програм через їх зближення та консерватизм виборів.

Існування будь-якої партійної системи залежить від виборів та способів їх проведення. Якщо вибори – це визначальна характеристика участі громадян в політичному житті, то виборча система – це система відносин, що охоплює порядок організації та проведення виборів у представницькі органи.

В науковому та публіцистичному полі досі існують проблеми з визначенням правильного терміну, який можна застосувати по відношенню до ситуації між Україною та росією. На сторінках видатних аналітичних видань можна зустріти назву «Війна в Україні», котрий розмиває відповідальність агресора та робить війну локалізованою.

Дослідження показало: найкращий відповідник, котрий описав би відносини між росією та Україною, є поняття «війна». Саме війна, а не військовий конфлікт вимагає введення воєнного стану. Відбувається підготовка до широкомасштабних військових дій, котрі носять організований характер. Війна призвела до суттєвих змін у військово-політичних відносинах, в той час як військовий конфлікт, а тим паче «криза» не руйнує міжнародних відносин. Цими критеріями війна відрізняється від військового конфлікту, а тому потребує особливої уваги міжнародної спільноти.

Нами були визначені особливості функціонування виборчої системи в США, серед яких є наявність двох основних партій, котрі отримують в сумі 90% голосів. Їй притаманна система відносної більшості, в якій переможцем стає кандидат, набравший більшу кількість голосів в порівнянні з суперниками. Виборча система США є багатоступінчатою та складається з таких інститутів, як кокуси, праймеріз, Колегія виборщиків. Вибори в США відбуваються на рівні штатів та загальнонаціональному. Перед їх початком проводяться збори партійних активістів («кокуси»), на котрих визначаються кандидати від округу, щоб пізніше члени партії могли проголосувати за одного з них («праймеріз»). Ці процедури відсіюють неефективних кандидатів та сприяють внутрішньопартійній боротьбі.

Електоральна культура в такому випадку відіграє значну роль, оскільки саме вона спонукає виборців приймати активну участь у виборах на всіх рівнях та бути активним членом суспільства. Ми з'ясували, що американська електоральна культура залежить від таких показників, як географічне розположення, рівень освіти та доходів, соціальне положення та індивідуальний досвід. Наразі в ній намітились такі тенденції, як зменшення рівня довіри до влади, посилення партійної ідентифікації, несприйняття протилежної точки зору та поширення конфлікту (коли від лінії партії залежить власна думка). Таким чином, електоральна американська культура досі має ознаки громадянської, проте негативні тенденції набувають постійного характеру і можуть створювати політичну напруженість у суспільстві.

На цих виборах республіканці мали перевагу, тому що могли критикувати уряд як опозиційна партія. Вони критикували демократів за рівень інфляції, підвищення рівня злочинності, іміграційну кризу і відсутність плану щодо війни між РФ та Україною. Демократи обіцяли дотримуватись своєї політики та сприяти вирішенню проблеми з абортами, інвестиційною політикою, виділяти кошти на соціальне забезпечення та залучати допомогу Україні.

Попри зниження рівня довіри до влади, на цих виборах була висока явка – 45%, на рекламу двома партіями було витрачено 10 млрд. доларів. Були використані такі виборчі технології, як «хлопець з народу», «стукання у двері», дебати по ТБ, меми та відео з відповідями в соцмережах. Республіканська партія актуалізувала питання довіри до влади через використання теми легітимності попередніх президентських виборів, говорячи про фальсифікації.

На основі опрацьованих даних можна підсумувати, що республіканці отримали більшість у Палаті представників (221 голос з 435), а демократи зберігли більшість у Сенаті (49 плюс 3 незалежних зі 100). В умовах американської демократії перевага у декілька голосів вирішує, якій партії буде підпорядковуватись парламентська політика. Згідно з нашим дослідженням, саме Палата представників тепер голосуватиме за нові пакети військової допомоги Україні, і це розглядається як загроза через велику кількість критики коштів від республіканців.

Підтримку України не можна назвати двопартійною протягом всієї війни. Під час демократичного Конгресу допомога поступала стабільно та із залученням все більшої кількості летальної зброї, але республіканці можуть висунути умови перед тим, як ухвалювати пакети військової допомоги. В такому ставленні ми змогли переконатись під час періоду виборів. Серед республіканців є ультраправе крило, котре блокує ініціативи по Україні та наполягає на скорішому мирі навіть на умовах росії. Помірні республіканці готові підтримувати Україну, але вимагають підзвітності та компромісів з демократами. І перша група, і друга були представлені на виборах.

Американське суспільство підтримує Україну, тому обидві партії проявляли лояльність до допомоги у війні з урахуванням власних політичних інтересів. Серед республіканців лише 55% не схвалювали політику Байдена щодо України, серед демократів 86% схвалювали. Протягом весни та літа з'явилась актуальність на розгортання військової допомоги.

У 2022 році військова допомога Україні набирала обертів, лише з плином часом і наявністю перемог на фронті в американської влади з'явилась впевненість у можливості збереження української державності. Це спричинило поставки зброї з американських складів, виділення мільярдних пакетів військової допомоги та всебічну підтримку України у війні. Натомість надана зброя мала оборонний характер: ракети та системи протиповітряної оборони для захисту неба і подальшого функціонування країни попри інтенсивні обстріли з боку росіян. Поставки летальної зброї, котра здатна зламати логістику агресора на окупованих територіях мали обмежений характер і довгий час лобіювались Києвом.

Кошти були ініційовані Президентом США, проголосовані демократичним Конгресом і зустрінені деяким опором республіканців. Проте як суспільство, так й естеблішмент зайняли проукраїнську позицію, котра почала хитатись лише під час виборів.

2023 рік Конгрес зустрів республіканською більшістю в Палаті представників – ключовим органом законодавчої влади для надання матеріальної допомоги Україні. Держава продовжувалась озброюватись і кошти, виділені минулим Конгресом, стали в нагоді. В обох партіях конгресмени були налаштовані на переломний момент у війні, пов'язаний з літнім контрнаступом ЗСУ, відповідно в зимовий період Україна отримала багато запрошеної раніше зброї та найбільші пакети військової допомоги за весь час.

Перемог на фронті не було довгий час, тому ставлення в США змінилось: військові пакети допомоги стали значно меншими, республіканці частіше наголошували на мирі та необхідності конкретного плану дій, у відсутності котрого звинувачували демократів.

Окрім того, у фокусі уваги з'явилися інші політичні події: відбулась ескалація у війні між Ізраїлем та палестинським терористичним угрупованням ХАМАС, відбулось переобрання спікера Палати представників (третьої людини у США за повноваженнями), з'явилась необхідність компромісу між

партіями щодо життєво необхідного голосування на бюджет 2024 року. Дані процеси супроводжуються суперечками і бюрократією, тож на якийсь час політична система США була паралізована відсутністю внутрішньої діяльності.

Дослідження показало, що на рівень військової підтримки у 2022 та 2023 роках вплинули такі фактори, як:

1. поява нових військових конфліктів (загроза військового сценарію Китаю щодо Тайваню і ескалація конфлікту між Ізраїлем та терористичним угрупованням ХАМАС);
2. проміжні вибори як спосіб залучення політичних симпатій на основі позиції критики чи схвалення політики щодо України;
3. сприйняття російської федерації як загрози регіонального рівня та співпраця з нею в інших сферах міжнародних відносин;
4. ускладнення процесу голосування через зміну ролей (республіканська опозиція стала більшістю);
5. початок передвиборчої президентської кампанії та збільшення популістичних заяв про російсько-українську війну (Д. Трамп обіцяв закінчити війну за 24 години, чи укласти мир на умовах росії);
6. відсутність успіхів на фронті (психологічно американське суспільство бажало «вболівати» за переможців, 2023 року Україна втратила ініціативу на фронті);
7. російська пропаганда в інформаційному просторі, чутки про конфлікт всередині влади та корупційні скандали;
8. бажання утримання статусу США як світового гегемону (з цієї причини США почали постачати зброю та співпрацювати в оборонній сфері з Україною);
9. врахування афганістанського досвіду (боязнь передавати велику кількість зброї через можливість її перехвату з боку росіян);
10. побоювання ядерної ескалації.

У підсумку ми можемо сказати, що під час будь-якої довготривалої війни суспільна думка буде змінюватись, а разом з нею – і законодавча діяльність політиків. В епоху інформаційних технологій необхідно постійно

генерувати сенси, які надихатимуть американців на підтримку та намагатись взяти ініціативу в свої руки, щоб конвертувати репутацію та демократичні цінності у військову допомогу. На наш погляд, США будуть підтримувати Україну до тих пір, поки їх зовнішньополітичною метою буде захист молодих демократій. З приходом республіканців необхідно буде йти на поступки (в першу чергу демократам) та постійно контактувати з новою нижньою палатою. Наразі, коли вони складають більшість та впливають на урядову політику, їх скепсис стосовно підтримки України ослабне через розуміння необхідності прийняття політичних рішень та бажання утримати американську репутацію та рішучість.

Нами були запропоновані можливі методи впливу на два суб'єкти: американську спільноту та конгресменів. Їх було поділено на: роботу з дезінформацією, лобіювання інтересів, вплив українським інформаційним продуктом. Окремим напрямком можна назвати внутрішню політику України.

Ми запропонували створювати інтернет-ресурси, котрі будуть займатись факт-чекінгом інформації щодо України, створювати контент про українську культуру для американської спільноти та писати статті з українською точкою зору. Лобіювання інтересів має відбуватись через американську діаспору, котрі б займались організацією інформаційних кампаній та мітингів з метою вплинути на рішення Конгресу. Внутрішня ж політика України повинна виглядати монолітною, необхідно усувати будь-які корупційні ризики, котрі б поставили під сумнів нашу здатність розпоряджатись ресурсами.

Отже, нашим дослідженням було доведено, що між проміжними виборами у Конгрес та російсько-українською війною є взаємовплив, котрий виражається у необхідності враховувати один фактор в іншому. Повномасштабне вторгнення росії в Україну було предметом політичної кампанії конгресменів, в той час як від діяльності під час виборів та їх результатів залежить військова допомога. Це є вагомою причиною продовжувати розглядати російсько-українську війну з дотичними подіями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Abramowitz A., Webster S. 'Negative Partisanship' Explains Everything. URL: <https://www.politico.com/magazine/story/2017/09/05/negative-partisanship-explains-everything-215534/> (дата звернення: 15.10.2023).
2. Allison N. Threat to Roe puts GOP on defence in 2022 battlegrounds // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/05/07/gop-steers-clear-of-roe-in-2022-battlegrounds-00030880> (дата звернення: 05.11.2023)
3. Americans are more willing to welcome Ukrainians than others fleeing violence // The Economist. URL: <https://www.economist.com/graphic-detail/2022/03/25/americans-are-more-willing-to-welcome-ukrainians-than-others-fleeing-violence> (дата звернення: 29.10.2023)
4. Americans confident in Zelenskyu, but have limited familiarity with some other world leaders // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/04/17/americans-confident-in-zelenskyu-but-have-limited-familiarity-with-some-other-world-leaders/> (дата звернення: 01.11.2023)
5. Americans really don't like the other party. URL: https://fivethirtyeight.com/wp-content/uploads/2020/10/drutman.NEGATIVE-PARTISANSHIP.0915.png?w=575_ (дата звернення: 15.10.2023).
6. Americans' concerns about war in Ukraine: Wider conflict, possible U.S.-Russia clash // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/politics/2022/05/10/americans-concerns-about-war-in-ukraine-wider-conflict-possible-u-s-russia-clash/> (дата звернення: 29.10.2023)
7. Americans' views on the war reveal a striking generational divide // The Economist. URL: <https://www.economist.com/united-states/2022/04/02/americans-views-on-the-war-reveal-a-striking-generational-divide> (дата звернення: 28.10.2023)
8. Anderson S. It's not just Virginia: 5 other Governors' races could determine the fate of American democracy // Politico. URL:

- <https://www.politico.com/news/magazine/2021/10/29/democracy-alliance-states-governor-races-517705> (дата звернення: 09.11.2023)
9. Babb C. All 31 Abrams tanks in Ukraine, US military confirms to VOA // Voa News. URL: <https://www.voanews.com/a/all-31-abrams-tanks-in-ukraine-us-military-confirms-to-voa/7313918.html> (дата звернення: 06.11.2023)
10. Because of Ukraine, America's arsenal of democracy is depleting // The Economist. URL: <https://www.economist.com/united-states/2022/05/07/because-of-ukraine-americas-arsenal-of-democracy-is-depleting> (дата звернення: 20.11.2023)
11. Biden Administration announces new security assistance for Ukraine // U.S. Department of Defence. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3578754/biden-administration-announces-new-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 01.11.2023)
12. Biden pleads the case for Israel, Ukraine – and American leadership // The Economist. URL: <https://www.economist.com/united-states/2023/10/20/biden-pleads-the-case-for-israel-ukraine-and-american-leadership> (дата звернення: 20.11.2023)
13. Browse the United States Statutes at Large // Unites States Statutes at Large. URL: <https://www.govinfo.gov/app/collection/statute> (дата звернення: 10.12.2023)
14. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідж. структур, мотивів і результатів // К.: Артек, 2001. 224 с.
15. Campaign communication reform act, 1972 // Govinfo. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-86/pdf/STATUTE-86-Pg3.pdf> (дата звернення: 10.12.2023)
16. Civil Rights Act, 1965 // National archives. URL: <https://www.archives.gov/milestone-documents/civil-rights-act> (дата звернення: 10.12.2023)

17. Constitution of the United States. URL: <https://www.senate.gov/about/origins-foundations/senate-and-constitution/constitution.htm> (дата звернення: 22.10.2023)
18. Desilver D. In 2022 midterms, nearly all Senate election results again matched states' presidential votes // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/12/08/in-2022-midterms-nearly-all-senate-election-results-again-matched-states-presidential-votes/> (дата звернення: 10.11.2023)
19. Desilver D. New Congress will have a few more veterans, but their share of lawmakers is still a record low // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/12/07/new-congress-will-have-a-few-more-veterans-but-their-share-of-lawmakers-is-still-near-a-record-low/> (дата звернення: 10.11.2023)
20. Desilver D. Turnout in 2022 House midterms declined from 2018 high, final official returns show // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/03/10/turnout-in-2022-house-midterms-declined-from-2018-high-final-official-returns-show/> (дата звернення: 12.11.2023)
21. Doherty C. How Republicans view their party and key issues facing the country as the 118th Congress begins // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/01/19/how-republicans-view-their-party-and-key-issues-facing-the-country-as-the-118th-congress-begins/> (дата звернення: 10.11.2023)
22. Donald J. Trump // Truth. URL: <https://truthsocial.com/@realDonaldTrump> (дата звернення: 12.11.2023)
23. Dur A., Bernhagen P., Marshall, D., 2015. Interest group success in the European Union: When (and why) does business lose? // *SAGE journals*, 48(8). URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0010414014565890> (дата звернення: 09.11.2023)

24. Elon Musk // Twitter. URL: <https://twitter.com/elonmusk/status/1589639376186724354?s=61&t=8mAdNTbR4xo5YZ93GRTTuA> (дата звернення: 08.11.2023)
25. Fact Sheet on U.S. Security Assistance to Ukraine // Defense.gov. URL: <https://media.defense.gov/2023/Oct/26/2003328546/-1/-1/0/UKRAINE-FACT-SHEET-PDA-49.PDF> (дата звернення: 18.11.2023)
26. Fix L., Kimmage M. A Containment strategy for Ukraine // Foreign Affairs. URL: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/containment-strategy-ukraine> (дата звернення: 02.12.2023)
27. Forgey Q. Trump takes back Senate endorsement for Mo Brooks // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/03/23/trump-rescinds-mo-brooks-senate-endorsement-00019588> (дата звернення: 05.11.2023)
28. Full Transcript of President Biden's Speech in Philadelphia // Politico. URL: <https://www.nytimes.com/2022/09/01/us/politics/biden-speech-transcript.html> (дата звернення: 05.11.2023)
29. Gabbatt A. Republicans and Democrats are spending billions on ads - with very different messages // The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2022/nov/03/republicans-democrats-political-ads-us-midterms> (дата звернення: 28.10.2023)
30. Gamio L. Urban and rural America is becoming increasingly polarized // Washington Post. Washington. 2016.
31. Georgiou M. Zinke says division drove him to run again for U.S. House // Politico. URL: <https://nbcmontana.com/news/local/zinke-says-division-drove-him-to-run-again-for-us-house> (дата звернення: 05.11.2023)
32. Gibson B. Biden's low approval rating weigh on undecided voters // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/10/26/biden-approval-ratings-undecided-voters-00063449> (дата звернення: 09.11.2023)
33. Gimpell G. J., Lovin N., Moy B., Reeves A. The Urban–Rural Gulf in American Political Behavior // Political Behavior. 2020.

34. Giomo T. How Republicans and Democrats spent their money during 2022 midterm elections // OpenSecrets. URL: <https://www.opensecrets.org/news/2022/11/how-republicans-and-democrats-spent-their-money-during-2022-midterm-elections/> (дата звернення: 25.10.2023)
35. GOP Congressional Report Card // Republicans for Ukraine. URL: <https://gopforukraine.com/ukraine-report-card/> (дата звернення: 05.11.2023)
36. Gorman L., Miller N. Not just dance videos: How candidates are using Tiktok in the US Midterms // GMF. Alliance for Securing Democracy. URL: <https://securingdemocracy.gmfus.org/candidates-tiktok-us-midterm-elections-2022/> (дата звернення: 08.11.2023)
37. Green M. Ryan Zinke is Running for Office Again in Montana. On Instagram, He's Often in Santa Barbara // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/magazine/2021/10/08/ryan-zinke-congress-montana-santa-barbara-2022-514780> (дата звернення: 05.11.2023)
38. H.R.2 - National Voter Registration Act of 1993 // Congress.gov. URL: <https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/2> (дата звернення: 10.12.2023)
39. H.R.2471 - Consolidated Appropriations Act, 2022 // Congress.gov. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/2471/actions> (дата звернення: 16.11.2023)
40. H.R.7691 - Additional Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022 // Congress.gov. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/7691/text> (дата звернення: 16.11.2023)
41. Ho V. Democrat re-elected by a landslide in Pennsylvania - even though he's dead // The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2022/nov/09/pennsylvania-dead-democrat-tony-deluca-victory> (дата звернення: 10.11.2023)
42. House B., Wasson E., Dennis S. Trump ally Mike Johnson elected House Speaker, shifting GOP further right // Bloomberg. URL:

- <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-10-25/johnson-has-enough-votes-to-win-house-speaker-tally-ongoing?srnd=premium> (дата звернення: 02.11.2023)
43. How popular/unpopular is Joe Biden? // ABC News. URL: <https://projects.fivethirtyeight.com/biden-approval-rating/> (дата звернення: 28.10.2023)
44. Inglehart R. Modernization and Postmodernization. Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies // Princeton Univ. Press. Princeton. 1997.
45. Inglehart, R., Baker W. E. Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values. *American Sociological Review*. 2000. 19–51.
46. Inside Biden’s reversal on sending long-range missiles to Ukraine // The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2023/10/17/us/politics/biden-ukraine-atacms-weapons.html> (дата звернення: 05.11.2023)
47. International dimensions of electoral processes: Russia, the USA, and the 2016 elections. // *International Politics*. 557–574.
48. Is America growing weary of the long war in Ukraine? // The Economist. URL: <https://www.economist.com/united-states/2022/07/17/is-america-growing-weary-of-the-long-war-in-ukraine> (дата звернення: 18.11.2023)
49. Joe Biden donates weapons to Taiwan, as he does to Ukraine // The Economist. URL: <https://www.economist.com/united-states/2023/07/28/joe-biden-donates-weapons-to-taiwan-as-he-does-to-ukraine> (дата звернення: 18.11.2023)
50. Jones J. Americans’ favorable rating of Russia sinks to new low of 9% // Gallup. URL: <https://news.gallup.com/poll/471872/americans-favorable-rating-russia-sinks-new-low.aspx> (дата звернення: 20.11.2023)
51. Jones J. M. Last Trump Job Approval 34%; Average Is Record-Low 41%. URL: <https://news.gallup.com/poll/328637/last-trump-job-approval-average-record-low.aspx> (дата звернення: 15.10.2023).
52. Kai Chen J., Alcantara C., Guskin E. How different groups voted according to exit polls and AP VoteCast // The Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/11/08/exit-polls-2022-elections/> (дата звернення: 10.11.2023)

53. Kapos S. Bobby Rush wants to pick who gets his seat. 19 people disagree // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/04/11/bobby-rush-illinois-00023782> (дата звернення: 05.11.2023)
54. Kevin McCarthy's sacking deepens the chaos in American government. URL: <https://www.economist.com/united-states/2023/10/04/the-sacking-of-kevin-mccarthy-will-make-supporting-ukraine-harder> (дата звернення: 29.10.2023)
55. Kittilson M. C. Gender and Electoral Behavior // The Palgrave Handbook of Women's Political Rights. 2018. 21–32.
56. Lemire J. Biden isn't running out of ideas, Dems fear. He's running out of time // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/07/08/president-joe-biden-running-out-of-time-00044636> (дата звернення: 28.10.2023)
57. Lemire J. Election anxiety creeps inside the White House // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/10/26/election-anxiety-begins-to-creep-inside-the-white-house-00063524> (дата звернення: 28.10.2023)
58. Leppert R., Desilver D. 118th Congress has a record number of women // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/01/03/118th-congress-has-a-record-number-of-women/> (дата звернення: 10.11.2023)
59. List of Tables // The Economist/YouGov Poll. URL: https://d3nkl3psvxxpe9.cloudfront.net/documents/econTabReport_wyX9VrC.pdf (дата звернення: 06.11.2023)
60. Military Personnel. Executive Office of the President // URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2023/10/Letter-regarding-critical-national-security-funding-needs-for-FY-2024.pdf> (дата звернення: 05.11.2023)
61. Monterrallo Z. GOP megadonors go big in battle for Congress: 5 takeaways from new campaign money fillings // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/04/16/gop-megadonors-congress-campaign-finance-disclosures-00025693> (дата звернення: 28.10.2023)

62. More than \$3 Billion in additional security assistance for Ukraine // U.S. Department of Defence. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3261263/more-than-3-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 06.11.2023)
63. Mutnick A. The Michigan race testing the limits of a GOP wave // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/10/31/michigan-john-gibbs-statements-00064104> (дата звернення: 05.11.2023)
64. My Mom // ADMO: Creative Alert. URL: <https://host2.adimpact.com/admo/viewer/e1903415-e728-40cb-a4cb-9204b306a1d9> (дата звернення: 05.11.2023)
65. National Security Strategy, 2022 // The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> (дата звернення: 16.11.2023)
66. Nearly \$45 billion for Ukraine in the U.S. 2023 budget // Ukrainian World Congress. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/nearly-45-billion-for-ukraine-in-the-u-s-2023-budget/> (дата звернення: 18.11.2023)
67. Olander O. Pelose on attack: Political future ‘will be affected about what happened’ // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/11/07/pelosi-attack-political-future-00065540> (дата звернення: 05.11.2023)
68. Phillips A. What are the midterms? // Politico. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2021/12/14/midterm-elections-what-to-know/> (дата звернення: 10.11.2023)
69. Poushter J., Connaughton A. Zelenskyu inspires widespread confidence from U.S. public as views of Putin hit new low // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/03/30/zelenskyu-inspires-widespread-confidence-from-u-s-public-as-views-of-putin-hit-new-low/> (дата звернення: 01.11.2023)
70. Public expresses mixed views of U.S. response to Russia’s invasion of Ukraine // Pew Research Center. URL:

<https://www.pewresearch.org/politics/2022/03/15/public-expresses-mixed-views-of-u-s-response-to-russias-invasion-of-ukraine/> (дата звернення: 01.11.2023)

71. Public Trust in Government Remains Near Historic Lows as Partisan Attitudes Shift. URL: <https://www.pewresearch.org/politics/2017/05/03/public-trust-in-government-remains-near-historic-lows-as-partisan-attitudes-shift/> (дата звернення: 11.10.2023).

72. Releases // U.S. Department of Defence. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/> (дата звернення: 01.11.2023)

73. Remarks by President Biden on the request to Congress for additional funding to support Ukraine // WH.GOV. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/04/28/remarks-by-president-biden-on-the-request-to-congress-for-additional-funding-to-support-ukraine/> (дата звернення: 16.11.2023)

74. Republican candidates are doing much worse than they should // The Economist. URL: <https://www.economist.com/leaders/2022/09/07/republican-candidates-are-doing-much-worse-than-they-should> (дата звернення: 09.11.2023)

75. Roundtable : Making Putin Pay: The Case for Transferring Russian Sovereign Assets to Ukraine // House Foreign Affairs. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_-jMJMQ8LBU&ab_channel=HouseForeignAffairsCommitteeRepublicans (дата звернення: 09.11.2023)

76. Russia's army is in a woeful state // The Economist. URL: <https://www.economist.com/briefing/how-deep-does-the-rot-in-the-russian-army-go/21808989> (дата звернення: 16.11.2023)

77. S.3811 - Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022 // Congress.gov. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/3811/text?r=1&s=1> (дата звернення: 16.11.2023)

78. Schaeffer K., 2022. Striking findings from 2022 // URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/12/13/striking-findings-from-2022/> (дата звернення: 01.11.2023)

79. Siders D. Democrats' midterm hopes fade: 'We peaked a little early' // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/10/17/democrats-worry-they-peaked-too-soon-00062189> (дата звернення: 10.11.2023)
80. Siedel J. These Republicans who disputed Trump's loss just got handed their own defeats // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/11/09/republican-election-deniers-trump-defeat-00066040> (дата звернення: 05.11.2023)
81. Smeltz D., Kafura C., Sullivan E. Growing US divide on how long to support Ukraine // The Chicago Council on Global Affairs. URL: <https://globalaffairs.org/research/public-opinion-survey/growing-us-divide-how-long-support-ukraine> (дата звернення: 13.11.2023)
82. Spector J. Biden finds a happy place ahead of Election Day: Upstate New York // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/10/27/biden-finds-a-happy-place-ahead-of-election-day-upstate-new-york-00063564> (дата звернення: 05.11.2023)
83. The Republicans are likely to gain a majority in the House. // The Economist. URL: <https://www.economist.com/interactive/us-midterms-2022/forecast/house> (дата звернення: 10.11.2023)
84. The Senate is staying under Democratic control. // Politico. URL: <https://www.politico.com/2022-election/results/senate/> (дата звернення: 10.11.2023)
85. Tocqueville A. De la démocratie en Amérique // Paris, Gallimard, 1961.
86. Top 10 Political Ads of 2016 // Youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Вр6ІО1І7t3Q> (дата звернення: 05.11.2023)
87. Trende S., Byler D. How Trump won: The Midwest. RealClearPolitics. URL: https://www.realclearpolitics.com/articles/2017/01/19/how_trump_won_the_midwest_132834.html (дата звернення: 11.08.2023).
88. U.S. House approves Ukraine aid including arms after Zelenskyy visit // CNBC. URL: <https://www.cnbc.com/2022/12/24/us-house-approves-ukraine-aid-including-arms-after-zelenskyy-visit.html> (дата звернення: 18.11.2023)

89. Voting Rights Act, 1965 // National Archives. URL: <https://www.archives.gov/milestone-documents/voting-rights-act> (дата звернення: 10.12.2023)
90. Wasson E., Flatley D. McCarthy Warns GOP May Cut Back Ukraine Aid If Party Wins House // Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-10-18/mccarthy-warns-gop-may-cut-back-ukraine-aid-if-party-wins-house#xj4y7vzkg> (дата звернення: 20.11.2023)
91. We rated every race in play in 2022. This is who we think will win // PoliticoForecast2022. URL: <https://www.politico.com/2022-election/race-forecasts-ratings-and-predictions/> (дата звернення: 10.11.2023)
92. What do americans know about international affairs? // Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/global/2022/05/25/what-do-americans-know-about-international-affairs/> (дата звернення: 29.10.2023)
93. What is the House Freedom Caucus? // The Economist. URL: <https://www.economist.com/the-economist-explains/2023/01/09/what-is-the-house-freedom-caucus> (дата звернення: 29.10.2023)
94. Wolman J. Republicans plan surge of attacks on ‘woke’ investing after the midterms // Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2022/11/01/republicans-sustainable-investing-midterms-00064326> (дата звернення: 28.10.2023)
95. Younis M. 9 Charts on the Russia-Ukraine war // Gallup. URL: <https://news.gallup.com/opinion/gallup/471155/charts-russia-ukraine-war.aspx> (дата звернення: 18.11.2023)
96. 1.85\$ Billion in additional security assistance for Ukraine // U.S. Department of Defence. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3252782/185-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 06.11.2023)
97. 1\$ Billion in additional security assistance for Ukraine // U.S. Department of Defence. URL:

- <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3064351/1-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 05.11.2023)
98. 25% американців вважають, що США допомагають Україні недостатньо, частка скептиків значно зросла – опитування // Радіо Свобода // URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-opytuvannya-ssha-pidtrymka-ukrayina/32667779.html> (дата звернення: 29.10.2023)
99. 56% of Americans disapprove of the President // Reuters/Ipsos. URL: <https://www.reuters.com/graphics/USA-BIDEN/POLL/nmoragnqapa/> (дата звернення: 10.11.2023)
100. 700\$ Million in additional security assistance for Ukraine // U.S. Department of Defence. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3049472/700-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 05.11.2023)
101. 820\$ Million in additional security assistance for Ukraine // U.S. Department of Defence. URL: <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3081993/820-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/> (дата звернення: 05.11.2023)
102. Андрій Єрмак зустрівся з головою Fox Corporation Лакланом Мердоком, який відвідав Україну // Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andrij-yermak-zustrivsyia-z-golovoyu-fox-corporation-laklanom-87145> (дата звернення: 15.11.2023)
103. Байден підписав закон про ленд-ліз для України // Слово і Діло. Аналітичний портал // URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/05/09/novyna/bezpeka/bajden-pidpysav-zakon-pro-lend-liz-ukrayiny> (дата звернення: 09.11.2023)
104. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи: монографія // К.: Либідь. 2007. 112 с.
105. Білий дім: додаткове фінансування для України та Ізраїлю вкрай необхідне // Європейська правда. URL:

<https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/11/28/7174433/> (дата звернення: 20.11.2023)

106. Браун Д., 2022. Китай і Тайвань: просте пояснення суті конфлікту // BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62396120> (дата звернення: 16.11.2023)

107. Бучин М., 2009. Порівняльний аналіз основних виборчих систем: проблема вибору оптимальної моделі виборчої системи для України у плані дотримання демократичних принципів виборів // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Випуск 2. С. 58–62.

108. Василішин В. Новий етап загострення відносин між Кличком та ОП: навіщо мер Києва звинуватив Зеленського в авторитаризмі // Region News. URL: <https://regionews.ua/ukr/articles/1702042930-noviy-etap-zagostrennya-vidnosin-mizh-klichkom-ta-op-navishcho-mer-kieva-zvinuvativ-zelenskogo-v-avtoritarizmi> (дата звернення: 20.11.2023)

109. Вибори у США: Байден задоволений результатом демократів і збирається на другий термін // BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63585257> (дата звернення: 10.11.2023)

110. Вибори у США: як «фактор Трампа» може вплинути на підтримку України // Експрес. URL: https://expres.online/politics/vibori-u-ssha-yak-faktor-trampa-mozhe-vplinuti-na-pidtrimku-ukraini?fbclid=IwAR0xh4V89eauDw1tst9UC-9bPakFL08DMoRV_-E9Odi7rKhlxnsesvRVPU (дата звернення: 18.11.2023)

111. Виборча система України. Виборчий процес в Україні. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/konst/513-kravchenko/11517-3.html> (дата звернення: 23.10.2023)

112. Визволення Херсона 11 листопада 2022 року – завершення переможної наступальної операції ЗСУ // АРМІЯ Inform. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/11/11/vyzvolennya-hersona-11-lystopada-2022-roku-zavershennya-peremozhnoyi-nastupalnoyi-operacziyi-zsu/> (дата звернення: 16.11.2023)

113. Георгізова, І. Л. Виборча система в США: переваги та недоліки // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право / гол. ред. Ю.М. Бисага. Ужгород: Гельветика. вип. 21. 2013. С. 118–121.
114. Гетьманчук А. Загроза від Трампа, і не лише. Як вплинуть на Україну вибори-2022 у США // Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/09/21/7147216/> (дата звернення: 18.11.2023)
115. Горшеньова М. С., 2007. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. // К.: Юрінком Інтер. 544 с.
116. Зубченко О. С. Електоральна культура: поняття, сутність, структура // Грані. 2005. № 2. С. 77–82.
117. Лідер республіканців у Сенаті закликав Байдена збільшити допомогу Україні - військову та економічну // New Voice. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/lider-respublikanciv-u-senati-zaklikav-baydena-zbilshiti-dopomogu-ukrajini-viyskovu-ta-ekonomichnu-50278648.html> (дата звернення: 13.11.2023)
118. Лучакова Є. Детермінанти формування електоральної культури в США // Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу. Маріуполь. 2021.
119. М. Дюверже. Політичні партії. 2013. ISBN: 978-5-8291-1478-7
120. Мазуренко Л., 2022. Інформаційна безпека в умовах російсько-української війни: виклики та загрози // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології». 42: 50-57.
121. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї // Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text (дата звернення: 02.12.2023)
122. Мисо Ю. Встигнути до Різдва? Чому у США не можуть домовитись про допомогу Україні та в чому небезпека? // Еспресо – український погляд. URL:

- <https://espresso.tv/vstignuti-do-rizdva-chomu-u-ssha-ne-mozhut-domovitis-pro-dopomogu-ukraini-ta-v-chomu-nebezpeka> (дата звернення: 09.11.2023)
123. Моренчук А.А. Особливості президентських виборів у США // Актуальні проблеми країнознавчої науки : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11303/1/Моренчук%20А.А..pdf>
124. Морозова О. С. Електоральна культура: поняття і основні функції. URL: <http://vestnik-rzi.ru/2013/12/1145> (дата звернення: 09.10.2023).
125. Мостіпан О. Теоретичні засади визначення поняття «виборча система». URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vknu/FP/2010_98/p_050_053.pdf (дата звернення: 09.10.2023).
126. Науменко О. Проблеми трансформації партійних систем в пострадянських країнах: партії та партійні системи. URL: <http://www.mip.org.ua/partii.htm> (22.10.2023).
127. Нестерович В.Ф. Виборче право України: Підручник // Київ: Видавництво Ліра-К. 2017. 504 с.
128. Нестерович В.Ф. Конституційно-правові засади участі громадськості у фінансуванні федеральних виборчих кампаній у США // Вибори та демократія. № 2. 2011. С. 17–24.
129. Олещук П., 2021. Інформаційні технології лобіювання за сучасної демократії // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. 1(4). 89–96. URL: <https://doi.org/10.17721/25234064.2021/4-9/12> (дата звернення: 09.11.2023)
130. Палата представників США схвалила пакет допомоги Україні на 40 млрд доларів // Слово і Діло. Аналітичний портал // URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/05/11/novyna/ekonomika/palata-predstavnykiv-ssha-sxvalyla-paket-dopomohy-ukrayini-40-mlrd-dolariv> (дата звернення: 09.11.2023)
131. Партологія. Навч. посіб. / уклад.: М.І. Обушний, М.В. Примуш, Ю.Р. Шведа. За ред. Обушного М.І. Київ. 2017. 432 с.

132. Пархоменко-Куцевіл О., 2022. Забезпечення інформаційної безпеки під час здійснення військових операцій та бойових дій // Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: м-ли Всеукр. наук.-практ. конф. у 3х т. Київ: ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України: 39-43.
133. Петрінко В.С., 2020. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник // Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла». 360 с.
134. Політологічний енциклопедичний словник // упорядник В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. 2-е вид., доп. і перероб. К.: Генеза. 2004. 736 с.
135. Поліщук І. О. Поняття «електоральна культура». Харків: Право. 2005. С. 71–72.
136. Пригожин о вмешательстве в выборы в США: «Вмешивались, вмешиваемся и будем вмешиваться» // Радио Свобода. URL: <https://www.svoboda.org/a/prigozhin-zayavil-chno-fabrika-trolley-vmeshivaetsya-v-vybory-v-ssha/32119203.html> (дата звернення: 18.11.2023)
137. Примуш М.В. Структуризація політичних партій та партійних систем // Політологічний вісник. 2000. Вип. 6.
138. Прищепя Я., Лісовська Р. «Між партіями не буде розбіжностей»: конгресмени США відвідали Київ напередодні виборів та запевнили у підтримці // Суспільне: новини. URL: <https://suspilne.media/300104-miz-partiami-ne-bude-rozbiznostej-kongresmeni-ssa-vidvidali-kii-v-naperedodni-viboriv-ta-zapevnili-u-pidtrimci/> дата звернення: 13.11.2023)
139. Романюк А., 2007. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи: Монографія // Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 391 с.
140. Сенюта І., 2008. Визначення поняття «вибори» та «виборча система» // Держава і право. №3. С. 297–303.

141. Стукаленко В.А. Теоретичні аспекти мажоритарної виборчої системи. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vonu_prav_2014_19_2_5.pdf (дата звернення: 23.10.2023).
142. Тараненко В. Американський «привіт» українській корупції. Післямова до візиту ревізорів із США // Главком. URL: <https://glavcom.ua/publications/amerikanskij-privit-ukrajinskij-koruptsiji-pisljamova-do-vizitu-inspektoriv-ssha-906093.html> (дата звернення: 20.11.2023)
143. Телішевська С. Палата представників США схвалила допомогу Ізраїлю окремо від України. Байден обіцяє вєтувати // Бабель. URL: <https://babel.ua/news/100206-palata-predstavnikiv-ssha-shvalila-paket-rozdilenoji-viyskovoji-dopomogi-izrajilyu-bayden-obicyaye-vetuvati-bo-tam-nemaye-ukrajini> (дата звернення: 02.12.2023)
144. Трампісти в Палаті представників США внесли законопроект про аудит допомоги Україні // Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/11/17/7150898/> (дата звернення: 18.11.2023)
145. Трофименко А., Трофименко М., 2023. GRASSROOTS як непрямий метод лобіювання політичних рішень // Вісник МДУ. Серія: історія, політологія, 2023. Випуск. 35-36.
146. Трофименко, А., 2019. Інститут лобізму в Канаді: досвід для України: монографія. // В: К. В. Балабанов (ред.). Маріуполь : МДУ.
147. У США обрали спікера Палати представників. Чому це дуже важливо для України // BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cjm4gkx2pv3o> (дата звернення: 06.11.2023)
148. У США спікера Палати представників Маккарті відправили у відставку // Слово і Діло. Аналітичний портал // URL:

<https://www.slovoidilo.ua/2023/10/04/novyna/polityka/ssha-spikera-palaty-predstavnykiv-makkarti-vidpravyly-vidstavku> (дата звернення: 06.11.2023)

149. Чого чекати Україні, якщо республіканці отримають більшість у Конгресі США // BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63533424> (дата звернення: 13.11.2023)

150. Шведа Ю. Методологічні застереження Дж. Сарторі щодо аналізу партійних систем // Нова політика. 1998. №5.

151. Шведа Ю. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. 1996. № 4–5

152. Шведа Ю., 2010. Вибори і виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні: монографія // Львів. 462 с.

153. Шляхтун П., 2005. Конституційне право: словник термінів // К.: Либідь. 355 с.

154. Що таке кокуси? // Голос Америки. URL: <https://www.holosameryky.com/a/iowa/3171865.html> (дата звернення: 23.10.2023)

ДОДАТКИ

Таблиця 1. Військові пакети допомоги США для України впродовж 2022 року

Дата	Сума, млн \$
25 лютого	350
12 березня	200
16 березня	800
Всього за березень: 1000 (1 млрд доларів)	
1 квітня	300 (програма USAI)
5 квітня	100
13 квітня	800
21 квітня	800
24 квітня	322 (програма FMF)
Всього за квітень: 2 322 (2 млрд 322 млн доларів)	
6 травня	150
19 травня	100
Всього за травень: 250 млн доларів	
1 червня	700
15 червня	1 000 (650 з них - програма USAI)
23 червня	450
Всього за червень: 2 150 (2 млрд 150 млн доларів)	
1 липня	820 (770 з них - програма USAI)
8 липня	400

22 липня	270
Всього за липень: 1 470 (1 млрд 490 млн доларів)	
1 серпня	550
8 серпня	1 000
19 серпня	775
24 серпня	2 980 (програма USAI)
Всього за серпень: 5 305 (5 млрд 305 млн доларів)	
8 вересня	1 000 (програма FMF)
8 вересня	675
15 вересня	600
28 вересня	1 100 (програма USAI)
Всього за вересень: 3 375 (3 млрд 375 млн доларів)	
4 жовтня	625
14 жовтня	725
28 жовтня	275
Всього за жовтень: 1 625 (1 млрд 625 млн доларів)	
4 листопада	400 (програма USAI)
10 листопада	400
23 листопада	400
Всього за листопад: 1 200 (1 млрд 200 млн доларів)	
9 грудня	275
21 грудня	1 850 (850 з них - програма USAI)

Всього за грудень: 2 125 (2 млрд 125 млн доларів)
Всього з 24.02.2022 по 31.12. 2022: 21 192 (21 млрд 192 млн доларів) [101]

Таблиця 2. Військові пакети допомоги США для України впродовж 2023 року

Дата	Сума (млрд доларів)
6 січня	3 075 (225 з них - програма FMF)
19 січня	2 500
25 січня	400
Всього за січень: 5 975 (5 млрд 975 млн доларів)	
3 лютого	2 175 (1750 з них - програма USAI)
20 лютого	460
24 лютого	2 000
Всього за лютий: 4 635 (4 млрд 635 млн доларів)	
3 березня	400
20 березня	350
Всього за березень: 750 млн доларів	
4 квітня	2 600 (2100 з них - програма USAI)
19 квітня	325
Всього за квітень: 2 925 (2 млрд 925 млн доларів)	
3 травня	300
9 травня	1 200 (програма USAI)
21 травня	375

31 травня	300
Всього за травень: 2 175 (2 млрд 175 млн доларів)	
9 червня	2 100 (програма USAI)
13 червня	325
27 червня	500
Всього за червень: 2 925 (2 млрд 925 млн доларів)	
7 липня	800
19 липня	1 300 (програма USAI)
25 липня	400
Всього за липень: 2 500 (2 млрд 500 млн доларів)	
14 серпня	200
29 серпня	450
Всього за серпень: 450 млн доларів	
6 вересня	275 (100 з них - програма FMF)
7 вересня	600
21 вересня	325
Всього за вересень: 1 200 (1 млрд 200 млн доларів)	
11 жовтня	200
26 жовтня	150
Всього за жовтень: 350 млн доларів	
3 листопада	425
20 листопада	100

Всього за листопад: 525 млн доларів	
6 грудня	175
12 грудня	200
27 грудня	250
Всього за грудень: 625 млн доларів	
Всього від 01.01.2023 до 26.10.2023: 25 035 (25 млрд 35 млн доларів) [101]	

Таблиця 3. Рівень підтримки України серед різних категорій населення.

	Всього	Республіканці	Незалежні	Демократи
Забгато	28%	47%	35%	10%
Недостатньо	30%	18%	27%	41%
Достатньо	39%	32%	35%	48%